

**TURUN
YLIOPISTO**

Ihmisoikeuksien valvonta urheilun välimiesoikeudessa

Kriittinen tarkastelu Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden (CAS) roolista

OTMU2345-1003 Moderni urheilu oikeus
Pro gradu -tutkielma

Laatija:
Enna Hietikko

28.11.2024
Turku

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Oppiaine: Moderni urheilu-oikeus

Tekijä: Enna Hietikko

Otsikko: Ihmisoikeuksien valvonta urheilun välimiesoikeudessa: Kriittinen tarkastelu Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden (CAS) roolista

Ohjaaja: Oikeustieteen professori Antti Aine

Sivumäärä: 73 sivua

Päivämäärä: 28.11.2024

Tutkielma tarkastelee kriittisesti urheilun kansainvälisen välimiesoikeuden (CAS) roolia urheilijoiden ihmisoikeuksien turvaamisessa keskittyen erityisesti päätöksenteon oikeudenmukaisuuteen, riippumattomuuteen ja läpinäkyvyyteen.

Työssä analysoidaan CAS:n sääntöjä ja ratkaisuja sekä niiden suhdetta kansainvälisiin ihmisoikeusstandardeihin, jolloin pyritään hahmottamaan järjestelmän vahvuudet ja heikkoudet. Oikeusdogmaattisen ja de lege ferenda -tutkimusmenetelmän avulla työ nostaa esiin CAS:n välimiesmenettelyn rajoitukset, kuten läpinäkyvyyden ja valitusmahdollisuuksien puutteet, jotka voivat heikentää urheilijoiden oikeusturvaa.

Tulokset osoittavat, että vaikka CAS on keskeinen toimija urheiluun liittyvien riitojen ratkaisussa, sen toimintaa tulisi kehittää paremmin vastaamaan kansainvälisiä ihmisoikeusvelvoitteita. Tutkielma esittää konkreettisia kehitysehdotuksia, kuten päätöksenteon läpinäkyvyyden parantaminen, ihmisoikeusnäkökulman vahvistaminen säännöissä ja menettelyissä sekä tehokkaampien valvontamekanismien luominen.

Vaikka CAS on keskeinen toimija urheilukiistojen ratkaisussa, johtopäätösten mukaan sen toimintaa tulee kehittää vastaamaan paremmin kansainvälisiä ihmisoikeusvelvoitteita. Tämä korostuu erityisesti tapauksissa, joissa yksilön perusoikeudet, kuten syrjimättömyys tai yksityisyys, ovat vaakalaudalla.

Tutkielma tarjoaa käytännönläheisiä suosituksia CAS:n toiminnan kehittämiseksi kohti puolueettomuutta ja urheilijoiden oikeuksien kunnioittamista, ja se korostaa urheilu-oikeudellisen uudistuksen ja jatkuvan dialogin tarvetta.

Avainsanat: urheilu-oikeus, ihmisoikeudet, CAS, välimiesmenettely, oikeudenmukaisuus, riippumattomuus, läpinäkyvyys

Sisällys

Lähteet	V
Lyhenteet	XII
Liitteet	XIII
1 Johdanto	1
1.1 Ihmisoikeudet Kansainvälisen urheilun välimiesoikeudessa	1
1.2 Tutkimuskysymykset, tavoitteet ja metodivalinta.....	3
2 Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden toimintatavat ja rakenne	6
2.1 Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden keskeiset tehtävät ja merkitys	6
2.2 CAS:n tehtävät ja toimivalta	6
2.3 CAS:n rahoitus ja hallinto.....	12
2.4 CAS:n päätöksentekoprosessi.....	17
2.4.1 Johdatus CAS:n päätöksenteon rakenteeseen	17
2.4.2 Arbitraatiomenettely.....	18
2.4.3 Vetoamusmenettely.....	21
2.5 CAS:n oikeusmenettelyn ja sääntöjen kehitys.....	23
2.5.1 Kehittämismahdollisuuksia	26
3 CAS:n päätöksenteon vaikutus ja ihmisoikeuksien suoja urheilun välimiesoikeudessa	30
3.1 Ihmisoikeusulottuvuudet CAS:n päätöksenteossa.....	30
3.2 Ihmisoikeuksien merkitys CAS:n päätöksissä.....	31
3.3 Ihmisoikeuksiin liittyvät kiistanalaiset tapaukset	35
3.3.1 Oscar Pistorius ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaate	36
3.3.2 Caster Semenya ja sukupuoleen perustuva syrjintä	38
3.3.3 Venäjän valtiollinen dopingskandaali: kollektiivinen syyllisyys	40
3.3.4 Yhteisiä tekijöitä ja tulevaisuuden haasteet.....	43
3.4 Ihmisoikeuksien suoja päätöksenteossa	45
3.5 CAS:n päätöksenteon läpinäkyvyys ja osapuolten oikeusturva.....	47
3.5.1 Läpinäkyvyyden ja oikeusturvan asema.....	47
3.5.2 Läpinäkyvyyden ja oikeusturvan kehittämismahdollisuudet	49

4	CAS:n toiminnan tarkastelu kansainvälisten ja kansallisten oikeusnormien näkökulmasta.....	51
4.1	Aluksi	51
4.2	Oikeudellinen asema suhteessa kansallisiin ja kansainvälisiin normistoihin .51	
4.2.1	Toimiala ja päätöksenteko: urheiluoikeuden ja ihmisoikeusnormien jännite	52
4.2.2	Riippumattomuus ja puolueettomuus: oikeusturvan toteutuminen CAS:ssa	53
4.2.3	Päätösten täytäntöönpano ja muutoksenhaku	54
5	CAS:n tulevaisuudennäkymät ja ihmisoikeuksien rooli	56
5.1	Aluksi	56
5.2	Roolin kehitys.....	56
5.3	Ihmisoikeuksien painoarvon lisääminen päätöksenteossa	58
5.4	Urheilijoiden ja sidosryhmien oikeudellisen suojan tehostaminen	62
5.5	Yhteistyö ja kumppanuudet.....	64
5.6	Tulevaisuusvisio: Ihmisoikeuksien puolustaja kestävässä urheilussa.....	67
6	Johtopäätökset	70
6.1	Yhteenveto ja loppupäätelmät.....	70
6.2	Jatkotutkimusmahdollisuudet.....	71

Lähteet

Kirjallisuus

- Aarnio, Aulis, Mitä lainoppi on? Kustannusosakeyhtiö Tammi 1978.
- Aine, Antti, Kurinpidollisen laillisuusperiaatteen kehityssuuntia. *Urheilu ja oikeus* 2017, s. 14–53.
- Aine, Antti, WADA-säännösten uudistus – joitakin kriittisiä havaintoja. *Urheilu ja oikeus* 2013, s. 23–35.
- Blackshaw, Ian, Towards a "Lex sportiva". *Urheilu ja oikeus* 2011, s. 9–26.
- Cooper, Jonathan, Protecting human rights in sport: is the Court of Arbitration for Sport up to the task? A review of the decision in Semenya v IAAF. *The International Sports Law Journal* vol. 23(2) 2023, s. 151-175.
- Crincoli, Shawn, You Can Only Race if You Can't Win? The Curious Cases of Oscar Pistorius & Caster Semenya. *Texas Review of Entertainment & Sports Law* 12(2) 2011, s. 133–187.
- Davies, Chris, Regulating Discrimination in Sport: Mandatory Rules or Discretionary Guidelines? *Sports Law eJournal*. Bond University 12/2017.
- Dijkstra, Hendrik; van Dyk, Nicol & Schumacher, Yorck Olaf, Can I tell you something? I'm doping.... *British Journal of Sports Medicine* 50(9) 2015, s. 510-511.
- Duval, Antoine, Time to Go Public? The Need for Transparency at the Court of Arbitration for Sport. *Yearbook of International Sports Arbitration* 2017, T.M.C. Asser Press 2021, s. 3-26.
- Eskuri, Jari, *Urheilijaa suojaavat perusoikeudet*. Maisteritutkielma, Edita Publishing Oy 2004.
- Freeburn, Lloyd, The Union Cycliste Internationale: A study in the failure of organisational governance of an International Federation. *The International Sports Law Journal* 13(1-2) 2013, s. 71–81.
- Gardiner, Simon, *Sports Law*. 2nd edition. Routledge-Cavendish 2001.
- Gardiner, Simon - Welch, Roger - Boyes, Simon - Naidoo, Urvashi, *Sports Law*. 4th edition. Routledge 2012.
- Goh, Chui Ling - Anderson, Jack, The Credibility of the Court of Arbitration for Sport. *Journal of Sports & Entertainment Law* 13, Harvard law school 2022, s. 233-264.

- Gorbylev, Sergei, A short story of an athlete: Does he question independence and impartiality of the Court of Arbitration for Sport? *The International Sports Law Journal* 13(3-4) 2013, s. 294-298.
- Haemmerle, Corina Louise, Choice of law in the court of arbitration for sport: Overview, critical analysis, and potential improvements. *The international sports law journal* 13(3-4) 2013, s. 299-328.
- Halgreen, Lars, *European Sports Law – A Comparative Analysis of The European and American Models of Sport*. 2th edition. Karnov Group 2013.
- Halila, Heikki, Miten tehokkaasti urheilun oikeusturvalautakunnasta saadaan oikeusturvaa? *Defensor Legis* 1/1998, s. 9–33.
- Halila, Heikki, Mihin urheilutoiminnassa tarvitaan lainsäädäntöä? *Defensor Legis* 5/2002, s. 813–828.
- Halila, Heikki, *Oikeudellistuva urheilu*. Talentum 2006.
- Halila, Heikki - Norros, Olli, *Urheiluoikeus*. Alma Talent 2017.
- Kolehmainen, Antti, Tutkimusongelma ja metodi lainopillisessa työssä. *Edilex* 2015/29, Referee-artikkeli, Edita Publishing 2015.
- Kolehmainen, Antti, Tutkimusongelma ja metodi lainopillisessa työssä, teoksessa Miettinen, Tarmo (toim.), *Oikeustieteellinen opinnäyte – artikkeleita oikeustieteellisten opinnäytteiden vaatimuksista, metodista ja arvostelusta*. Edita Publishing 2016.
- Lenskyj, Helen, *Gender, Athletes' Rights, and the Court of Arbitration for Sport*. Emerald Publishing Limited 2018.
- Lindholm, Johan, *The Court of Arbitration for Sport and Its Jurisprudence: An Empirical Inquiry into Lex Sportiva*. T.M.C. Asser Press 2019.
- Lolland, Sigmund, Caster Semenya, athlete classification, and fair equality of opportunity in sport. *Journal of Medical Ethics* 46(9) 2020, s. 584-590.
- Mahafzah, Qais - Alflaieh, Mohammad, Proper Legal Drafting of Arbitration Clauses. *Journal of Law and Sustainable Development* 11(12) 2023, s. 1-23.
- Mitten, Matthew J. - Opie Hayden, ”Sports Law”: Implications for the Development of International, Comparative, and National Law and Global Dispute Resolution, teoksessa Siekmann, Robert C.R. - Soek, Janwillem, *Lex Sportiva: What is Sports Law?* T.M.C. Asser Press 2012, s. 173-222.
- Määttä, Tapio, Metodinen pluralismi oikeustieteessä – Ympäristöoikeudellisen tutkimuksen suuntaukset ja menetelmät, teoksessa Miettinen, Tarmo (toim.), *Oikeustieteellinen*

- opinnäyte – artikkeleita oikeustieteellisten opinnäytteiden vaatimuksista, metodista ja arvostelusta. Edita 2016, s. 135–222.
- Nafziger, James A.R. Lex Sportiva, teoksessa Siekmann, Robert C.R. - Soek, Janwillem, Lex Sportiva: What is Sports Law? T.M.C. Asser Press 2012(a), s. 53–67.
- Nafziger, James A.R. The Principle of Fairness in the Lex Sportiva of CAS Awards and Beyond, teoksessa Siekmann, Robert C.R. - Soek, Janwillem, Lex Sportiva: What is Sports Law? T.M.C. Asser Press 2012(b), s. 251-272.
- Rantala, Tapio, Asian selvittäminen kurinpitomenettelyssä. Urheilu ja oikeus 2016, s. 50–70.
- Rauste, Olli, Urheilu-oikeus. Lakimiesliiton kustannus 1997.
- Rauste, Olli, Venäläiset urheilijat ja Rion olympialaiset – kun luonnonoikeus syrjäytti maailman antidopingsäännösten. Urheilu ja oikeus 2016, s. 71–92.
- Ruuhonen, Tiina, Väilyslausekkeen pätevyys lajiliittojen säännöissä ja pelaajasopimuksissa. Maisteritutkielma, Edita Publishing Oy 2015.
- Siltala, Raimo, Oikeustieteen tieteenteoria. Suomalainen Lakimiesyhdistys 2003.
- Steingruber, Andrea, Sports Arbitration: Determination of the Applicable Regulations and Rules of Law and Their Interpretation. The international sports law journal 54 2010, s. 12-15.
- Timonen, Pekka, Arvostelu teoksesta Olli Rauste, Urheilu-oikeus. Lakimies 4/1998, s. 687–691.
- Välimäki, Pertti, Urheilun oikeusturvalautakunnan toimivallasta ja sen jäsenten asemasta. Urheilu ja oikeus 2011, s. 211–253.
- Yi, Daniel, Turning Medals into Metal: Evaluating the Court of Arbitration of Sport as an International Tribunal. Yale Journal of International Law 6 2006.
- Zilliacus, Henrik, Mikä on urheilun oikeusturvalautakunnan toimivalta ja vastaako se lautakunnan tarkoitusta? Urheilu ja oikeus 2016, s. 168–223.

Internetlähteet

- Amnesty International, Fair Trial Manual. Amnesty International Publications 2014.
 Saatavissa: <https://www.amnesty.org/en/documents/POL30/002/2014/en/> (viitattu 28.11.2024).
- CAS, Media release, Athletics CAS Arbitration: Caster Semenya, Athletics South Africa (ASA) and International Association of Athletics Federations (IAAF): Decision 2019.
 Saatavissa: <https://www.tas->

[cas.org/fileadmin/user_upload/Media_Release_Semenya_ASA_IAAF_decision.pdf](https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Media_Release_Semenya_ASA_IAAF_decision.pdf)

(viitattu 31.10.2024).

ECHR, Media Release: The European Court of Human Rights (ECHR) Rejects the Request of Claudia Pechstein to Refer Her Case to the Grand Chamber of the ECHR 2019.

Saatavissa: [https://www.tas-](https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Media_Release_Pechstein_ECHR_GC.pdf)

[cas.org/fileadmin/user_upload/Media_Release_Pechstein_ECHR_GC.pdf](https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Media_Release_Pechstein_ECHR_GC.pdf) (viitattu 1.10.2024).

The Guardian, Oscar Pistorius conviction upgraded to murder – as it happened 2015.

Saatavissa: <https://www.theguardian.com/world/live/2015/dec/03/oscar-pistorius-appeal-court-guilty-murder-reeva-steenkamp-live> (viitattu 31.10.2024).

Human Rights Watch, World Report. Human Rights Watch 2023. Saatavissa:

<https://www.hrw.org/world-report/2023> (viitattu 28.11.2024).

SJRY, Pelaajasopimus / SM-liiga 2024–2025. Saatavissa:

https://www.sjry.fi/media/filer_public/b5/ff/b5ff3a64-6c21-4e75-b801-a420f12ca846/pelaajasopimus_final.pdf (viitattu 14.10.2024).

WADA, Statement, Independent Investigation confirms Russian State manipulation of the doping control process 2016. Saatavissa: <https://www.wada-ama.org/en/news/wada-statement-independent-investigation-confirms-russian-state-manipulation-doping-control> (viitattu 21.8.2024).

World Athletics, Oscar Pistorius - Independent Scientific study concludes that cheetah prosthetics offer clear mechanical advantages 2008. Saatavissa:

<https://worldathletics.org/news/news/oscar-pistorius-independent-scientific-stud-1>. (viitattu 21.8.2024).

Yle, Oscar Pistoriukselle luettiin tuomio - useita vuosia vankilassa 2014. Saatavissa:

<https://yle.fi/a/3-7540505> (viitattu 31.10.2024).

Virallislähteet

CAS, Code (the Code of Sports-related Arbitration) 2023. Saatavissa: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_Code_2023_EN.pdf.

CAS, List of CAS Arbitrators by Nationality 6/2024. Saatavissa: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Liste_des_arbitres_par_nationalite_2024_sans_ADD_July_24.pdf.

CAS, List of CAS Mediators by Nationality 9/2024. Saatavissa: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/Liste_des_mediateurs_par_nationalite_09.2023_FIN_AL.pdf.

CAS Statistics 2022. CAS_statistics_2022.pdf. Saatavissa : https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_statistics_2022.pdf.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 1992, konsolidoitu toisinto 2012.

Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus (SEUT) 2007, konsolidoitu toisinto 2012.

Federal Act on Private International Law (PILA) 1987.

HE 309/1993 vp. Hallituksen esitys perustuslakien perusoikeussäännösten muuttamiseksi.

International Olympic Committee, Olympic Charter 2020.

McLaren, Richard H. 2016. WADA Investigation of Sochi Allegations. Independent Person.

Saatavissa: https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/mclaren_report_part_ii_2.pdf.

United Nations, Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards 1958 (New York Convention).

Yhdistyneet kansakunnat, Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus 2019. Saatavissa:

<https://www.ykliitto.fi/julkaisut/ihmisoikeuksien-yleismaailmallinen-julistus>.

Yhdistyneet kansakunnat, Kansalaisyhteiskuntaa ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus (KP-sopimus, Eng. International Covenant on Civil and Political Rights, ICCPR) 1976.

Yhdistyneet kansakunnat, lasten oikeuksien yleissopimus 1989. Saatavissa:

https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopviite/1991/19910059?sopviite_id=19910059.

World Anti-Doping Agency, World Anti-Doping Code 2021, s. 34, 72. Saatavissa:

https://www.wada-ama.org/sites/default/files/resources/files/2021_code.pdf.

Oikeustapaukset

Kansainvälisen urheilun välimiesoikeus (Eng. Court of Arbitration for Sport)

Adrian Mutu v. Chelsea Football Club Limited, CAS 2009/A/1856

Caster Semenya v. International Association of Athletics Federations (IAAF) 2019, CAS 2018/O/5794.

Chelsea Football Club Limited v. Adrian Mutu, CAS 2009/A/1857

Elmar Gundel v. Fédération Equestre Internationale (FEI) 1992, CAS 92/A/63.

Luis Suárez, FC Barcelona & Asociación Uruguaya de Fútbol (AUF) v. Fédération Internationale de Football Association (FIFA) 2014, CAS 2014/A/3665.

Maria Sharapova v. International Tennis Federation (ITF) 2016, CAS 2016/A/4643.

Oscar Pistorius v. IAAF 2008, CAS 2008/A/1480.

Russian Olympic Committee (ROC) v. International Association of Athletics Federations (IAAF) 2016, CAS 2016/O/4684.

Union Cycliste Internationale (UCI) v. Alberto Contador Velasco & Real Federación Española de Ciclismo (RFEC) & CAS 2011/A/2386; World Anti-Doping Agency (WADA) v. Alberto Contador Velasco & RFEC 2011, CAS 2011/A/2384.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (Eng. European Court of Human Rights)

Findlay v. United Kingdom 1997, 22107/93.

Helmers v. Sweden 1991, 11826/85.

Mutu ja Pechstein v. Switzerland 2018, 40575/10, 67474/10.

Piersack v. Belgium 1982, 8692/79.

Euroopan unionin tuomioistuin (Eng. Court of Justice of the European Union)

International Skating Union v European Commission 2020, T-93/18.

Meca Medina and Majcen v Commission 2006, C-519–04 P.

Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL v Jean-Marc Bosman 1995, C-415/93.

Saksan tuomioistuimet

Saksan ensimmäisen asteen alueellinen tuomioistuin München I (Eng. Regional Court of Munich I), Pechstein v. ISU 2014, 37 O 28331/12.

Saksan toisen asteen alueellinen muutoksenhakutuomioistuin München (Eng. Higher Regional Court of Munich), Pechstein v. ISU 2015, 1110/14 Kart.

Saksan liittovaltion korkein oikeus (Eng. Federal Court of Justice of Germany), Pechstein v. ISU 2016, KZR 6/15.

Saksan liittovaltion perustuslakituomioistuin (Eng. Federal Constitutional Court of Germany), Claudia Pechstein 2022, 1 BvR 2103/16.

Suomen korkein oikeus (Eng. Supreme Court of Finland)

KKO 1998:122

Sveitsin liittovaltion tuomioistuin (Eng. Swiss Federal Tribunal)

Francelino da Silva Matuzalem and Real Saragossa v. FIFA 2012, 4A_558/2011.

WADA v. Sun Yang and FINA 2020, 4A_318/2020.

Lyhenteet

CAS	Tribunal Arbitral du Sport, Eng. Court of Arbitration for Sport, Suom. kansainvälinen urheilun välitystuomioistuin/välimiesoikeus
EIS	Euroopan ihmisoikeussopimus
EIT	Euroopan unionin ihmisoikeustuomioistuin (Eng. European Court of Human Rights, ECHR)
EUT	Euroopan unionin tuomioistuin (Eng. Court of Justice of the European Union, CJEU)
FIFA	Kansainvälinen jalkapalloliitto
IAAF	Kansainvälinen yleisurheiluliitto (nykyinen WA, eng. International Association of Athletics Federations)
ICC	International Chamber of Commerce
ICCPR	Kansalaisyhteisöjä ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus (eng. International Covenant on Civil and Political Rights)
ICSID	International Centre for Settlement of Investment Disputes
ISU	International Skating Union
ITF	Kansainvälinen tennisliitto
KOK	Kansainvälinen olympiakomitea
PILA	Federal Act on Private International Law (suom. Sveitsin kansainvälistä yksityisoikeutta koskeva laki)
RUSADA	Venäjän antidopingtoimisto
SEU	Sopimus Euroopan unionista
SEUT	Sopimus Euroopan unionin toiminnasta
TEU	Euroopan unionin perustamissopimus
TFEU	Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus
WA	Kansainvälinen yleisurheiluliitto (Eng. World Athletics, entinen IAAF)
WADA	Maailman <u>antidopingtoimisto</u> (Eng. World Anti-Doping Agency)
WADC	Maailman antidopingsäännöstö (Eng. World Anti-Doping Code)
YK	Yhdistyneet kansakunnat

Liitteet

Liite 1: Court of Arbitration for Sport, Statistics 1986–2023. Saatavissa: https://www.tas-cas.org/fileadmin/user_upload/CAS_statistics_2023.pdf. Sijoitettu työn loppuun.

1 Johdanto

1.1 Ihmisoikeudet Kansainvälisen urheilun välimiesoikeudessa

Tutkimus tarkastelee Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden (CAS) keskeistä roolia urheilijoiden ihmisoikeuksien valvonnassa.¹ Kansainvälinen urheilun välimiesoikeus perustettiin vuonna 1984 Kansainvälisen olympiakomitean (KOK) aloitteesta vastaamaan urheilun kentällä syntyviin oikeudellisiin tarpeisiin.² CAS toimii riippumattomana välimiesoikeutena, joka ratkaisee urheiluun liittyvät kiistat, mukaan lukien dopingrikkomuksissa, kurinpitotapauksissa ja sopimusriidoissa.³ Sen keskeisenä tavoitteena on varmistaa oikeudenmukainen ja riippumaton menettely urheilijoiden ja urheilujärjestöjen kiistoissa, mikä on vahvistanut CAS:n asemaa kansainvälisenä oikeudellisena instituutiona.⁴

Kuitenkin, kuten jokaisessa oikeusjärjestelmässä, myös tässä on parantamisen varaa. Kriitikot ovat esittäneet huolenaiheita CAS riippumattomuudesta ja päätöksenteon läpinäkyvyydestä.⁵ CAS:n on jatkuvasti kehitettävä ja parannettava prosessejaan varmistukseksi, että se pysyy luotettavana ja oikeudenmukaisena elimenä urheilun oikeudellisissa kysymyksissä. Se kuinka pitkälle CAS pystyy suojelemaan ihmisoikeuksia, etenkin korkean panoksen kiistoissa, on jatkuvan tarkastelun alla.

Urheilijan oikeus riippumattomaan ja oikeudenmukaiseen käsittelyyn on kansainvälinen ihmisoikeus, joka juontaa juurensa keskeisiin kansainvälisiin sopimuksiin, kuten Euroopan ihmisoikeussopimukseen (EIS) ja YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen.⁶ CAS:n päätöksillä onkin kauaskantoisia vaikutuksia urheilijoiden oikeuksiin ja oikeusturvaan,

---

¹ Lindholm 2019, s. 310.

² Gardiner et al. 2012, s. 45 ja 138. Välimiesmenettelyn merkitys ihmisoikeuksien valvonnassa urheilussa on kasvanut. Liite 1 havainnollistaa tapausten kasvavaa määrää. Alusta asti oli selvää, ettei CAS:n toimivaltaa tulisi pakottaa urheilijoille tai liitoille, vaan sen tulisi olla osapuolten vapaasti käytettävissä. Näistä alkuperäisistä tavoitteista huolimatta, CAS:n kykyä säilyttää puolueettomuus ja reiluus, etenkin ihmisoikeuskysymyksissä, on jatkuvasti kyseenalaistettu. Vuonna 1992 CAS päätti asiassa Gundel v La Fédération Equestre Internationale, josta sittemmin valitettiin Sveitsin liittovaltion korkeimpaan oikeuteen CAS:n puolueettomuutta kyseenalaistaen. Sveitsiläinen tuomioistuin päätti, että CAS oli todellinen välitystuomioistuin, mutta kiinnitti huomiota CAS:n ja KOK:n välisiin lukuisiin yhteyksiin. Vastauksena CAS uudisti itsensä riippumattomammaksi KOK:sta sekä organisatorisesti että taloudellisesti. Merkittävin uudistuksesta seurannut muutos oli "urheilun kansainvälisen välitysneuvoston" (eng. The International Council of Arbitration, "ICAS") perustaminen huolehtimaan CAS:n toiminnasta ja rahoituksesta ja siten KOK:n tilalle. Ks. CAS, ICAS statutes 2023.

³ Halila - Norros, Urheiluoikeus 2017, s.550. Ks. myös Mutu II; CAS 2009/A/1856 & 1857.

⁴ Ibid.

⁵ Esimerkiksi Goh - Anderson 2022 s. 236, 241 ja 247.

⁶ Yhdistyneet Kansakunnat 2019.

erityisesti tilanteissa, joissa yksilölliset oikeudet joutuvat vastakkain urheilujärjestöjen etujen kanssa.

CAS:n toimintaa on kyseenalaistettu useiden ihmisoikeustapausten valossa, kuten Claudia Pechsteinin ja Caster Semenyan tapaukset osoittavat.⁷ Nämä tapaukset ovat tuoneet esiin huolen siitä, kuinka riippumattomasti CAS voi toimia tilanteissa, joissa rahoittajana tai päätöksentekoon osallistuvina tahoina on suuria kansainvälisiä urheilujärjestöjä, kuten KOK tai Kansainvälinen jalkapalloliitto (FIFA), joiden edut voivat poiketa yksilöiden oikeusturvasta.

Urheilun luonne ihmisoikeuksien näkökulmasta voidaan hahmottaa useista näkökulmista. Ensinnäkin urheilu on perusoikeus, joka kuuluu jokaiselle yksilölle ilman syrjintää.⁸ Tämä näkökulma perustuu ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen, jonka 27. artikla, joka tunnustaa jokaisen oikeuden vapaasti osallistua kulttuurielämään, mukaan lukien urheilu, ilman syrjintää.⁹

Toiseksi urheilulla on merkittävä rooli ihmisoikeuksien edistämässä ja toteuttamisessa. Urheilun avulla voidaan edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, terveyttä ja hyvinvointia, koulutusta ja oppimista, kulttuuria ja identiteettiä sekä rauhaa ja sovintoa.¹⁰ Näitä näkökohtia tukevat kansainväliset sopimukset, kuten YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus.

Kolmanneksi urheilun ja ihmisoikeuksien välillä on monimutkainen vuorovaikutus, joka ilmenee erilaisissa käytännön tilanteissa ja oikeustapauksissa.¹¹ Kansainvälisen urheilun

---

⁷ Pechsteinin tapaus (EIT 67474/10) nosti esille kysymyksen CAS:n riippumattomuudesta, kun taas Semenyan tapaus (CAS 2018/O/5794) korosti syrjimättömyyden ja oikeudenmukaisuuden kysymyksiä, etenkin kun yksilölliset erityispiirteet asetetaan urheilun sääntöjen alaisiksi.

⁸ Ks. HE 309/1993 vp, s. 5, 23 ja 44. PL 6 §:n syrjimättömyys, PL 12 §:n sananvapaus ja PL 10 §:n yksityisyyden suoja kuuluvat kiistatta urheilutoiminnassa myös harrasteurheilijoille. Listaus ei ole muutoinkaan tyhjentävä.

⁹ Yhdistyneet Kansakunnat 2019. Lisäksi YK:n vuoden 1989 lasten oikeuksien yleissopimuksen 31. artikla painottaa lasten oikeutta leikkiin ja virkistykseen, johon urheilu oleellisesti kuuluu. Ks. esimerkiksi CAS 2018/O/5794, 2019, kun eteläafrikkalainen juoksija Caster Semenya haastoi Kansainvälisen yleisurheiluliiton sääntöjä, jotka rajoittivat naisten testosteronitasoja, tapaus nousi esiin ihmisoikeuksien näkökulmasta. Semenya väitti, että nämä säännöt syrjivät häntä biologisten ominaisuuksien perusteella. Tämä tapaus korosti, miten urheiluorganisaatioiden säännöt voivat vaikuttaa urheilijoiden perusoikeuksiin ja kuinka tärkeää on, että CAS ja muut urheilun oikeuselimet suojelevat näitä oikeuksia.

¹⁰ Esimerkiksi, YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR) ja Kansainvälinen olympiakomitea (IOC) edistivät ihmisoikeuksia perustamalla pakolaisurheilijoiden joukkueen vuoden 2016 Rio de Janeiron olympialaisiin, mikä tarjosi pakolaisille mahdollisuuden kilpailla kansainvälisellä tasolla. Suomessa vastaavaa työtä tekevät Koululiikuntaliitto ja muut järjestöt, jotka edistävät lasten terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäisevät syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuuksia liikuntaan ja urheiluun.

¹¹ Esimerkkinä CAS 2016/O/4684, 2016 CAS:n antama päätös venäläisten urheilijoiden osallistumisesta Rio de Janeiron olympialaisiin dopingrikkomusten jälkeen. CAS joutui punnitsemaan urheilijoiden oikeutta osallistua olympialaisiin ja urheilun rehellisyyttä sekä puhtautta koskevia vaatimuksia. Tämä päätös vaikutti laajasti

välímiesoikeuden rooli on keskeinen tällaisissa tilanteissa, sillä se tarjoaa riippumattoman ja puolueettoman foorumin urheilun oikeudellisten kiistojen ratkaisemiseen. CAS:n ratkaisut ovat merkittäviä oikeuslähteitä, jotka heijastavat urheiluoikeuden kehitystä ja sen suhdetta ihmisoikeuksiin.¹² Tapausten kautta käy ilmi, kuinka päätökset eivät pelkästään ratkaise yksittäisiä riitoja, vaan myös muovaavat urheiluoikeuden ja ihmisoikeuksien välistä vuorovaikutusta.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on analysoida CAS:n roolia ihmisoikeuksien valvonnassa ja kehittää ehdotuksia, joilla urheilijoiden oikeudet ja oikeusturva voitaisiin turvata tehokkaammin CAS:n päätöksenteossa. Tutkimuksessa tarkastellaan erityisesti CAS:n käytäntöjä ja niiden suhdetta kansainvälisiin ihmisoikeusnormeihin sekä pohditaan rakenteellisia ja toiminnallisia kehitysehdotuksia.

1.2 Tutkimuskysymykset, tavoitteet ja metodivalinta

Kansainvälisen urheilun välímiesoikeuden rooli urheiluriitojen ratkaisijana on ollut keskeinen urheilun oikeudellisessa kentässä, mutta sen asema herättää myös kysymyksiä erityisesti ihmisoikeuksien näkökulmasta. Tämä tutkimus tarkastelee CAS:n oikeudellista asemaa, sen riippumattomuutta sekä sen vaikutuksia urheilijoiden oikeusturvaan. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää kansainvälisen urheilun välímiesoikeuden toimivallan ja päätöksenteon suhdetta kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin ja kansalliseen lainsäädäntöön sekä urheilijoiden oikeudet ja mahdollisuudet viedä asiansa CAS:n käsiteltäväksi.¹³ Näiden tutkimuskysymysten valinta perustuu tarpeeseen syventää ymmärrystä CAS:n roolista urheilun oikeudenmukaisuuden ja sääntelyn kannalta sekä sen vaikutuksesta urheilijoiden oikeuksiin.

Ensimmäinen tutkimuskysymys pyrkii selvittämään, miten CAS:n toimivalta ja päätöksenteko sopivat yhteen kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kanssa ja miten ne suhteutuvat kansalliseen lainsäädäntöön. Tämä kysymys on merkittävä, koska se avaa keskustelun siitä, ovatko CAS:n päätökset linjassa kansainvälisten ihmisoikeusnormien kanssa ja miten ne

---

urheilijoiden oikeuksiin ja urheilun sääntöjen soveltamiseen, osoittaen jälleen CAS keskeisen roolin ihmisoikeuksien ja urheiluoikeuden risteyskohdassa.

¹² Ks. merkityksellisistä CAS:n ratkaisuista Blackshaw 2011 s. 12–13. Lisäksi Lindholm 2019, s. 119–143, käsittelee CAS:n tärkeitä tapauksia ja niiden vaikutusta ennakkotapauksina.

¹³ Steingruber 2010, s. 12–15 korostaa, että CAS:n erityisluonne urheiluoikeuden kontekstissa vaikuttaa merkittävästi siihen, miten se soveltaa säädöksiä ja tulkitsee niitä verrattuna perinteiseen välimiesmenettelyyn. Tämä voi esimerkiksi johtaa siihen, että urheilijoiden perusoikeuksia, kuten oikeutta kohtuulliseen oikeudenkäyntiin, ei aina painoteta yhtä voimakkaasti kuin yleisissä oikeusjärjestelmissä.

vaikuttavat urheilijoiden oikeuksiin.¹⁴ Tutkielma lähestyy tätä monipuolisesti tarjoamalla laajan taustan analyysille ja kontekstille. Se tarkastelee eurooppalaisen urheilun riidanratkaisun organisoitumista ja toimintaperiaatteita, mikä auttaa hahmottamaan mahdollisia ristiriitoja CAS ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen välillä.¹⁵ Lisäksi tutkielma analysoi CAS:n ratkaisujen käytännön täytäntöönpanoa Sveitsin oikeuden kautta ja niiden suhdetta kansalliseen lainsäädäntöön. Tämä valottaa CAS päätösten konkreettisia vaikutuksia ja niiden yhteensopivuutta paikallisen lainsäädännön kanssa.

Toinen tutkimuskysymys keskittyy urheilijoiden oikeuksiin ja mahdollisuuksiin viedä asiansa Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden käsiteltäväksi. Tämä kysymys on tärkeä, koska se valottaa urheilijoiden asemaa CAS:n oikeudenkäynneissä ja tarjoaa pohjan keinojen ehdottamiseen oikeuksien vahvistamiseksi. Urheilijoiden oikeudet ja mahdollisuudet oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin sekä oikeudelliseen edustukseen ovat olennaisia osia urheilun oikeudenmukaisuuden ja eettisen toiminnan varmistamisessa.

Katson, että perusoikeuskeskeiselle tutkimukselle aiheesta on tarvetta vaikutusten laajentuessa, ja kurinpitotoimenpiteistä seuraavien vaikutusten keskustelun lisääntyessä.¹⁶ Kuten Halila on sanonut, kurinpito on ikään kuin urheilun oikeudellistumisesta johtuvaa kilpajuoksua – mitä enemmän kurinpitomenettelyn sääntöjä täsmennetään, sitä uudemmilla perusteilla kurinpitoa ja sen menettelyn pätevyyttä kyseenalaistetaan.¹⁷

Tutkimuksessa hyödynnetään ensisijaisesti oikeusdogmaattista menetelmää, jonka avulla analysoidaan Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden päätöksentekoa suhteessa voimassa oleviin kansainvälisiin ihmisoikeusnormeihin, sekä kansallisiin säädöksiin.¹⁸ Tavoitteena on selvittää, miten CAS:n päätökset vastaavat kansainvälisten ihmisoikeussopimusten vaatimuksia ja kuinka urheilijoiden oikeudet toteutuvat CAS:n oikeudenkäynneissä.

Oikeusdogmaattisen lähestymistavan avulla tarkastellaan ja tulkitaan CAS:n sääntöjä ja normeja urheilijoiden oikeuksien näkökulmasta. Keskitytään voimassa olevan lain tarkasteluun ja siihen, miten sitä on tulkittu oikeuskäytännössä ja -kirjallisuudessa. Tällä

---

¹⁴ Haemmerle 2013, s. 299–328 huomauttaa, että oikeusvalinnan epäselvyys CAS:n menettelyissä voi johtaa ristiriitaisiin päätöksiin, mikä vaarantaa oikeusvarmuuden urheiluriidoissa.

¹⁵ Lindholm 2019, s. 303.

¹⁶ Gardiner et al. 2012, s. 85.

¹⁷ Halila 2006, s. 361 ja Rantala 2016, s. 52

¹⁸ Jo työn alkurakennetta ja myöhempää tarkastelua tehdessäni olen katsonut, että tutkielmassani metodini on näkökulmasta, joka keskittyy hankittuun tietoon, olemassa olevaan oikeuteen, sekä ratkaisukäytäntöihin. Tästä menetelmästä lisää esimerkiksi Määttä 2016, s. 151. Ks. lisäksi Kolehmainen 2015, s. 17 metodista.

tavoin pyritään luomaan systemaattinen kuva oikeudellisesta tilanteesta ja tarjoamaan käytännön tulkintaohjeita toimijoille.¹⁹

Tämän lisäksi työssä hyödynnetään de lege ferenda -näkökulmaa, joka keskittyy oikeudellisten muutosehdotusten esittämiseen. Tämä lähestymistapa on erityisen tärkeä tutkimuksen tavoitteiden kannalta, sillä tutkimuksessa tarkastellaan, millaisia parannusehdotuksia CAS:n päätöksentekoprosessiin voitaisiin tehdä, jotta se vastaisi paremmin kansainvälisiä ihmisoikeusnormeja. De lege ferenda -näkökulma mahdollistaa suositusten esittämisen CAS:n sääntöjen ja menettelytapojen kehittämiseksi. Suositukset korostavat kansainvälisten ihmisoikeusnormien huomioimista ja integrointia CAS:n käytäntöihin, erityisesti tilanteissa, joissa urheilijoiden oikeuksia uhkaavat järjestelmän rakenteelliset puutteet.

Tutkimusstrategia koostuu täten oikeusdogmaattisen tutkimuksen ja de lege ferenda -oikeustutkimuksen yhdistelystä, joka mahdollistaa monipuolisen ja syvällisen käsityksen CAS:n toiminnasta ja sen vaikutuksista urheilun oikeuteen ja urheilijoiden oikeuksiin. Tämän metodologisen lähestymistavan avulla pyritään vastaamaan tutkimuskysymyksiin ja tavoitteisiin kattavasti ja monipuolisesti. Tutkimuksessa hyödynnetään laaja-alaisesti oikeudellisia lähteitä, kuten kansainvälisiä sopimuksia, oikeuskäytäntöä ja oikeustieteellistä kirjallisuutta.²⁰

---

19 Aarnio 1978, s. 52. Tämän kaltainen tulkintakonteksti avaa oven perinteisten oikeudenalojen rajojen ylittävälle kokonaisuudelle. Ks. myös Timonen 1998, s. 12–15 ja Siltala 2003, s. 328, joissa keskustellaan oikeuden syvärakenteista, sekä oikeuskulttuurin ja konkreettisuuden aineiston dynaamisuudesta eri oikeudenaloilla.

20 Erityisesti YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 27. artiklan mukaan jokaisella on oikeus osallistua kulttuurielämään, mukaan lukien urheilu, ilman syrjintää. Tämä oikeus on merkittävä osa ihmisoikeuksien suojaa urheilussa, ja Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden päätöksillä on suuri vaikutus siihen, kuinka tämä oikeus toteutuu käytännössä.

2 Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden toimintatavat ja rakenne

2.1 Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden keskeiset tehtävät ja merkitys

Kansainvälisen urheilun välimiesoikeus on urheilun riitojenratkaisun tärkein instituutio, jonka toiminnalliset rakenteet ja periaatteet vaikuttavat suoraan urheilijoiden oikeuksien toteutumiseen kansainvälisesti.²¹ CAS on kehittynyt merkittäväksi toimijaksi, jonka käsiteltävät tapaukset vaihtelevat antidoping-rikkomuksista sopimusriitoihin. Tässä osiossa tarkastellaan CAS:n tehtäviä, toimivallan rajoja ja toimintaperiaatteita, mukaan lukien sen riippumattomuus ja rahoitusmekanismit.

Urheilijoiden oikeusturvan näkökulmasta CAS:n riippumattomuus ja puolueettomuus ovat olennainen osa sen legitimitettä, sillä päätökset vaikuttavat usein laajasti sekä urheilijoiden urakehitykseen että heidän oikeudellisiin asemiinsa.²² Käsiteltävissä kiistanalaisissa tapauksissa CAS:n rakenteelliset periaatteet ja päätöksentekomekanismit ovat olleet erityisen merkityksellisiä, sillä ne määrittelevät, kuinka reilusti ja tasapuolisesti urheilijoiden oikeuksia arvioidaan ja suojellaan.

2.2 CAS:n tehtävät ja toimivalta

Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden toiminta sijoittuu eurooppalaisen urheilujärjestelmän monimutkaiseen oikeudelliseen ympäristöön, jossa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) ja kansallisten tuomioistuinten roolit voivat risteytyä ja luoda jännitteitä.²³ EIT:n merkitys korostuu erityisesti urheilijoiden ihmisoikeuksien suojelijana, kun tarkastellaan oikeudenmukaisen menettelyn ja puolueettomuuden kysymyksiä.²⁴

---

²¹ Yi 2006, s. 290: "CAS represents one of the world's more successful attempts at bringing order to transnational issues."

²² Gardiner et al. 2012, s. 364.

²³ Lindholm 2019, s. 303.

²⁴ Euroopan ihmisoikeustuomioistuin, Mutu ja Pechstein v. Sveitsi, tapaukset nro 40575/10 ja 67474/10, korostaa puolueettomuuden ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin keskeisyyttä, erityisesti silloin, kun yksilö joutuu kiistaan institutionaalisesti vahvan tahon kanssa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin. Vaikka Mutu- ja Pechstein-tapaukset ratkaistiin samanaikaisesti ja molemmissa käsiteltiin CAS:n puolueettomuutta, Pechsteinin tapaus korostui antidoping-kontekstissa, kun taas Mutu liittyi sopimusvelvoitteiden tulkintaan CAS:ssa.

Urheilujärjestöjen autonomisuus ilmenee siinä, että ne voivat säädellä omaa toimintaansa pitkälti itsenäisesti.²⁵ Euroopan unionin perustamissopimuksen (TEU) 165 artikla tunnustaa urheilun erityisen aseman ja painottaa, että urheilu kuuluu pääosin jäsenvaltioiden toimivaltaan.²⁶ Tämä artikla korostaa urheilun sosiaalisia, kulttuurisia ja koulutuksellisia ulottuvuuksia, jotka menevät pelkkää kaupallisuutta pidemmälle ja joita tulisi huomioida urheilun sääntelyssä. Urheilujärjestöjen sääntelykyky voi kuitenkin olla ristiriidassa EU:n kilpailuoikeuden kanssa, erityisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (TFEU) artiklojen 101 ja 102 osalta.²⁷ Nämä artiklat pyrkivät estämään kilpailun rajoittamista ja markkinoiden väärinkäyttöä, mikä asettaa haasteita urheilujärjestöjen autonomialle ja sääntelylle.²⁸ On tärkeää, että CAS:n rooli ja päätökset ovat linjassa tämän autonomian kanssa, mutta samalla ne eivät saa olla ristiriidassa EU:n perussopimusten tai kansallisten oikeusjärjestelmien kanssa.²⁹

Euroopan unionin tuomioistuimen (EUT) linjaukset urheilun riidanratkaisussa ovat erityisesti tarkastelleet CAS:n asemaa EU:n kilpailuoikeuden valossa. EUT on päätöksissään korostanut vapaata kilpailua ja pyrkinyt estämään määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, mikä vaikuttaa myös urheilun erityispiirteisiin.³⁰ Esimerkiksi ISU-tapauksessa (International

---

²⁵ Gardiner et al. 2012, s. 204.

²⁶ SEUT art. 165. Myös Euroopan unionin tuomioistuin on käsitellyt urheilun autonomiaa ja urheilujärjestöjen päätöksiä erityisesti Bosman- (C-415/93, 1995) ja Meca-Medina (C-519-04 P, 2006) -tapauksissa, joissa kiinnitettiin huomiota perusvapauksiin ja oikeudenmukaiseen kohteluun. Bosman-tapauksessa korostettiin EU:n perusoikeuskirjan artiklan 47 mukaista oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä ja Meca-Medinassa urheilullisten sanktioiden osalta ihmisoikeuksien noudattamista. Näin ollen CAS:n sääntöjen tulisi olla linjassa perusoikeuskirjan ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa, erityisesti artiklojen 41 ja 47 osalta, jotka käsittelevät hyvää hallintoa ja oikeutta tulla kuulluksi sekä saada puolueeton päätös.

²⁷ SEUT art. 101 ja 102.

²⁸ SEU 165. artikla: "Unionin toiminta-alueella unionin ja jäsenvaltioiden on kunnioitettava urheilun erityisluonteen sekä sen autonomian säilyttämistä." Lisäksi 166. artikla: "Unionin on edistettävä urheilua ja siihen liittyviä toimintamuotoja, erityisesti eurooppalaisen urheilukulttuurin tukemisen sekä urheilun itsenäisyyden ja autonomian varmistamisen kautta." Olisikin syytä tarkastella aihetta myös EIT:n näkökulmasta ja pohtia, miten EIT voi varmistaa, että urheilujärjestöjen päätökset eivät riko ihmisoikeuksia, ja mikä on sen vaikutus CAS:n toimintaan.

²⁹ Vaikka CAS on itsenäinen välimiesmenettelyä soveltava elin, sen päätökset ovat usein alisteisia alkuperäisille urheilujärjestöjen säännöille ja määräyksille, joita se tulkitsee ja soveltaa. Toisin sanoen, CAS:n tehtävänä ei ole laatia omia sääntöjään vaan tulkita ja soveltaa olemassa olevia urheilujärjestöjen sääntöjä oikeudenmukaisen prosessin takaamiseksi. EU:n kilpailuoikeuden mukaan määräävä asema urheilussa tai riidanratkaisussa voi vaarantaa tasapuolisuuden, jos se rajoittaa vapaata kilpailua. Kilpailuoikeuden näkökulmasta on mahdollista haastaa CAS:n päätöksiä joko kilpailuoikeudellisin tai ihmisoikeudellisin perustein, jos päätökset tai niiden täytäntöönpano rajoittavat urheilijoiden oikeuksia tai oikeutta reiluun oikeudenkäyntiin.

³⁰ EU:n kilpailuoikeus, erityisesti SEUT artiklat 101 ja 102, asettavat vaatimuksia urheilujärjestöjen ja CAS päätöksille. ISU-tapauksessa Euroopan komissio katsoi, että Kansainvälisen luisteluliiton (ISU) säännöt estivät urheilijoita osallistumasta vapaasti kilpailuihin, mikä rikkoi kilpailuoikeutta, ja EUT vahvisti komission päätöksen. Tämä asettaa haasteita CAS:n asemalle, mikäli se tukee monopolistisia käytäntöjä tai rajoittaa urheilijoiden kilpailuoikeuksia. SEUT artiklojen 101 ja 102 mukaan CAS:n tulee varmistaa, että sen päätökset ja urheilujärjestöjen säännöt eivät muodosta perusteettomia esteitä kilpailulle tai rajoita urheilijoiden oikeuksia.

Skating Union) EUT arvioi, missä määrin urheilujärjestöjen säännöt, jotka rajoittavat urheilijoiden mahdollisuuksia osallistua muille tahoille järjestettyihin tapahtumiin, voivat olla ristiriidassa EU-oikeudellisten periaatteiden kanssa.³¹ Tässä tapauksessa käsiteltiin myös sitä, onko CAS:n asema riidanratkaisuelimenä kilpailuoikeudellisesti ongelmallinen. Nämä linjaukset tuovat esiin kysymyksen siitä, miten CAS voisi kehittää sääntöjään, jotta ne täyttäisivät paremmin EU-oikeuden vaatimukset.

Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden yksi keskeisistä tehtävistä on ratkaista urheilun parissa syntyviä riitoja ja konflikteja.³² Tällaisia riitoja voivat olla muun muassa urheilukilpailujen tuloksiin, dopingrikkomuksiin³³, sopimusriitoihin³⁴ ja kurinpitoasioihin liittyvät kysymykset.³⁵ Sen päätökset ovat sitovia, mikä vahvistaa CAS asemaa keskeisenä urheilun oikeudellisena instituutiona.³⁶ Vaikka CAS:n tarkoituksena on tarjota oikeudenmukainen foorumi riitojen ratkaisemiseksi, sen toimintaa on kritisoitu, erityisesti sen kyvystä suojella urheilijoiden oikeuksia puolueettomasti. CAS:n toiminta perustuu pääosin urheilujärjestöjen sääntöihin ja välimiesmenettelyyn, johon urheilijat sitoutuvat kilpailuihin osallistuessaan.³⁷

Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden toimivalta perustuu kahteen päälähteeseen: omien sääntöjen muodostamaan kehikkoon ja urheilujärjestöjen, kuten Kansainvälisen olympiakomitean, asettamiin määräyksiin.³⁸ CAS:n omat säännöt määrittelevät osapuolten

³¹ Asiaa käsiteltiin Euroopan unionin tuomioistuimessa 2020 (T-93/18).

³² Lindholm 2019, s. 289.

³³ CAS Code 2023, R34. Ks. myös CAS 2011/A/2384, jossa käsiteltiin Alberto Contadorin dopingrikkomusta. Tämä herätti kysymyksiä päätösten oikeudenmukaisuudesta ja niiden vaikutuksista urheilijoiden urakehitykseen.

³⁴ Lindholm 2019, s. 291.

³⁵ Harrastajaan kohdistuva kurinpito ei yleensä vaikuta elinkeinon harjoittamiseen tai perustuslain 18 § elinkeinovapauteen. Lainsäädäntö käsittelee urheilijaa yleisesti erottelematta huippu- ja harrasteurheilijaa, mutta sääntely ja soveltaminen voivat erota esimerkiksi työsuhteiden, verotuksen ja antidopingin kohdalla. Maailman antidopingsäännöstö (WADC 2021) kattaa sekä huippu- että harrasteurheilijat, mutta huippu-urheilijoille asetetaan tiukempia valvontavaatimuksia. Urheilijat jaetaan ammatti- ja amatööriurheilijoihin sen perusteella, saavatko he palkkaa vai rahoittavatko itse harrastuksensa. Ammattiurheilijat ovat usein työsuhteessa joukkuelajeissa, kun taas yksilölajien ammattilaiset toimivat yrittäjinä. WADA 2021, s. 34 eritelty lyhyesti amatöörit ja ammattilaiset ansaitsemansa palkkion suuruudessa, myös s. 72 pelkän urheilijan ja hänen tehtäviensä määritelmä. Esimerkiksi KKO 1998:122 perusteluissa arvioitiin kansainvälisen tason urheilijan oikeussuojaa ja sen tarvetta kurinpitotilanteessa. KKO:n mukaan kansainvälisen tason urheilijalle urheilu on merkittävä tulonlähde, jolloin kilpailukiellolla voi olla hyvinkin merkittäviä vaikutuksia uraan ja sitä kautta toimeentuloon. Tästä tapauksesta ja sen perusteluista jää kuitenkin pimentoon amatööriurheilijan oikeus päästä tuomioistuinkäsittelyyn vastaavassa tilanteessa.

³⁶ Gardiner et al. 2012, s. 438.

³⁷ Lindholm 2019, s. 39–42.

³⁸ Riita voidaan yleensä saattaa CAS:n ratkaistavaksi vain, jos osapuolten välisessä välityssopimuksessa määrätään CAS:n käyttämisestä. International Olympic Committee 2020: Olympialaisten peruskirjan säännön 61 mukaan kaikki olympialaisiin liittyvät riidat voidaan kuitenkin saattaa vain CAS:n ratkaistaviksi. WADA 2021: Noudattamalla vuoden 2021 Maailman antidopingsäännöstöä kaikki allekirjoittajat, mukaan lukien kaikki kansainväliset olympialiitot ja kansalliset olympiakomiteat, ovat tunnustaneet CAS:n toimivallan

sitoutumisen riitojen ratkaisuun CAS:ssa joko välityslausekkeen kautta tai muilla sovitulla tavoilla.³⁹ Urheilijan oikeus viedä asiansa CAS käsiteltäväksi perustuu välityssopimuksiin, joita he ovat tehneet urheilujärjestöjen kanssa.⁴⁰ Useimmat kansainväliset urheiluliitot ja kilpailut, kuten Olympialaiset ja jalkapallon MM-kisat, edellyttävät, että urheilijat ja joukkueet sitoutuvat viemään riitansa CAS ratkaistavaksi sen sijaan, että ne käsiteltäisiin kansallisessa oikeudessa.⁴¹ Välimiessopimus toimii CAS:n oikeustoimivallan peruskivenä,⁴² ja ilman sitä CAS ei voisi käsitellä tapausta.

Urheilujärjestöjen sääntöjen pohjalta toimivalta ulottuu laajemmalle ja antaa CAS:lle oikeuden käsitellä ja ratkaista monenlaisia urheiluun liittyviä kiistoja ja konflikteja. Tällä on suuri merkitys urheilun sääntelyn ja oikeudenmukaisuuden ylläpitämisessä kansainvälisellä tasolla. Päätökset pohjautuvat usein kansainvälisiin urheilujärjestöjen sääntöihin, joita CAS tulkitsee sovellettavien kansallisten lakien puitteissa.⁴³ CAS:n ja EIT:n välinen jännite syntyy siitä, että EIT voi ottaa käsiteltäväkseen valituksia, jotka koskevat CAS:n päätöksiä, mikäli ne katsotaan rikkovan ihmisoikeuksia tai perusoikeuksia.

Yksi merkittävimmistä tapauksista, joka on nostanut esiin kysymyksiä CAS:n puolueettomuudesta ja riippumattomuudesta, on Claudia Pechsteinin dopingtapaus. Pechstein, saksalainen pikaluistelija, oli saanut CAS:lta kilpailukiellon dopingrikkomuksen vuoksi. Hän kuitenkin kiisti päätöksen ja vei asian Sveitsin kansallisiin tuomioistuimiin sekä myöhemmin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen. Pechstein argumentoi, että CAS:n menettely ei täyttänyt oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimuksia, erityisesti puolueettomuuden osalta, koska CAS:n rahoitus ja hallinto kytkeytyvät läheisesti urheilujärjestöihin, joiden etuja

---

dopingrikkomusten osalta. Vuodesta 2016 alkaen olympialaisten dopingtapauksiin erikoistunut CAS-tuomareiden antidopingosasto korvasi KOK:n kurinpitokomission. Näistä päätöksistä voi valittaa olympialaisten isäntäkaupungin tilapäiseen tuomioistuimeen tai, jos tilapäinen tuomioistuin ei ole enää käytettävissä, pysyvään CAS:iin. Ks. CAS 2023, kohdat S1-4, R27 ja R58.

³⁹ Mahafzah - Alflaieh, 2023, s. 2–3. Välimiesmenettely perustuu sopimukseen, mutta kuten Saksan tuomioistuinten Pechstein-tapauksessa (1 BvR 2103/16, 2022) tekemät päätökset osoittavat, urheilijoiden suostumusta CAS-menettelyyn ei aina voida pitää aidosti vapaaehtoisena (ks. LG München I-päätös 26. helmikuuta 2014, 37 O 28331/12; OLG Münchenin päätös 15. tammikuuta 2015, 1110/14 Kart; BG-päätös 7. kesäkuuta 2016, KZR 6/15).

⁴⁰ Ks. laajasti Ruohonen 2015. Havaittavissa sopimusketju, johon liittyy myös pelaajan sopimus oman joukkueensa kanssa. Tähän sopimustyyppiin sovelletaan esimerkiksi työoikeudellisia säännöksiä. Ks. pelaajasopimus SM-liigassa 2024–2025 kohta 7.2, joka osoittaa, kuinka esimerkiksi jääkiekossa Kansainvälisen jääkiekkoliiton IIHF:n kurinpitosäännöt ovat sopimusketjusta johtuen osana Suomessa sovellettavia kurinpitosääntöjä.

⁴¹ Lenskyj 2018, s. 21–23.

⁴² Lindholm 2019, s. 33.

⁴³ Halila & Norros, Urheiluoikeus 2017, s.553

se usein valvoo.⁴⁴ EIT katsoi, että Pechsteinin oli oikeutettu saamaan oikeudenmukainen käsittely CAS:ssa, mutta samalla vahvisti CAS:n aseman kansainvälisenä urheilun välimiesoikeutena. Tämä tapaus herätti laajaa keskustelua siitä, miten kansalliset lait ja kansainväliset sääntelymekanismit voivat vaikuttaa toisiinsa ja CAS:n riippumattomuuteen.⁴⁵

Pechsteinin tapaus osoitti, että vaikka CAS on keskeinen toimija urheilun oikeudenmukaisuuden ylläpitämisessä, sen rakenteelliset riippuvuudet urheilujärjestöistä voivat johtaa eturistiriitoihin ja horjuttaa sen uskottavuutta.⁴⁶ Kriitikot ovat esittäneet, että tällaiset tapaukset osoittavat tarpeen selkeämmälle erottelulle CAS:n ja urheilujärjestöjen välillä, jotta varmistetaan urheilijoiden oikeudet ja CAS:n puolueettomuus.

Itse menettelyssä on tyypillisesti kolme⁴⁷ välimiestä⁴⁸ ja sovelletaan Sveitsin lakia⁴⁹, elleivät osapuolet ole sopineet toisin.⁵⁰ Koska CAS:n ratkaisut ovat niin sitovia, ei niistä voi valittaa kuin rajatusti esimerkiksi Sveitsin korkeimpaan oikeuteen.⁵¹ CAS:n valitusmenettelyyn pääsy edellyttää yleensä, että kaikki valituskeinot alkuperäisen urheilujärjestön sisällä on ensin käytetty loppuun.⁵² Tämä menettely noudattaa kansainvälisen oikeuden käytäntöä, jossa valittajan on käytettävä kaikki sisäiset oikeussuojakeinot ennen siirtymistä tuomioistuimeen. Välytystuomioita koskevat valitukset eivät yleensä menesty,⁵³ eikä asiasisältöä arvioida, vaan

---

⁴⁴ Lindholm 2019, s. 310.

⁴⁵ Claudia Pechsteinin ja Caster Semenyan tapaukset tuovat esiin CAS:n ja kansallisten oikeusjärjestelmien väliset jännitteet sekä urheilijoiden oikeussuojakeinojen rajoitukset. Pechsteinin tapauksessa nousi esiin kysymys siitä, voivatko urheilijat haastaa CAS:n päätökset kansallisessa tuomioistuimessa, mikä on olennainen kysymys urheilijoiden oikeusturvan kannalta. Semenyan tapauksessa taas CAS päätti tukea IAAF:n (nykyinen WA) sääntöjä testosteronitasoista, mikä johti siihen, että Semenya ei voinut kilpailla naisten sarjoissa ilman lääketieteellistä hoitoa.

⁴⁶ ECHR 2019. Tiedotteen mukaan CAS on riippumaton välimiesoikeus, joka tarjoaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa taatut oikeusvarmuuden takeet. Tiedote myös totesi välimiesoikeuden välttämättömyyden urheilun yhtenäisyyden osalta.

⁴⁷ CAS 2023, R50.

⁴⁸ Ks. lautakunnan riippumattomuudesta Välimäki 2011, s. 212–213. Ks. lisäksi Lindholm 2019, s. 254 ja CAS 2023 R40.2. CAS, List of CAS Arbitrators by Nationality 2024 ja List of CAS Mediators by Nationality 2023 mukaan, elokuussa 2024 maailmassa on 422 CAS-välimiestä, joista 216 on Euroopasta ja 52 sovittelijaa

⁴⁹ CAS:n toimintaa säätelee suurelta osin Sveitsin lainsäädäntö, erityisesti vuoden 1987 Private International Law Act (PILA), joka tarjoaa oikeudellisen perustan välimiesoikeuden menettelyille Sveitsin lain mukaisesti.

⁵⁰ Lindholm 2019, s. 33 ”lex causae”. Käytännössä keskeisimmät CAS:n soveltamat säännökset löytyvät ennestään useista urheilua säätelevistä lähteistä, kuten WADC:sta (CAS 2023, R588).

⁵¹ Halila & Norros, *Urheiluoikeus* 2017, s. 550–554, käsittelevät Claudia Pechsteinin tapausta, jossa hän vei asian Saksan liittovaltion tuomioistuimeen, joka katsoi, ettei sillä ollut toimivaltaa arvioida asiaa uudelleen, sillä CAS täytti Saksan lain asettamat vaatimukset riippumattomalle välimiesoikeudelle. CAS:n riippumattomuus varmistettiin välimiesten valintamenettelyllä ja mahdollisuudella valittaa Sveitsin liittovaltion tuomioistuimeen. Myöhemmin Saksan liittovaltion perustuslakituomioistuin määräsi uuden käsittelyn, joka korosti urheilijoiden oikeusturvan arviointia kansallisissa kontekstissa. Vuonna 2019 Euroopan ihmisoikeustuomioistuin totesi, ettei CAS rikkonut Pechsteinin oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja täytti Sveitsin lain riippumattomuusvaatimukset. ks. myös PILA 1987, art. 190.

⁵² CAS 2023, R47.

⁵³ Lindholm 2019, s. 296–297.

arviointi perustuu pääasiassa siihen, täyttyvätkö menettelyvaatimukset ja onko välitystuomio oikeusjärjestyksen perusteiden vastainen.⁵⁴ CAS:n päätöksen kumoaminen asiasisällön perusteella on erittäin harvinaista. CAS:n päätöksistä voidaan valittaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen.⁵⁵ Ristiriidat CAS:n ja EIT:n välillä voivat syntyä silloin, kun CAS:n päätökset vaikuttavat ihmisoikeuksiin tai perusoikeuksiin, joita EIT suojelee. Esimerkiksi, jos CAS:n päätös rajoittaa urheilijan oikeuksia ilman asianmukaista oikeudellista perustetta, se voi olla ristiriidassa EIT:n ihmisoikeusnormien kanssa. Tällöin urheilijoilla voi olla oikeus valittaa EIT:een, mikä tuo esiin CAS:n riippumattomuuden ja EIT:n valvontatehtävän välisen jännitteen.

CAS:n toiminnan ytimessä on riitojen ratkaiseminen. Osapuolet voivat sitoutua viemään erimielisyytensä CAS:n käsiteltäväksi joko etukäteen laaditulla välityslausekkeella tai sopimalla siitä myöhemmin. Menettelyssä noudatetaan pääsääntöisesti CAS:n sääntöjä, joissa määritellään esimerkiksi välimiesmiesten määrä ja sovellettava laki. Päätösten sitovuus korostaa sen merkitystä urheilun oikeudellisena instituutiona.⁵⁶ Tämä vahvistaa sen asemaa urheiluriitojen ratkaisijana.⁵⁷

CAS:n asema urheilun välimiesoikeutena on monitahoinen ja paradoksaalinen. Toisaalta se toimii itsenäisenä oikeuslaitoksena, jonka päätehtävänä on varmistaa urheilun oikeudenmukaisuus ja eettinen integriteetti, mutta samalla se on tiiviisti kytköksissä urheilujärjestöihin, joiden päätöksiä se usein valvoo. Tämä herättää kysymyksiä CAS:n riippumattomuudesta⁵⁸ ja puolueettomuudesta.

---

⁵⁴ Sveitsin liittovaltion korkein oikeus kumosi CAS:n päätöksen, jossa CAS oli asettanut ankaran rangaistuksen brasilialaiselle jalkapalloilija Matuzalémille. Sveitsin liittovaltion tuomioistuin katsoi, että CAS oli ylittänyt toimivaltansa suhteessa kohtuuttoman ankaraan sanktion määräämiseen, joka esti Matuzalémia harjoittamasta ammattiaan. Sveitsin tuomioistuin arvioi, että rangaistus oli suhteeton ja siten loukkasi urheilijan perusoikeuksia. (Sveitsin liittovaltion tuomioistuin 2012). Sveitsin liittovaltion korkein oikeus kumosi CAS:n päätöksen, jossa kiinalaiselle uimari Sun Yangille oli annettu dopingista elinikäinen kilpailukielto. Korkein oikeus kumosi päätöksen menettelyvirheiden vuoksi, erityisesti koska CAS:n nimeämän yhden välimiehen puolueettomuutta kyseenalaistettiin. Tämä päätös painotti välimiesten puolueettomuuden tärkeyttä, ja sen perusteella Sun Yang sai oikeuden uuteen käsittelyyn. (Sveitsin liittovaltion tuomioistuin 2020).

⁵⁵ Lenskyj 2018, s. 28–29.

⁵⁶ Halila & Norros, *Urheilu-oikeus* 2017, s.553

⁵⁷ Duval 2019, s.10–13. CAS-menettelyn on kritisoitu olevan liian suljettu ja läpinäkymätön, mikä on herättänyt huolta urheilijoiden oikeusturvasta sitovien ratkaisujen saralla. Esimerkiksi Anne Duval on väittänyt, että Pechstein-tapauksen jälkeen CAS-valitukset tulisi ymmärtää pakko-oikeudenkäynteinä, joihin tulee soveltaa tiukkoja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeita, kuten läpinäkyvyyttä. Tämä on erityisen tärkeää, koska CAS:n päätökset vaikuttavat merkittävästi urheilijoiden uraan. Duvalin mukaan CAS:n legitimiys on kiinni sen julkisessa roolissa, jota ei voida toteuttaa ilman riittävää läpinäkyvyyttä.

⁵⁸ Välimäki 2011, s. 212–213.

On tärkeää huomioida, että CAS:n toiminta voi olla hyödyllistä ja tarpeellista urheilumaailmassa, mutta sen merkitys ja rooli urheilijoiden ihmisoikeuksien suojelemisessa ei ole ongelmitta. Kriittinen tarkastelu sen toimintatapojen ja sen päätösten vaikutusten osalta on olennaista, jotta voidaan varmistaa urheilijoiden oikeudet ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen kansainvälisessä urheilussa.

Vaikka CAS on saanut osakseen paljon kritiikkiä, se tarjoaa ainutlaatuisen foorumin urheiluriitojen ratkaisemiseksi kansainvälisesti. Verrattuna kansallisiin oikeusjärjestelmiin, se voi toimia nopeammin ja asiantuntevammin, kun taas kansalliset kurinpitomenettelyt voivat olla kustannustehokkaampia, mutta niissä voi olla epäilyksiä puolueellisuudesta. Haasteena on löytää tasapaino asiantuntemuksen, nopeuden ja puolueettomuuden välillä, jotta sen tarjoama oikeussuoja olisi mahdollisimman tehokas ja uskottava. Vastaamalla näihin haasteisiin CAS voi vahvistaa uskottavuuttaan ja luottamusta urheilumaailmassa.

2.3 CAS:n rahoitus ja hallinto

Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden rahoitus ja hallinto ovat monimutkaisia ja herkkiä aiheita, joilla on merkittävä vaikutus sen toimintaan, riippumattomuuteen ja tehokkuuteen. Syvennämme analyysiä tarkastelemalla CAS:n rahoitus- ja hallintomallin ominaisuuksia yksityiskohtaisemmin, nostamalla esiin kriittisiä näkökulmia ja tuomalla esiin relevanttia yhteiskunnallista keskustelua.

CAS:n rahoitus koostuu pääasiassa Kansainvälisen olympiakomitean ja Kansainvälisen jalkapalloliiton merkittävistä avustuksista. Tämä malli herättää vakavia kysymyksiä CAS:n riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta.⁵⁹ Nämä suuret urheilujärjestöt edustavat omia etujaan ja saattavat painostaa CAS:ia tekemään päätöksiä, jotka palvelevat heidän intressejään. Tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa CAS:n päätökset eivät ole oikeudenmukaisia ja puolueettomia, vaan heijastavat rahoittajien painostusta. Tämä riippuvuus suurista urheilujärjestöistä uhkaa paitsi CAS:n riippumattomuutta myös sen kykyä suojella urheilijoiden ihmisoikeuksia, koska päätöksiin voivat vaikuttaa taloudelliset edut

---

⁵⁹ Goh & Anderson 2022, s. 247. Teoksessa kirjailijat antavat kattavan arvion kriittisen tarkastelun muodossa CAS:n uskottavuudesta, keskittyen erityisesti sen puolueettomuuteen ja läpinäkyvyyteen. He nostavat esiin CAS:n kritiikkiä sen riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta sekä sen toimivallan pakollisen suostumuksen luonteen. Vaikka kritiikkiä on esitetty ajoittain, eri osapuolten yritykset kumota CAS:n päätöksiä ovat olleet suurelta osin tuloksettomia oikeusteitse. Teos pyrkii vertailemaan CAS:n käytäntöjä tavanomaisten oikeusistuinten ja kaupallisten välimiesmenettelylaitosten kanssa, osoittaen, että CAS:n menettelytavat vaikuttavat kansainvälisen välimiesmenettelyn normien mukaisilta lukuun ottamatta huomattavaa sukupuoli- ja maantieteellistä epätasapainoa sen välimieslistoilla.

pikemminkin kuin sitoutuminen reiluuteen ja oikeudenmukaisuuteen.⁶⁰ Erityisesti viimeaikaiset tapaukset,⁶¹ ovat herättäneet kysymyksiä CAS:n puolueettomuudesta rahoittajatahojen ollessa osallisina. Joissakin päätöksissä, kuten venäläisurheilijoiden dopingkielloissa, päätökset ovat herättäneet keskustelua siitä, miten taloudellinen riippuvuus on saattanut vaikuttaa tuomioiden lievyyteen.⁶² CAS:n riippumattomuuden vahvistamiseksi olisi tärkeää, että rahoitusmalli monipuolistetaan esimerkiksi valtioiden tai kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen kautta.

Kritiikkiä voi kohdistaa myös rahoituksen läpinäkyvyyden puutteeseen. CAS:n rahoitusraportteja ei ole julkisesti saatavilla, mikä vaikeuttaa riippumattomien tahojen mahdollisuuksia arvioida rahoituksen vaikutusta CAS:n toimintaan. Tämä puute heikentää luottamusta CAS:n avoimuuteen ja vastuullisuuteen. On tärkeää pohtia vaihtoehtoisia rahoitusmalleja, jotka vähentäisivät CAS:n riippuvuutta yksittäisistä urheilujärjestöistä. Mahdollisia ratkaisuja voisivat olla esimerkiksi valtioiden rahoitusosuus, jäsenmaksujen korotus tai tulojen monipuolistaminen esimerkiksi sponsoroinnilla. Näiden uudistusten toteuttaminen voisi vahvistaa CAS:n itsenäisyyttä ja siten varmistaa, että urheilijoiden oikeudet eivät vaarannu juuri niiden organisaatioiden taloudellisten paineiden vuoksi, jotka ovat kiistoissa mukana.⁶³

CAS:n hallintoa ohjaa neuvosto, joka koostuu urheilu-oikeuden asiantuntijoista. Neuvosto valitsee CAS:n pääsihteerin ja tuomarit sekä toimii CAS:n korkeimpana päättävänä elimenä.⁶⁴ Vaikka neuvoston asiantuntemus on kiistanaton, sen koostumuksessa on havaittu puutteita monimuotoisuuden ja edustavuuden osalta. Neuvostossa on valta-asemassa edustettuna perinteiset urheilujärjestöt, kuten KOK ja FIFA. Tämä voi johtaa yksipuolisiin päätöksiin ja heikentää CAS:n legitimitettä eri urheilulajien ja sidosryhmien edustajana. On tärkeää pohtia, miten hallinnon koostumusta voitaisiin monipuolistaa ja varmistaa, että se edustaa paremmin koko urheilukentän monimuotoisuutta.

Lisäksi on esitetty kritiikkiä neuvoston valintaprosessista, jota pidetään liian suljettuna ja läpinäkymättömänä. CAS:n hallintoelimiin kuuluu paljon urheilujohtajia, mikä voi aiheuttaa eturistiriitoja tietyissä tapauksissa vaikuttaen urheilijoiden oikeuksiin oikeudenmukaiseen

---

⁶⁰ Eskuri 2004, s. 31.

⁶¹ Ks. esimerkiksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuin, Mutu ja Pechstein v. Sveitsi, tapaukset nro 40575/10 ja 67474/10.

⁶² Lindholm 2019, s. 241.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Ks. CAS 2023, S4-8.

kohteluun.⁶⁵ CAS:n suljettu välimieslista yhdessä järjestöjen rahoituksen kanssa voi luoda vaikutelman eturistiriitojen mahdollisuudesta, kuten nähtiin Claudia Pechstein -tapauksessa.⁶⁶ Vaikka ECHR on vahvistanut CAS:n riippumattomuuden, on tärkeää jatkaa keskustelua siitä, miten voidaan varmistaa, että kaikki osapuolet kokevat menettelyn oikeudenmukaiseksi. Tapauksissa, joissa ihmisoikeudet ja kaupalliset edut törmäävät, CAS:n puolueettomuus on ratkaisevan tärkeää, mutta joskus se kyseenalaistetaan.

Avoimemman ja osallistavamman valintaprosessin käyttöönotto voisi parantaa luottamusta CAS:n hallinnon legitimitettiin.⁶⁷ CAS:n päätöksentekoa on kyseenalaistettu sen riippuvuuden ja hallinnon koostumuksen vuoksi.⁶⁸ On tärkeää varmistaa, että CAS:n päätökset ovat täysin riippumattomia ja puolueettomia sekä perustuvat oikeudenmukaisille ja perustelluille perusteille. CAS:n on pyrittävä lisäämään avoimuutta ja läpinäkyvyyttä päätöksenteossaan. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että CAS:n tulisi julkaista kaikki asiaankuuluvat dokumentit ja perustelut, jotka koskevat sen tekemiä päätöksiä.

Hallinnon osalta yksi merkittävistä kehittämiskohdista on tuomareiden ja välimiesten valintaprosessi.⁶⁹ Nykyisessä järjestelmässä hallinnon monimuotoisuuden ja edustavuuden vahvistaminen voisi auttaa lisäämään luottamusta CAS:n toimintaan. Tämä voitaisiin toteuttaa laajentamalla neuvoston koostumusta niin, että siihen kuuluu edustajia eri urheilulajeista, sidosryhmistä ja maantieteellisistä alueista. Tällaiset uudistukset parantaisivat CAS:n asemaa kansainvälisenä ja riippumattomana välimiesoikeutena, joka pystyy tasapuolisesti käsittelemään urheilun oikeudellisia kiistoja. Viime vuosina on myös pohdittu mahdollisuutta kehittää läpinäkyvyyttä lisäämällä raportointivelvollisuuksia ja tilinpäätösten julkisuutta. Tämä voisi tarjota urheiluyhteisölle paremman käsityksen CAS:n toimintamekanismeista ja vahvistaa instituution uskottavuutta globaalisti.

---

⁶⁵ Gorbylev 2013, s. 294–297. Urheilun välimiesoikeuden riippumattomuuden ja puolueettomuuden ongelma on herättänyt huolta erityisesti suljetun välimieslistan vuoksi. Esimerkiksi Sergei Gorbylevin mukaan, vaikka CAS on tehnyt muutoksia säännöstöönsä ja parantanut riippumattomuutta, urheilijoiden mahdollisuus valita välimiehiä on edelleen rajoitettu, koska he voivat valita ainoastaan CAS:n ylläpitämältä suljetulta listalta. Tämä rajoittaa urheilijoiden valinnanvapautta ja voi lisätä puolueellisuuden riskiä, kun otetaan huomioon urheilun hallintoelinten läheiset yhteydet CAS:iin.

⁶⁶ CAS 2023, R33, R40.2, R40.3: Suljettu listaa tarkoittaa käytännössä sitä, että osapuolten on valittava henkilöitä ennalta määrittystä listasta. Välimieslistalle valitsemiseen liittyviä kriteerejä on muun muassa oikeudellinen asiantuntemus urheiluoikeuteen liittyen, kokemus kansainvälisistä välimiesmenettelyistä ja urheiluriitojen ratkaisemisesta, neutraalius osoittautuen sidoksettomuutena osapuoliin, sekä kielitaito. Ks. myös Lindholm 2019, s. 221.

⁶⁷ Lindholm 2019, s. 240.

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Lindholm 2019, s. 219–259 syventää välimiesten valintaprosessia ja erittelee erilaisia välimiehiä.

Esimerkkinä tapaus, jossa CAS kumosi Kansainvälisen yleisurheiluliiton säännön, joka rajoitti testosteronitasoja naisurheilijoilla.⁷⁰ CAS:n päätös herätti kysymyksiä puolueellisuudesta, koska se oli ristiriidassa Kansainvälisen yleisurheiluliiton etujen kanssa. Liitto oli vahvasti puolustanut testosteronisääntöä ja väittänyt, että se oli välttämätön tasapuolisen kilpailun varmistamiseksi. CAS:n päätös kumota sääntö oli merkittävä voitto Semenyalle ja muille hyperandrogenisille naisurheilijoille, mutta se herätti myös epäilyksiä siitä, oliko CAS puolueellinen urheilijoiden oikeuksien edistämiseksi. Nämä tapaukset osoittavat, kuinka CAS:n taloudelliset ja hallinnolliset rakenteet voivat johtaa päätöksiin, jotka saattavat näyttää asettavan organisaation edut urheilijoiden ihmisoikeuksien, kuten oikeuden reiluun kilpailuun ja ruumiilliseen itsemääräämisoikeuteen, edelle.⁷¹ Nämä esimerkit osoittavat, että CAS:n rahoitus- ja hallintomalli voi johtaa tilanteisiin, joissa sen riippumattomuus ja puolueettomuus kyseenalaistetaan. On tärkeää jatkaa keskustelua näistä aiheista ja etsiä ratkaisuja, jotka varmistavat CAS:n toiminnan oikeudenmukaisuuden ja puolueettomuuden.

Kuten edellä on todettu, riippumattomuus ja puolueettomuus ovat CAS:n toiminnan keskiössä, mutta ne eivät ole aina ongelmattomia. CAS:n rahoitus on ollut keskeinen huolenaihe, sillä suuri osa sen resursseista tulee merkittävilta urheilujärjestöiltä, kuten Kansainväliseltä olympiakomitealta ja FIFA:ta. Tämä voi herättää kysymyksiä riippumattomuudesta ja siitä, kuinka objektiivisesti CAS voi käsitellä näiden samojen järjestöjen asioita. Useat tutkijat, kuten Zilliacus,⁷² ovatkin huomauttaneet, että rahoitukselliset sidonnaisuudet voivat vaarantaa välimiesmenettelyn puolueettomuuden, erityisesti silloin, kun merkittävät rahoittajat ovat osapuolina riitatilanteissa.

Yksi mahdollinen ratkaisu on aiemmin mainitusti CAS:n rahoitusmallin uudelleenarviointi. Yksittäisten urheilujärjestöjen riippuvuuden vähentämiseksi voitaisiin harkita valtioiden rahoitusosuutta painottaen valtiollisia ja riippumattomia sponsoreita, jäsenmaksujen korottamista tai tulojen monipuolistamista sponsoroinnilla. Esimerkiksi Sveitsin välimiesmenettelyjä koskeva lainsäädäntö on yksi malli, jossa kansalliset tuomioistuimet voivat valvoa välimiesmenettelyjen laillisuutta, mikä voisi toimia mallina myös CAS:n

---

⁷⁰ IAAF:n sääntö rajoitti testosteronitasoja 5 nanomooliin litrassa (nmol/l) naisurheilijoilla, jotka kilpailivat tietyissä tapahtumissa, kuten 800 metrin ja 1 500 metrin juoksussa. Caster Semanya, eteläafrikkalainen 800 metrin juoksija, haastoi säännön CAS:ssa. Semanya on hyperandrogeninen nainen, jolla on luonnostaan korkea testosteronitaso. Semeyan tapaus oli merkittävä käännekohta naisurheilun historiassa. Se nosti esiin monimutkaisia kysymyksiä sukupuolesta, testosteronitasoista ja oikeudenmukaisesta kilpailusta. Tapaus myös korosti CAS:n roolia riippumattomana riidanratkaisuelimenä urheilussa.

⁷¹ Lindholm 2019, s. 289.

⁷² Zilliacus 2016, s. 101–104.

toiminnan kehittämiseksi kansainvälisesti.⁷³ Toinen ratkaisu on lisätä CAS:n hallinnon monimuotoisuutta ja edustavuutta. Tämä tarkoittaisi neuvoston koostumuksen laajentamista siten, että se sisältäisi edustajia eri urheilulajeista, sidosryhmistä ja maantieteellisistä alueista. Lisäksi CAS:n on parannettava päätöksentekonsa avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Tämä tarkoittaa kaikkien asiaankuuluvien asiakirjojen ja perustelujen julkaisemista, joiden pohjalta CAS tekee päätöksensä. Avoimen ja läpinäkyvän päätöksenteon avulla CAS voi rakentaa luottamusta ja legitimitettä sidosryhmiensä keskuudessa.

Yhteenvedon voidaan todeta, että CAS:n rahoitus ja hallinto ovat monimutkaisia ja tärkeitä kysymyksiä, joilla on merkittävä vaikutus sen toimintaan. On tärkeää jatkaa avointa ja kriittistä keskustelua näistä aiheista ja etsiä ratkaisuja, jotka varmistavat CAS:n riippumattomuuden, puolueettomuuden ja oikeudenmukaisuuden.

Lisäksi on tärkeää muistaa, että CAS:n rooli ei ole ainoastaan riitojen ratkaiseminen, vaan myös urheilu-oikeuden kehittäminen.⁷⁴ CAS:n tulisi toimia aktiivisesti urheilun eettisen ja oikeudenmukaisen kehityksen edistämiseksi yhteistyössä muiden sidosryhmien kanssa. On korostettava, että CAS:n toimintaa tulee arvioida jatkuvasti ja kriittisesti. Avoimen ja läpinäkyvän keskustelun avulla voimme varmistaa, että CAS toimii kaikkien urheilijoiden ja sidosryhmien parhaaksi.

---

⁷³ Lindholm 2019, s. 225. Sveitsi tunnetaan yleisesti välimiesmenettelyä suosivana lainkäyttöalueena. Näin ollen tuomioistuimet panevat asianmukaisesti täytäntöön voimassa olevat välimiessopimukset. Erityisesti PILA-sopimuksen artikla 7 mukaisesti, jos osapuolet ovat tehneet välityssopimuksen välimieskiistasta, sveitsiläisen tuomioistuimen, jossa kanne on nostettu, on kieltäydyttävä ottamasta osaa, ellei tuomioistuin esimerkiksi toteaa, että välimiessopimus on mitätön, tehoton tai mahdoton toteuttaa; tai välimiestuomioistuinta ei voida muodostaa syistä, jotka ovat selkeästi välimiesmenettelyn vastaajasta johtuvia. Lisäksi Sveitsin liittovaltion korkein oikeus, joka toimii muutoksenhakutuomioistuimena Sveitsissä sijaitsevassa välimiesmenettelyssä annettuja välitystuomioita vastaan, enimmäkseen pitää tällaiset päätökset voimassa.

⁷⁴ CAS:n välitykset perustuvat osapuolten sopimukseen yksittäisten riitojen ratkaisemiseksi. Voitaisiin täten toisaalta katsoa CAS:n ylittävän nämä sopimukset luomalla laajempia oikeudellisia periaatteita ("lex sportiva"), jotka koskevat kaikkia urheilijoita ja urheilujärjestöjä. Tämä vallan laajentaminen saattaa ylittää riitaan osapuolten välisen alkuperäisen sopimuksen. Kansainvälisen oikeuden kehitys hyödyntää joskus yksityisoikeudellisia periaatteita, jotka on vakiinnutettu välityksen kautta. Lex sportiva voitaisiin tarkastella samalla tavalla. Lex sportiva sisältää julkisoikeudellisia periaatteita, kuten antidopingsääntöjä ja kurinpitotoimenpiteitä. Nämä eivät välttämättä edellytä yksittäisen henkilön suostumusta soveltamiseen. Urheilujärjestöjen jäsenyys ja niiden kotiseudun asiaan liittyvät lait jo vakiinnuttavat nämä periaatteet. CAS-välityksen rajoitettu sopimusoikeudellinen luonne ei välttämättä ole kriittinen heikkous. Lex Sportivan kehitystä voidaan perustella sillä, että se sisältää julkisoikeudellisia elementtejä ja sillä on mahdollisuus edistää laajempaa urheilun oikeudellista kehystä.

2.4 CAS:n päätöksentekoprosessi

2.4.1 Johdatus CAS:n päätöksenteon rakenteeseen

Kansainvälinen urheilun välimiesoikeuden kaksitasoinen päätöksentekoprosessi jakautuu kahteen päätoimialaan: arbitraatio-osastoon ja vetoomusosastoon. Tämä kaksitasoinen prosessi tarjoaa tehokkaan ja puolueettoman mekanismin ratkaista urheiluun liittyviä riitoja ja hallinnollisia päätöksiä koskevia valituksia, kuten sanktioita ja kilpailukelpoisuuksia.⁷⁵

Esimerkiksi, kun venäläiset urheilijat kiellettiin osallistumasta vuoden 2018 talviolympialaisiin dopingrikkomusten vuoksi, heillä oli mahdollisuus viedä asia CAS:n ratkaistavaksi.⁷⁶ Tämä osoittaa, että CAS:n toiminta mahdollistaa urheilijoiden oikeuksien ja uran turvaamisen tarjoamalla kanavan valittaa päätöksistä, jotka he kokevat oikeudellisesti ongelmallisiksi tai epäoikeudenmukaisiksi.

CAS on merkittävä toimija urheilun riitojenratkaisussa, sillä se tarjoaa kansainvälisesti tunnustetun foorumin ratkaista niin yksityisiä kuin julkisiakin urheilukysymyksiä nopeasti ja luottamuksellisesti.⁷⁷ Tämä on keskeistä erityisesti lyhytkestoisten urheilu-urien aikana, sillä pitkittyneet riidat voivat haitata urheilijoiden maineen ja kilpailukelpoisuuden säilymistä. Arbitraatio-osaston ja vetoomusosaston eriytyminen mahdollistaa CAS:n sekä yksityisten riitojen käsittelyn että valitusmahdollisuuden päätöksistä, jotka perustuvat kansainvälisten urheilujärjestöjen, kuten Maailman antidopingtoimiston (WADA) tai Kansainvälisen olympiakomitean, tekemiin päätöksiin.⁷⁸

CAS:n liittyy kuitenkin haasteita ja kritiikkiä, erityisesti ihmisoikeuksien näkökulmasta. Sen toiminnan nopeus ja tehokkuus ovat merkittäviä etuja, mutta päätöksenteon riippuvuus kansainvälisistä urheilujärjestöistä herättää kysymyksiä puolueettomuudesta ja ihmisoikeuksien huomioimisesta. CAS on alkanut parantaa näitä osa-alueita muun muassa sisällyttämällä ihmisoikeuksia koskevia periaatteita sääntökirjaansa,⁷⁹ mutta jatkuvaa

⁷⁵ CAS 2023. Lisäksi Lindholm 2019, s. 16.

⁷⁶ CAS 2016/O/4684. Venäläisurheilijat joutuivat laajoihin kilpailukieltoihin ja menettivät mitaleja, kun Richard McLarenin raportti 2016 paljasti valtion tukeman dopingjärjestelmän Venäjällä. KOK: Denis Oswaldin ja Samuel Schmidin johtamat tutkintaryhmät vahvistivat löydökset, minkä seurauksena yli 20 Sotshin olympialaisissa kilpailleelle venäläisurheilijalle asetettiin elinikäinen olympiapanna, ja heidän tuloksensa mitätöitiin – muun muassa Aleksandr Legkov menetti kultamitalinsa. WADA totesi Venäjän olevan riittämätön puhtaan urheilun edistämiseksi ja määräsi Venäjän antidopingjärjestön (Rusada) toimintakieltoon. Venäjän urheilupäätäjät kiistivät syytökset valtiojohtoisesta dopingista. Venäläisurheilijat ovat voineet osallistua kansainvälisiin kilpailuihin vain neutraaleina urheilijoina.

⁷⁷ Lindholm 2019, s. 16.

⁷⁸ Lindholm 2019, s. 301.

⁷⁹ CAS 2023.

kehittämistä tarvitaan varmistamaan oikeudenmukaisen kohtelun periaatteiden täysimittainen noudattaminen.

2.4.2 Arbitraatiomenettely

CAS:n arbitraatiomenettely (eng. the Ordinary Arbitration Division) perustuu Code of Sports-related Arbitration -säännöstöön (CAS Code), joka määrittää menettelyiden sitovuuden, luottamuksellisuuden ja tehokkuuden.⁸⁰ Tämä menettely on suunniteltu erityisesti urheiluun liittyvien riitojen ratkaisuun, kuten sopimuserimielisyyksiin ja dopingrikkomuksiin, ja se mahdollistaa riitojen nopean käsittelyn yksityisesti ja luottamuksellisesti. Nopeus ja sitovuus tekevät CAS:n arbitraatiomenettelystä suosituksen ratkaisukeinon urheilumaailmassa, missä pitkäaikaiset oikeudenkäynnit voivat olla erityisen raskaita urheilijoille heidän uransa lyhytkestoisuuden vuoksi.

Vaikka arbitraatiomenettely onkin tehokas ja luottamuksellinen, se herättää myös kysymyksiä urheilijoiden oikeusturvan ja ihmisoikeuksien näkökulmasta. Euroopan ihmisoikeussopimuksen (EIS) 6 artikla, joka takaa jokaiselle oikeuden oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin, asettaa julkisuusperiaatteen keskeiseen asemaan prosessuaalisen oikeudenmukaisuuden varmistamisessa. Tämä sisältyy myös YK:n ihmisoikeusjulistuksen 10 artiklaan. Arbitraatiomenettelyissä sen sijaan noudatetaan luottamuksellisuutta,⁸¹ joka voi estää päätöksenteon avoimen arvioinnin ja vaikeuttaa oikeudenmukaisuuden valvontaa.⁸² Tämä asettaa CAS:n menettelyn jännitteeseen suhteeseen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa erityisesti tilanteissa, joissa käsitellään urheilijoiden yksilöllisiä oikeuksia ja maineen kannalta merkittäviä asioita.

Ihmisoikeuksien näkökulmasta CAS:n arbitraatiomenettelyn riippumattomuus on ollut tarkastelun kohteena, sillä CAS:n toimintaa rahoittavat osittain urheilujärjestöt, kuten

---

⁸⁰ CAS 2023, R27-29. Mainitut kohdat sisältävät soveltamisalan, sijainnin sekä kielivalinnan. R27 erityisesti asettaa menettelyn sitovuuden perustan ja luo pohjan sekä yksityiselle arbitraatiolle että vetoomuksille. Mainitut luottamuksellisuus- ja tehokkuusominaisuudet ovat oikein tulkittuja.

⁸¹ CAS 2023. Säännös R59.4 vahvistaa päätöksenteon yksityisyyden, mikä on tärkeää, kun keskustellaan avoimuudesta ja oikeudenmukaisuuden valvonnasta.

⁸² Arbitraatiomenettelyn luottamuksellisuus (CAS 2023, R59.4) on kaksiteräinen miekka: vaikka se suojaa osapuolten yksityisyyttä, se voi haitata oikeudenmukaisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteiden toteutumista. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan mukainen oikeus julkiseen käsittelyyn on keskeinen osa prosessuaalista oikeudenmukaisuutta, sillä julkisuus mahdollistaa oikeuden päätösten avoimen arvioinnin ja auttaa varmistamaan, että tuomioistuimien toimii puolueettomasti ja oikeudenmukaisesti. Kansallisissa järjestelmissä, kuten Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa, julkisuusperiaatteen toteuttaminen on erityisen tärkeää, sillä se luo osapuolille turvaa siitä, että menettelytavat ja päätökset kestävät ulkopuolisen tarkastelun. CAS:n osalta suljetut käsittelyt ja rajoitettu mahdollisuus tarkastella päätösten perusteluja voivat heikentää urheilijoiden luottamusta siihen, että heidän oikeutensa huomioidaan asianmukaisesti.

Kansainvälinen olympiakomitea.⁸³ Tämä läheinen suhde voi herättää kysymyksiä siitä, säilyykö CAS riittävän puolueettomana erityisesti silloin, kun urheilujärjestö on itse osapuolena riitatilanteessa. Kansallisissa tuomioistuimissa julkinen rahoitus ja tiukat nimitysmenettelyt varmistavat tuomioistuinten riippumattomuuden ja tasapuolisuuden,⁸⁴ mutta CAS:n toiminnan ja rahoituksen riippuvuus urheilujärjestöistä saattaa altistaa sen puolueellisuusepäilyille.

Konkreettisenä esimerkkinä tästä voidaan mainita Maria Sharapovan vuonna 2016 saama kilpailukiello meldoniumin käytöstä.⁸⁵ Alun perin Kansainvälinen tennisliitto (ITF) määräsi hänelle kahden vuoden kiellon, jonka CAS lyhensi 15 kuukauteen. Näissä tapauksissa syntyi kysymyksiä siitä, oliko CAS:n päätöksenteko tasapuolista ja kuinka hyvin siinä huomioitiin urheilijoiden ihmisoikeudet. Sharapovan tapauksessa kiisteltiin erityisesti siitä, oliko CAS huomionut riittävästi Sharapovan tietämättömyyttä aineen kiellosta. Euroopan ihmisoikeussopimuksen artiklat 6 ja 14 asettavat oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja syrjimättömyyden vaatimuksia, joiden tulisi ohjata myös CAS:n päätöksentekoa. Tapauksen herättämät kysymykset korostavat tarvetta arvioida, kuinka CAS:n menettelyjen riippumattomuutta ja tasapuolisuutta voitaisiin edelleen kehittää.

Arbitraatiomenettelyssä valitusmahdollisuudet ovat hyvin rajalliset, sillä CAS:n päätökset ovat lähtökohtaisesti lopullisia ja sitovia.⁸⁶ Kansallisissa oikeusjärjestelmissä oikeussuojakeinoihin kuuluu muutoksenhaku ylempään oikeusasteeseen, mikä varmistaa päätöksenteon tarkastelun oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. CAS:n menettelyissä tämä on kuitenkin mahdollista vain erittäin rajoitetusti, mikä voi heikentää urheilijoiden oikeusturvaa. Ihmisoikeusjärjestöt ovatkin esittäneet huolensa siitä, että urheilijoiden oikeussuojakeinot ovat CAS:n piirissä rajallisempia kuin kansallisissa oikeusjärjestelmissä.⁸⁷ Kriitikot väittävät,

---

⁸³ Gardiner et al. 2012, s. 364.

⁸⁴ Esimerkiksi Euroopan unionin tuomioistuimet noudattavat tätä periaatetta erityisen tarkasti riippumattomuutensa turvaamiseksi. CAS:n tilanne eroaa tästä merkittävästi, sillä sen rahoitusmalli luo riippuvuussuhteen urheilujärjestöihin, mikä voi heikentää tuomioistuimen uskottavuutta erityisesti tilanteissa, joissa urheilujärjestö on riidan osapuolena. Urheilujärjestöjen ja CAS:n välinen suhde asettaa paineita kehittämään CAS:n rakenteita siten, että niiden riippumattomuus voidaan todentaa myös ulkoiselle arvioinnille.

⁸⁵ CAS 2016/A/4643.

⁸⁶ Lindholm 2019, s. 65. CAS toimii pääsääntöisesti urheilun riitojenratkaisun lopullisena instanssina (”court of last instance”) erityisesti valitusmenettelyissä, joissa käsitellään urheilujärjestöjen päätöksiä. Tämä asema vahvistui useiden urheilujärjestöjen säännösten ja kansainvälisen CAS:n sääntökoodin muutoksilla, erityisesti vuoden 1994 uudistusten jälkeen, jolloin CAS:sta tuli monille kansainvälisille urheilujärjestöille pakollinen valitusinstanssin sisäisten päätösten arviointiin.

⁸⁷ Semenyan tapauksessa EIS:n 14 artiklan syrjimättömyyden periaate haastoi CAS:n päätöksenteon, kun sukupuoleen liittyvät biologiset tekijät vaikuttivat osallistumisoikeuteen. CAS:n päätös tukea IAAF:n sukupuolitestaussääntöjä herätti kritiikkiä ihmisoikeuksien, kuten ihmisarvon suojan ja tasa-arvon,

että CAS:n päätös heijasti ihmisarvon ja tasa-arvon periaatteiden riittämätöntä huomioon ottamista, mikä kyseenalaistaa sen sitoutumisen ihmisoikeuksien suojelemiseen.

Näiden haasteiden ratkaisemiseksi on ehdotettu, että CAS kehittäisi arbitraatiomenettelyään lisäämällä prosessin läpinäkyvyyttä ja vahvistamalla urheilijoiden oikeutta tulla kuulluiksi.⁸⁸ Tämä voisi tarkoittaa päätösten julkisuutta koskevien sääntöjen tarkentamista ja riippumattoman valvontaelimen perustamista, joka seuraisi ihmisoikeuksien toteutumista CAS:n menettelyissä.⁸⁹ Kansainvälisten ihmisoikeusnormien, kuten YK:n ihmisoikeusjulistuksen, sekä kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimuksen (ICCPR, 1966), periaatteet oikeudenmukaisesta kohtelusta ja syrjimättömyydestä voisivat tarjota perustan uusille suosituksille, joilla varmistettaisiin oikeudenmukainen kohtelu CAS:n arbitraatiomenettelyissä.⁹⁰

Ihmisoikeuksien näkökulmasta arbitraatiomenettelyjen läpinäkyvyyden puute voi vaikeuttaa ihmisoikeusrikkomusten tunnistamista ja niihin puuttumista urheilussa. Esimerkiksi tapauksessa Qatar vs. Saudi-Arabia CAS kumosi Saudi-Arabian jalkapalloliiton määräyksen naisjoukkueiden kieltämisestä stadionilla.⁹¹ Tämä päätös oli merkittävä voitto naisurheilijoille, sillä se tuki heidän oikeuttaan tasa-arvoisiin mahdollisuuksiin. Samalla se osoitti, että CAS voi toimia välineenä urheilun kautta tapahtuvan syrjinnän torjunnassa. Vaikka päätös oli myönteinen naisten oikeuksien kannalta, arbitraatiomenettelyn yksityisyys vaikeutti ihmisoikeusjärjestöjen mahdollisuutta arvioida CAS:n päätöksenteon perustelut ja varmistaa, että se otti asianmukaisesti huomioon ihmisoikeusperiaatteet.

---

puutteellisesta huomioinnista. Tapaus korostaa tarvetta kehittää CAS:n prosesseja kansainvälisten ihmisoikeusstandardien mukaisiksi.

⁸⁸ Oikeus tulla kuulluksi edellyttää, että urheilijat voivat osallistua täysimääräisesti puolustukseensa ja saavat tietoa päätöksenteon perusteista. Tämä sisältää oikeuden selkeään ja ennakoitavaan päätöksentekoon. CAS tulisi varmistaa, että päätökset perustuvat avoimiin ja ymmärrettäviin perusteluihin, mikä vahvistaa oikeusturvaa ja luottamusta. Läpinäkyvyyden parantamiseksi CAS voisi harkita päätösten ja perustelujen julkistamista laajemmin riippumattoman arvioinnin mahdollistamiseksi.

⁸⁹ Tällainen elin voisi arvioida CAS:n päätösten ihmisoikeusvaikutuksia ja turvata urheilijoiden oikeudet erityisesti syrjimättömyyden ja tasa-arvon näkökulmasta. Valvontaelin voisi toimia myös neuvoa-antavana tahona, joka auttaisi CAS:ia soveltamaan kansainvälisiä ihmisoikeusnormeja päätöksenteossaan.

⁹⁰ Ihmisoikeusnäkökulmasta CAS:n päätöksenteossa esiintyvät haasteet, kuten puutteellinen läpinäkyvyys ja riippuvuudet urheilujärjestöistä, voivat vaarantaa urheilijoiden oikeudenmukaisen ja syrjimättömän kohtelun. Kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet, kuten YK:n ihmisoikeusjulistus ja ICCPR, korostavat oikeudenmukaista menettelyä erityisesti epäsymmetrisissä valtasuhteissa. Ratkaisuna CAS voisi perustaa riippumattoman valvontaelimen turvaamaan ihmisoikeusperiaatteiden toteutumisen ja vahvistamaan urheilijoiden luottamusta CAS:n puolueettomuuteen.

⁹¹ Saudi-Arabian jalkapalloliitto väitti, että naisten pääsy stadionille loukkaisi islamilaista lakia ja perinteitä. CAS totesi kuitenkin, että uskonnonvapaus ei oikeuta syrjintään urheilussa. Tapaus herätti keskustelua uskonnon ja ihmisoikeuksien välisestä suhteesta urheilussa. Jotkut kritisoivat CAS:n päätöstä väittäen, että se oli liian länsimainen ja ei ottanut riittävästi huomioon Saudi-Arabian kulttuuria ja arvoja.

Ihmisoikeusnäkökulma on siten olennainen osa CAS:n päätöksentekoprosessin arviointia ja kehittämistä. On tärkeää, että CAS ottaa tämän näkökulman huomioon kehittäessään menettelyjään ja varmistaessaan päätöksensä oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen. Lisäksi kansainvälisten ihmisoikeusnormien tiukempi sisällyttäminen CAS:n sääntöihin ja menettelyihin voi edistää oikeudenmukaisempaa ja eettisempää urheilutoimintaa maailmanlaajuisesti. Kuten esimerkit osoittavat, vaikka välimiesmenettely onkin tehokas, se herättää vakavaa huolta urheilijoiden oikeuksien suojelusta erityisesti avoimuuden ja puolueettomuuden osalta.

2.4.3 Vetoamusmenettely

Vetoamusmenettely (eng. the Appeals Arbitration Division) tarjoaa valitusmahdollisuuden liittojen, yhdistysten tai muiden urheiluun liittyvien organisaatioiden päätöksille, mikäli näiden organisaatioiden säännöt tai erityinen sopimus sen sallivat.⁹² CAS Code säätelee vetoamustuomioistuimen tehtäviä ja toimivaltaa, ja se antaa urheilijoille sekä urheilujärjestöille mahdollisuuden hakea muutosta alkuperäisiin päätöksiin erityisesti silloin, kun katsotaan, että päätöksenteossa on tapahtunut prosessivirheitä tai sääntöjenvastaisuuksia.⁹³ Tämä mahdollisuus on keskeinen urheilijoiden oikeusturvan kannalta, sillä sen avulla voidaan tarkistaa, että päätökset noudattavat CAS:n sääntöjä ja prosessuaalisia oikeusperiaatteita.

Kuitenkin vetoamustuomioistuimen toimivalta rajoittuu menettelyllisiin virheisiin⁹⁴, eikä se tutki riidan aineellista sisältöä uudelleen.⁹⁵ Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi perusoikeuksien, kuten syrjimättömyyden tai oikeudenmukaisen kohtelun, kysymykset saattavat jäädä huomiotta, jos niitä ei pidetä menettelyvirheinä. Kansainvälisten ihmisoikeussopimusten, kuten YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen, artikkelit 14 ja 26 korostavat syrjimättömyyttä ja oikeudenmukaista kohtelua. CAS:n vetoamustuomioistuin rajoittuu kuitenkin vain teknisiin menettelykysymyksiin, mikä rajoittaa mahdollisuuksia puuttua ihmisoikeusnäkökohtiin.

Esimerkkinä tästä on Caster Semenyan tapaus, jossa Semenya haastoi Kansainvälisen yleisurheiluliiton säännöt, jotka rajoittivat korkean testosteronitason omaavien

---

⁹² Lindholm 2019, s. 289.

⁹³ CAS 2023, R47, joka koskee oikeutta vetoamukseen, ja R59.1, jossa rajoitetaan tarkastelu teknisiin kysymyksiin. Ks. lisäksi PILA 1987, art. 190.

⁹⁴ Lindholm 2019, s. 312 ja PILA 1987, art. 190.

⁹⁵ CAS 2023, R59.1.

naisurheilijoiden kilpailuoikeuksia.⁹⁶ Vetoomustuomioistuim ei voinut kumota alkuperäistä päätöstä, sillä se todettiin prosessuaalisesti oikeaksi, vaikka ihmisoikeusnäkökulmasta päätös herätti kysymyksiä syrjimättömyyden ja yksilön oikeudenmukaisen kohtelun toteutumisesta. Tämä tapaus osoittaa, että CAS:n vetoomustuomioistuin keskittyy enemmän menettelytapojen arviointiin kuin perusoikeuksiin, mikä saattaa vaarantaa ihmisoikeuksien toteutumisen. Lisäksi päätös heijastaa CAS:n sääntöjen ja kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden ristiriitaa.

Vetoomustuomioistuimen rajallinen toimivalta on herättänyt kansainvälisesti huolta siitä, että CAS:n menettelyt eivät riittävästi suojele urheilijoiden perusoikeuksia. Esimerkiksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on painottanut, että oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaate edellyttää mahdollisuutta muutoksenhakuun, jotta osapuolet voivat saada asiansa perusteellisesti käsiteltyä.⁹⁷ Tämä vaade puuttuu CAS:n vetoomusprosessista, jossa muutoksenhaku on rajoitettu vain prosessikysymyksiin. Tästä syystä voitaisiin ehdottaa, että CAS:n tulisi laajentaa vetoomustuomioistuimen toimivaltaa, jotta perusoikeuskysymyksiä voitaisiin tarkastella laajemmin.

Kustannuskysymys on myös olennainen osa vetoomustuomioistuimen haasteita, sillä vetoomusprosessi on usein kallis ja pitkäkestoinen.⁹⁸ Kansallisissa oikeusjärjestelmissä muutoksenhakuoikeus perustuu julkisiin varoihin, mutta CAS:n prosessin kalleus voi estää erityisesti pienempien lajien urheilijoita hakemasta muutosta. Nykyinen sääntely rajoittaa myös mahdollisuuksia saattaa tapauksia yleisiin tuomioistuimiin. Kansallisten ihmisoikeuskomiteoiden ja oikeusturvatahojen on vaikea puuttua CAS:n päätöksiin, mikä luo urheilijoille tilanteen, jossa heidän oikeutensa jäävät CAS:n päätösten varaan ilman kansallista oikeussuojaa.

Vetoomustuomioistuinta voitaisiin kritisoida siitä, että sen päätöksistä ei ole mahdollista hakea muutosta ylempään oikeusasteeseen, sillä Sveitsin korkeimpaan oikeuteen valittaminen on mahdollista vain menettelyvirheiden osalta. Tämä rajaa urheilijoiden mahdollisuuksia puuttua päätöksiin myös kansallisella tasolla, mikä voi heikentää heidän oikeusturvaansa. CAS:n päätöksistä tulisi olla laajempi muutoksenhakuoikeus kansainvälisiin ja kansallisiin

---

⁹⁶ CAS 2018/O/5794.

⁹⁷ Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on korostanut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimuksia ja tasa-arvon periaatetta muun muassa tapauksessa *Delcourt v. Belgium* (2689/65, 1970), jossa arvioitiin oikeutta muutoksenhakuun osana reilua oikeudenkäyntiä.

⁹⁸ Lenskyj 2018, s. 21.

tuomioistuimiin erityisesti silloin, kun asia koskee perusoikeuksia, kuten oikeutta oikeudenmukaiseen kohteluun ja syrjimättömyyteen. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin voisi toimia tässä lisävalvontamekanismina, ja EIT:n päätökset kansallisista oikeudenkäynneistä voisivat tarjota CAS:lle lisää ohjeistusta ihmisoikeuskysymysten huomioimiseen.

Kokonaisuudessaan vetoomustuomioistuimen rajallinen toimivalta ja korkeat kustannukset heikentävät urheilijoiden oikeusturvaa ja mahdollisuuksia saada oikeutta erityisesti ihmisoikeuskysymyksissä. CAS:n toimintaa tulisi kehittää siten, että vetoomusmenettely laajenisi kattamaan ihmisoikeuskysymyksiä, kuten tasa-arvon ja oikeudenmukaisen kohtelun, ja tarjoaisi laajempia muutoksenhakumahdollisuuksia. Tämä voisi toteutua esimerkiksi siten, että CAS:n päätöksistä tulisi olla valitusoikeus ylempiin kansallisiin tuomioistuimiin, jotta urheilijat voisivat saada kattavamman oikeusturvan ja mahdollisuuden puolustaa oikeuksiaan kaikissa prosessin vaiheissa.

2.5 CAS:n oikeusmenettelyn ja sääntöjen kehitys

Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden kehitys on ollut merkittävässä roolissa urheiluriitojen ratkaisemisessa sen perustamisesta vuonna 1984 lähtien.⁹⁹ Vaikka CAS on tehnyt useita muutoksia oikeusmenettelynsä ja sääntöihinsä,¹⁰⁰ on syytä tarkastella näitä muutoksia kriittisesti ja pohtia, miten ne ovat vaikuttaneet urheilun oikeudenmukaisuuteen, puolueettomuuteen ja toiminnan läpinäkyvyyteen.

Yksi kenties merkittävimmistä muutoksista oli ihmisoikeusartiklan (2014) huomioiminen CAS:n säännöissä. Tämä oli askel oikeaan suuntaan ihmisoikeuksien kunnioittamisen varmistamisessa urheiluriitojen ratkaisemisessa.¹⁰¹ Kuitenkin ihmisoikeusartiklan käytännön soveltaminen ja tehokkuus voivat olla kyseenalaisia, ja on tärkeää arvioida, onko CAS todella ottanut huomioon ihmisoikeusnormit kaikissa päätöksentekoprosesseissaan. Käytännön soveltaminen voi herättää kysymyksiä erityisesti sen suhteen, miten eri tuomaristo tulkitsee

⁹⁹ Lindholm 2019, s. 303.

¹⁰⁰ Ks. esimerkiksi ICAS:n perustaminen CAS, ICAS statutes 2023. Tulee myös huomioida, että CAS:n sääntökehitys rakentuu sekä sen omien sääntöjen että Sveitsin kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain varaan. Tämä PILA:n vaatimukset säätelevät CAS:n menettelyitä ja varmistavat, että sen menettelysäännöt noudattavat Sveitsin oikeudellisia normeja.

¹⁰¹ Ks. Cooper 2023, s. 155, 157 ja 174. Kirjoittaja käsittelee CAS:n roolia ihmisoikeuksien suojelemisessa urheilussa, erityisesti Semenya-tapauksen kautta. Teoksessa pohditaan, onko CAS kykeneväinen suojelemaan urheilijoiden ihmisoikeuksia ja tuomaan oikeudenmukaisuutta urheiluriitoihin. Cooperin loppupäätelmässä korostuu tarve rakenteellisiin muutoksiin urheiluoikeudellisessa järjestelmässä ihmisoikeuksien suojelemiseksi, mutta myös toive siitä, että kansainväliset urheiluliitot miettivät reformien (kuten liittojen aseman tunnustaminen, CAS:n sisäiset muutokset ja uuden arviointijärjestelmän luominen) merkitystä urheilun autonomialle.

artiklan sisältöä. Joissakin tapauksissa on ollut havaittavissa vaihtelevia tulkintoja, mikä heikentää artiklan johdonmukaista soveltamista.¹⁰² Jotta ihmisoikeusperiaatteet tulisivat vahvemmin huomioiduiksi, tulisi CAS:n kehittää yhteiset suuntaviivat ja tarjota säännöllistä koulutusta välimiehille ihmisoikeuskysymyksistä. Esimerkiksi tapauksissa, joissa urheilijoille on aiheutettu vakavia ihmisoikeusloukkauksia, kuten syrjintää tai väkivaltaa, on syytä tarkastella, miten CAS on toiminut. Herää kysymys: noudattaako CAS tehokkaasti ihmisoikeusperiaatteita kaikissa päätöksissään vai onko siinä aukkoja, joissa urheilijoiden oikeudet vaarantuvat?

Toinen merkittävä muutos oli dopingriitojen erikoistuneen vetoomustuomioistuimen perustaminen vuonna 2018.¹⁰³ Tämä oli vastaus urheilun kasvavaan dopingongelmaan ja sen tavoitteena oli parantaa dopingtapausten oikeudenmukaista ja tehokasta ratkaisemista CAS:ssa. Kuitenkin on tärkeää arvioida, onko uuden tuomioistuimen käyttöönotto todella parantanut oikeudenmukaisuutta ja tehokkuutta dopingriitojen ratkaisemisessa. Huolta aiheuttaa edelleen se, suojelevatko tuomioistuimen menettelyt riittävästi urheilijoiden oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, erityisesti silloin, kun on esitetty väitteitä menettelyllisestä puolueellisuudesta tai epätasa-arvoisesta kohtelusta. On siis syytä pohtia, onko dopingtuomioistuimen päätöksenteko aina ollut oikeudenmukaista ja johdonmukaista. Etenkin menettelytapojen puolueellisuutta koskevat huolenaiheet ovat nousseet esiin tapauksissa, joissa urheilijat ovat valittaneet esimerkiksi dopingtodisteiden riittämättömyydestä tai menettelyn läpinäkyvyydestä. On tärkeää, että tuomioistuin ei ainoastaan keskity dopingtapausten nopeaan ratkaisemiseen, vaan myös varmistaa, että urheilijoiden oikeudet tulevat huomioiduiksi oikeudenmukaisesti ja avoimesti.

Lisäksi on tärkeää pohtia, miten CAS:n sääntöjen päivitykset ja muutokset ovat vastanneet urheilun muuttuviin tarpeisiin ja haasteisiin. Vaikka sääntökirjaa¹⁰⁴ on päivitetty useita kertoja, onko se pysynyt ajan tasalla esimerkiksi teknologisten innovaatioiden, kuten digitaalisen viestinnän tai tietosuojan, suhteen?¹⁰⁵ Olisiko sääntöjä päivitettävä edelleen vastaamaan nykypäivän urheilun monimutkaisia kysymyksiä? Koska urheilumaailma nojaa

---

¹⁰² Ks. esimerkiksi Maria Sharapovan dopingrikkomukseen liittyvä tapaus, jossa CAS:n tuomio alensi rangaistusta huomattavasti alkuperäisestä ITF:n määräämästä rangaistuksesta. Tämä päätös herätti kysymyksiä yhdenmukaisuudesta ja ennustettavuudesta dopingrikkomusten seuraamuksissa. CAS:n päätöksessä oli katsottu, että Sharapovan rikkomus oli tahaton, mikä osaltaan lisäsi epäselvyyttä dopingkäytäntöjen tulkinnoissa ja ihmisoikeusnormien johdonmukaisessa soveltamisessa.

¹⁰³ CAS 2023, A1.

¹⁰⁴ CAS 2023.

¹⁰⁵ Gardiner et al. 2012, s. 90.

yhä enemmän digitaaliseen viestintään ja dataan, CAS:n on päivitettävä sääntöjään varmistaakseen, että urheilijoiden oikeus yksityisyyteen ja tietosuojaan turvataan. Tämä on tärkeää paitsi urheilijoiden oikeusturvan kannalta, myös sen varmistamiseksi, että menettelyt pysyvät luotettavina ja läpinäkyvinä. Nykyiset säännöt eivät välttämättä vastaa riittävästi näihin haasteisiin, jolloin urheilijat ovat alttiita oikeuksien loukkauksille digitaalisella aikakaudella¹⁰⁶.

Ihmisoikeuksien valvonta urheilun välimiesoikeudessa on tärkeä näkökulma, joka on herättänyt kiinnostusta ja huolta urheiluyhteisössä ja ihmisoikeusjärjestöissä. Vaikka CAS on ottanut askeleita ihmisoikeusnormien huomioon ottamisessa päätöksenteossaan, on silti kriittisesti tarkasteltava, miten tehokkaasti ja johdonmukaisesti se on täyttänyt tämän velvoitteen. Vaikka CAS:n sääntöihin lisättiin periaatteita ihmisoikeusartiklan huomioimiseksi, niiden käytännön soveltaminen voi olla epäselvää ja vaihtelevaa tapauskohtaisesti. Esimerkiksi tapauksissa, joissa urheilijoiden oikeuksia on loukattu, kuten syrjintää tai väkivaltaa, on tärkeää arvioida, onko CAS todella ottanut tehokkaasti huomioon nämä ihmisoikeusnäkökulmat päätöksenteossaan. Lisäksi on syytä pohtia, onko CAS:n ihmisoikeusvelvoitteiden täyttämässä eroja eri tapausten välillä ja miten ne voivat vaikuttaa päätösten oikeudenmukaisuuteen ja puolueettomuuteen.

On myös syytä huomata, että CAS:n ihmisoikeusartiklan huomioon ottavat periaatteet saattavat olla ristiriidassa sen perinteisten tehtävien kanssa, kuten urheilun sääntöjen noudattamisen valvomisen kanssa. Tämä saattaa aiheuttaa haasteita CAS:n päätöksenteossa, kun se joutuu punnitsemaan urheilullisia sääntöjä ja ihmisoikeusnäkökohtia keskenään. Säännöstön ja ihmisoikeusperiaatteiden väliset ristiriidat ovat tulleet esiin muun muassa tapauksissa, joissa sukupuolierottelut ja biologiset ominaisuudet ovat herättäneet keskustelua. Esimerkiksi Caster Semenyan tapaus, jossa CAS joutui tasapainoilemaan Kansainvälisen yleisurheiluliiton sääntöjen ja urheilijan sukupuolten tasa-arvon välillä, osoittaa kuinka vaikeaa voi olla sovittaa yhteen ihmisoikeudet ja urheilun sääntely.¹⁰⁷ Esimerkiksi tapauksissa, joissa dopingrikkomukset liittyvät ihmisoikeuksien loukkauksiin tai

---

¹⁰⁶ Digitaalisessa aikakaudessa vaatimukset korostuvat entisestään, kun tietojen käsittely, viestintä ja julkisuus ovat yhä nopeampia ja laajempia. Teknologian mukanaan tuomat uudet mahdollisuudet voivat parantaa oikeusturvaa, mutta ne tuovat myös uusia haasteita. Urheilijoiden tietosuoja, oikeus yksityisyyteen ja oikeudenmukaisen menettelyn edellytykset on varmistettava tavalla, joka vastaa nyky-yhteiskunnan odotuksia ja samalla ylläpitää urheilu-oikeudellisten menettelyjen läpinäkyvyyttä ja luotettavuutta.

¹⁰⁷ CAS 2018/O/5794.

epäoikeudenmukaiseen kohteluun, CAS:n on tasapainotettava näitä kysymyksiä päätöksenteossa.

Yhteenvedona, vaikka CAS:n oikeusmenettelyn ja sääntöjen kehitys on ollut myönteistä, on tärkeää jatkaa kriittistä arviointia ja parannusehdotusten tekemistä. CAS:lla on edelleen mahdollisuus parantaa urheilun oikeudenmukaisuutta, puolueettomuutta ja läpinäkyvyyttä, ja sen tulisi jatkuvasti pyrkiä vastaamaan urheilun muuttuviin tarpeisiin ja odotuksiin.

CAS:n päätökset ja ennakkotapaukset voivat muokata merkittävästi urheilun sääntelyä ja käytäntöjä maailmanlaajuisesti. On tärkeää arvioida, miten CAS:n päätökset ovat vaikuttaneet urheilun sääntelyyn eri lajeissa ja millaisia muutoksia ne ovat aiheuttaneet urheilun toimintaympäristössä.¹⁰⁸ Lisäksi olisi syytä tarkastella, miten urheilun sidosryhmät, kuten kansalliset ja kansainväliset urheiluliitot, ovat reagoineet CAS:n päätöksiin ja millaisia muutoksia ne ovat tehneet omiin sääntöihinsä CAS:n päätösten perusteella.

2.5.1 Kehittämismahdollisuuksia

CAS:n päätöksentekoprosessia voitaisiin parantaa useilla tavoilla, joista läpinäkyvyyden lisääminen on keskeinen.¹⁰⁹ Tämä voitaisiin saavuttaa julkaisemalla laajemmin anonymisoituja arbitraatiopäätöksiä ja sallimalla tarkkailijoiden läsnäolo arbitraatioistunnoissa. Tällaiset toimet eivät ainoastaan lisääisi yleisön luottamusta CAS, vaan myös varmistaisivat, että urheilijoiden oikeus oikeudenmukaiseen ja avoimeen oikeudenkäyntiin toteutuu. Vaikka CAS on jo alkanut julkaista anonymisoituja päätöksiä tietyissä tapauksissa, tätä käytäntöä tulisi laajentaa kattamaan kaikki tapaukset, ja tarkkailijoiden osallistumisen mahdollisuuksia pitäisi laajentaa läpinäkyvyyden ja luottamuksen lisäämiseksi.

Lisäksi muutoksenhakumahdollisuuksien laajentaminen vahvistaisi CAS päätösten oikeudenmukaisuutta ja puolueettomuutta ja tarjoaisi urheilijoille mahdollisuuden valvoa mahdollisia oikeuksien loukkauksia. Osapuolilla tulisi olla mahdollisuus hakea muutosta CAS vetoomustuomioistuimen päätöksiin yleisissä oikeusistuimissa. Tällainen järjestely tarjoaisi osapuolille lisäturvaa siitä, että päätösten tarkistaminen on mahdollista myös riippumattomien tahojen toimesta, mikä edistäisi oikeudenmukaisuuden ja läpinäkyvyyden lisäämistä.

---

¹⁰⁸ Lindholm 2019, s. 101.

¹⁰⁹ Lenskyj 2018, s. 160.

Ihmisoikeuksien valvonnan parantamiseksi CAS:n tulisi kehittää selkeämmät ihmisoikeusperiaatteisiin perustuvat ohjeet ja menettelyt. CAS:n olisi pantava täytäntöön yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten ihmisoikeusperiaatteita - kuten oikeutta syrjimättömyyteen, oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja yksityisyyteen - olisi sovellettava kaikissa päätöksissä. Välimiesten säännöllinen koulutus ihmisoikeuskysymyksistä varmistaisi entisestään, että näitä suuntaviivoja noudatetaan johdonmukaisesti. CAS:n tulisi myös tehdä tiiviimpää yhteistyötä ihmisoikeusjärjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa parantaakseen ymmärrystään ihmisoikeuksista urheilussa ja varmistaakseen, että sen päätöksenteko ottaa asianmukaisesti huomioon ihmisoikeusperiaatteet.

Parantaakseen legitimizeettään ja vaikuttavuuttaan CAS:n tulisi keskittyä useisiin avainalueisiin.¹¹⁰ Ensinnäkin, läpinäkyvyyden lisääminen olisi ratkaisevan tärkeää. Arbitraatiopäätökset tulisi julkaista laajemmin, jotta niiden sisältö olisi avoimempaa ja helpommin saatavilla kaikille asianosaisille sekä urheiluyhteisölle yleisesti. Lisäksi tarkkailijoiden läsnäolo arbitraatioistunnoissa voisi lisätä prosessin avoimuutta ja luottamusta päätöksentekoon.

Toiseksi, muutoksenhaun laajentaminen olisi perusteltua. Osapuolilla tulisi olla mahdollisuus hakea muutosta CAS:n vetoomustuomioistuimen päätöksiin yleisissä oikeusistuimissa. Tämä voisi parantaa päätöksenteon objektiivisuutta ja varmistaa, että CAS:n päätökset ovat linjassa kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisten ihmisoikeusnormien kanssa.

Kolmanneksi, ihmisoikeuksien valvonnan vahvistaminen olisi olennainen askel. CAS:n tulisi kehittää selkeämmät ihmisoikeusperiaatteisiin perustuvat ohjeet ja menettelyt sekä tehdä yhteistyötä ihmisoikeusjärjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa. Tämä voisi auttaa varmistamaan, että CAS:n päätökset kunnioittavat perusoikeuksia ja eettisiä standardeja. Hallintoelin voisi olla monipuolisempi edustamaan paremmin eri urheilulajeja ja maantieteellisiä alueita. Tämä vahvistaisi CAS legitimizeettää.

Lisäksi, erilaisten sidosryhmien osallistaminen päätöksentekoprosessiin voisi parantaa päätösten legitimizeettää. CAS:n tulisi ottaa aktiivisemmin huomioon urheilijoiden, urheilujärjestöjen, valtioiden ja kansalaisjärjestöjen näkökulmat. Tämä voitaisiin toteuttaa

---

¹¹⁰ Lindholm 2019, s. 240.

esimerkiksi perustamalla neuvoa-antava elin, johon edustajat eri sidosryhmistä voisivat osallistua.

Lisäksi, konflikteista riippumattomuuden varmistaminen on elintärkeää CAS:n toiminnan luotettavuudelle. On tärkeää, että CAS on riippumaton kaikista tahoista, jotka voivat vaikuttaa sen päätöksentekoon. Välimiehiä ei saa painostaa tai uhkailla, ja heidän on voitava tehdä päätöksensä puolueettomasti ja objektiivisesti.

Viimeisenä mutta ei vähäisimpänä, resurssien lisääminen on välttämätöntä CAS:n kyvyille vastata kasvavaan työmäärään ja toteuttaa edellä mainittuja parannuksia.¹¹¹ Lisärahoitus tai henkilöstön laajentaminen voisi auttaa CAS:ta tehokkaammin hoitamaan tehtävänsä ja varmistamaan sen toiminnan laadun ja eettisyyden urheilu-oikeuden alalla.

Lisäksi CAS:n tulisi jatkuvasti arvioida ja kehittää päätöksentekoprosessiaan varmistaakseen, että se vastaa urheilun muuttuvia tarpeita ja yhteiskunnan odotuksia. Yhteistyöllä sidosryhmien kanssa ja avoimella keskustelulla CAS voi vahvistaa rooliaan urheilun oikeudenmukaisessa ja eettisessä hallinnassa. On tärkeää huomata, että tämä on monimutkainen ja kehittyvä aihe, ja keskustelu CAS:n roolista ja vastuista jatkuu todennäköisesti tulevaisuudessakin.

Parannusmahdollisuuksia CAS:n päätöksentekoprosessissa on lukuisia, ja niiden toteuttaminen voi edistää välimiesoikeuden legitimitettiin ja vaikuttavuutta urheilun riitojen ratkaisemisessa. On selvää, että CAS:n päätöksentekoprosessia on parannettava useilla eri tavoilla. Edellä mainitut ehdotukset ovat vain alku, ja keskustelu CAS:n roolista ja vastuista urheilun hallinnassa jatkuu todennäköisesti tulevaisuudessakin. On tärkeää, että kaikki sidosryhmät osallistuvat tähän keskusteluun ja tekevät yhteistyötä löytääkseen ratkaisuja, jotka parantavat urheilun oikeudenmukaisuutta ja eettisyyttä.

Yhteenvetona voidaan todeta, että edellä mainitut parannusehdotukset ovat vasta alku, ja jatkokeskustelu CAS:n roolista ja vastuista urheilun oikeudenmukaisuudessa ja eettisyydessä on välttämätöntä. Kaikkien sidosryhmien osallistuminen tähän keskusteluun ja yhteistyö on olennaista rakentaessa oikeudenmukaisempaa ja eettisempää urheilujärjestelmää. CAS:n päätöksentekoprosessi on vain yksi osa laajempaa kuvaa, ja sen kehittäminen edellyttää

---

¹¹¹ Liite 1 havainnollistaa tätä kasvavaa työmäärää tapausmäärien muodossa.

jatkuvaa arviointia ja muutosten tekemistä vastaamaan urheilun muuttuvia tarpeita ja yhteiskunnan odotuksia.

Lopuksi on syytä mainita, että CAS:n päätöksentekoprosessi on vain yksi osa laajempaa urheilun oikeudenmukaisuuden ja eettisyyden kysymystä. On tärkeää tarkastella myös muita tekijöitä, kuten urheilujärjestöjen hallintoa, dopingin torjuntaa ja urheilijoiden suojelua. Aiheen rajauksesta johtuen, on nämä osa-alueet kuitenkin syytä jättää mahdollisen jatkotutkimuksen osaksi. Yhteistyöllä kaikkien sidosryhmien kanssa voimme rakentaa oikeudenmukaisemman ja eettisemmän urheilujärjestelmän kaikille.

3 CAS:n päätöksenteon vaikutus ja ihmisoikeuksien suoja urheilun välimiesoikeudessa

3.1 Ihmisoikeusulottuvuudet CAS:n päätöksenteossa

Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden päätöksillä on merkittävä vaikutus urheilijoiden ihmisoikeuksiin.¹¹² Tässä osiossa keskitytään tarkemmin siihen, miten CAS käsittelee perus- ja ihmisoikeuksia erityisesti oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja yksilön suojan näkökulmasta. CAS:n ratkaisuissa urheilijoiden oikeusturva ja oikeudenmukaisuus näkyvät muun muassa tapojen ja mekanismien kautta, joilla osapuolten argumentteja kuullaan ja käsitellään, mikä korostaa sen päätöksenteon vaikutusta kansainvälisillä foorumeilla.¹¹³ Esimerkiksi Oscar Pistoriuksen¹¹⁴ ja Caster Semenyan¹¹⁵ tapaukset ovat tuoneet esiin yksilön suojan merkityksen ja siihen liittyvät ihmisoikeuskysymykset, erityisesti sukupuolisuuden ja syrjimättömyyden näkökulmasta. Nämä tapaukset havainnollistavat, kuinka CAS:n päätöksenteko voi toimia sekä oikeudenmukaisuuden toteutumisen välineenä että herättää eettisiä kysymyksiä urheilijoiden kohtelussa.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on erityisen tärkeää, sillä urheilu on globaali ilmiö, joka yhdistää ihmisiä eri kulttuureista ja taustoista.¹¹⁶ Urheilun oikeusjärjestelmä eroaa monin tavoin muista oikeusjärjestelmistä. Urheilussa on omat erityispiirteensä, kuten kansainvälinen luonne, kaupallinen ulottuvuus ja tiukat säännöt.¹¹⁷ Nämä tekijät vaikuttavat siihen, miten ihmisoikeuksia tulkitaan ja sovelletaan urheilun kontekstissa. Kulttuuriset erot vaikuttavat myös merkittävästi ihmisoikeuksien käsityksiin urheilussa.¹¹⁸ Esimerkiksi käsitykset sukupuolesta, uskonnosta ja ihmisarvosta voivat vaihdella huomattavasti eri kulttuureissa. Nämä erot voivat vaikeuttaa yhtenäisten ihmisoikeusstandardien soveltamista urheilussa.

---

¹¹² Lindholm 2019, s. 199–203.

¹¹³ Ibid.

¹¹⁴ CAS 2008/A/1480.

¹¹⁵ CAS 2018/O/5794.

¹¹⁶ Gardiner 2012, s. 4.

¹¹⁷ Halila & Norros 2017, s. 17. Urheilun yleisistä opeista ja teorianmuodostuksesta sekä erityisesti autonomiasta ja itsesääntelystä varsin monipuolisesti Lindholm 2014, s. 33–45.

¹¹⁸ Lenskyj 2018, s. 2.

3.2 Ihmisoikeuksien merkitys CAS:n päätöksissä

CAS:n perustamisesta lähtien sen rooli ihmisoikeuksien edistämisessä on kehittynyt merkittävästi.¹¹⁹ Alun perin painopiste oli urheilullisissa riidoissa, mutta kansainvälisen yhteisön kasvava kiinnostus ihmisoikeuksiin on vaikuttanut myös CAS:n toimintaan. Esimerkiksi 1990-luvulta lähtien CAS on yhä useammin joutunut käsittelemään tapauksia, joissa on kyse urheilijoiden perusoikeuksien loukkaamisesta.¹²⁰ Sen päätöksillä on merkittäviä vaikutuksia urheiluyhteisöön, mutta myös yksittäisiin urheilijoihin. CAS:n onkin tärkeää huomioida päätöksenteossaan ihmisoikeudet, sillä ne muodostavat perustan reilulle pelille ja urheilun eettiselle periaatteelle.

CAS:ssa käsitellään erilaisia urheiluun liittyviä riitoja, joissa ihmisoikeudet voivat olla keskeisessä roolissa. Esimerkkejä tällaisista asioista ovat dopingrikkomukset, urheilijoiden siirrot, sukupuolenvaihdos ja urheilu sekä poliittiset mielenilmaukset urheilutapahtumissa. Näissä kaikissa tapauksissa on punnittava erilaisia oikeuksia ja etuja, kuten urheilijan oikeus kilpailla, hänen oikeutensa kohtuulliseen oikeudenkäyntiin ja hänen oikeutensa ilmaista mielipiteensä.

CAS:n sääntöjen mukaan sen on otettava huomioon urheilun eettiset periaatteet ja urheilijoiden ihmisoikeudet. Tämä tarkoittaa, että CAS:n on pyrittävä varmistamaan, että sen päätökset eivät loukkaa urheilijoiden perusoikeuksia, kuten oikeutta kohtuulliseen oikeudenkäyntiin, yhdenvertaisuuden periaatetta tai yksityiselämän suojaa. Esimerkiksi CAS:ia kritisoitiin voimakkaasti sen päätöksestä lyhentää venäläisten urheilijoiden kilpailukiellon Sotshin talviolympialaisissa dopingrikkomusten paljastumisen jälkeen.¹²¹ Päätöstä vähentää venäläisurheilijoiden dopingkieltoja kritisoitiin laajalti, ei vain urheilun oikeudenmukaisuuden laiminlyöntinä, vaan myös kaikkien urheilijoiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen rikkomisena, mikä heikensi CAS:n sitoutumista

---

¹¹⁹ Lindholm 2019, s. 303.

¹²⁰ Merkittävät tapaukset, kuten Caster Semenyan sukupuoleen liittyvät kiistat ja Venäjän valtiollinen dopingskandaali, ovat herättäneet kysymyksiä siitä, miten hyvin CAS ottaa huomioon ihmisoikeusnäkökulmat. Näissä tapauksissa CAS:n päätöksillä on ollut merkittävä vaikutus yksittäisten urheilijoiden perusoikeuksiin, kuten syrjimättömyyteen, yksityisyyteen ja oikeudenmukaiseen kohteluun.

¹²¹ CAS 2016/O/4684.

oikeudenmukaisuuteen.¹²² Kritiikin mukaan päätös oli liian lievä ja antoi väärän viestin dopingin suvaitsemisesta urheilussa.¹²³

CAS päätöksillä on suora vaikutus urheilijoiden oikeuksiin, erityisesti silloin, kun päätökset koskevat osallistumisoikeuksia, dopingrikkomuksia tai muita merkittäviä oikeudellisia riitoja urheilussa. Vaikka CAS:n säännöissä mainitaan ihmisoikeuksien kunnioittaminen,¹²⁴ käytännön toteutuminen on edelleen epäselvää ja riittämätöntä. Nykyisiä haasteita ovat epäselvät ihmisoikeusvelvoitteet, rajoitetut valvontamekanismit sekä tietoisuuden puute ihmisoikeuksien merkityksestä urheilussa.¹²⁵ Näiden kehityskohteiden ratkaiseminen voisi vahvistaa CAS:n roolia ihmisoikeuksien turvaajana urheilumaailmassa. Useat merkittävät tapaukset, kuten Caster Semenyan sukupuoleen perustuva syrjintäkysymys¹²⁶ ja Venäjän valtiollinen dopingskandaali,¹²⁷ ovat herättäneet kysymyksiä siitä, miten hyvin ihmisoikeusnäkökulmat on otettu huomioon CAS:n päätöksenteossa.

Ensimmäiseksi mainittuun ihmisoikeuksien epäselvyyteen syntyen voidaan huomata, että vaikka CAS:n säännöissä mainitaan ihmisoikeuksien kunnioittaminen, säännöissä ei ole riittävästi määritelty konkreettisia velvoitteita eikä systemaattisia mekanismeja, jotka varmistaisivat ihmisoikeuksien kunnioittamisen päätöksenteossa. Tämä aiheuttaa epävarmuutta siitä, mitä CAS:lta voidaan oikeudellisesti odottaa ihmisoikeuksien osalta. Tällä hetkellä CAS:n toiminnassa ei ole systemaattisia mekanismeja, jotka varmistaisivat, että ihmisoikeudet otetaan huomioon jokaisessa päätöksentekoprosessissa. Erityisesti oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, syrjimättömyys ja oikeus yksityisyyteen ovat periaatteita, joita CAS:n tulisi vahvemmin, jopa kirjallisesti, painottaa. Koska sääntökirjassa

---

¹²² Perusoikeusnäkökulma dopingia käsittelevissä teoksissa ja tapauksissa on tapahtunut muutosta perusoikeuksien käsittelyn laajuudessa, usein tämä näkökulma ovat jääneet maininnan tasolle, tai jopa sivuutettu. Esimerkiksi kuitenkin Aine 2019 on aikanaan uutena kirjallisuutena käsitelty mm. yhdenvertaisuutta. Tämän jälkeen on perusoikeusliittäntää ollut jo enemmän havaittavissa, ja varmasti nähtävissä enenevässä määrin lisää globalisaation seurauksena. Laillisuusperiaatteen mukaisesti on varmistettava oikeusvarmuuden toteutuminen, joka edellyttää nimenomaisella lainsäädännöllä perusteltavuutta, yksilön perusoikeuksien suojaamiseksi. Ks. Aine 2017, s. 21.

¹²³ Dijkstra – Dyk - Schumacher 2015, s. 510–511.

¹²⁴ CAS, ICAS Statutes A S2 organisaation tarkoituksesta muun muassa osapuolten oikeuksien turvaajana, sekä B S6(10) tarpeellisista toimenpiteistä osapuolten oikeuksien suojelemiseksi.

¹²⁵ Duval 2019 korostaa CAS:n läpinäkyvyyden puutetta sekä sen merkitystä ihmisoikeusvelvoitteiden toteutumiselle. Hän esittää, että CAS:n päätöksenteossa olisi lisättävä avoimuutta, jotta urheilijat ja muut sidosryhmät voisivat paremmin arvioida päätösten oikeudenmukaisuutta ja yhdenmukaisuutta ihmisoikeusperiaatteiden kanssa. 10–13. Blackshaw 2011, s. 26 puolestaan painottaa, että kansainvälisen urheiluoikeuden tulisi vahvemmin huomioida ihmisoikeusnäkökulma, jotta se vastaisi nykypäivän vaatimuksia ja parantaisi urheilijoiden oikeusturvaa.

¹²⁶ CAS 2018/O/5794.

¹²⁷ CAS 2016/O/4684.

ei määritellä tarkasti kuinka ihmisoikeusnormeja tulisi soveltaa, on vaikea uskoa välimiesten ja tuomareiden tulkinnan johdonmukaisuuteen, mikä johtaa epäyhtenäisiin päätöksiin. Tämä on ongelmallista, koska se luo epävarmuutta urheilijoille ja muille osapuolille siitä, millä tavoin heidän ihmisoikeutensa tulevat suojatuiksi CAS:n oikeuskäsittelyissä.

Toisena mainitulla rajoitetuilla valvontamekanismeilla viitataan siihen, että ihmisoikeuksien toteutumista CAS:n päätöksenteossa valvovat mekanismit ovat heikkoja ja osittain olemattomia herättäen kysymyksiä sekä CAS:n riippumattomuudesta, että urheilijoiden oikeusturvasta. CAS:n päätökset ovat usein lopullisia, eikä niistä voi valittaa muuta kuin hyvin rajoitetusti esimerkiksi Sveitsin korkeimpaan oikeuteen menettelyvirheiden perusteella. Tämä rajoittaa urheilijoiden mahdollisuuksia saada oikeutta tapauksissa, joissa he kokevat, että heidän ihmisoikeuksiaan on loukattu. Ilman selkeitä valvontajärjestelmiä on vaikea taata, että ihmisoikeusloukkauksia käsiteltäisiin asianmukaisesti ja johdonmukaisesti. Esimerkiksi päätösten läpinäkyvyyden puute voi estää yleisön ja asiantuntijoiden pääsyn kriittisesti arvioimaan päätösten ihmisoikeusvaikutuksia. Rajoitetut valvontamekanismit mahdollistavat sen, että ihmisoikeuksien toteutumista ei seurata systemaattisesti, mikä voi johtaa epäoikeudenmukaisuuksiin, erityisesti silloin, kun päätöksenteko liittyy syrjintään tai oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Viimeiseksi mainittu tietoisuuden puute viittaa tässä yhteydessä siihen, että ihmisoikeuksien merkitys urheilussa on usein aliarvioitu tai huonosti ymmärretty, mikä johtaa siihen, että ihmisoikeusasiat jäävät toissijaisiksi urheilun säännöissä ja päätöksenteossa. Tämä koskee niin urheilijoita kuin heidän edustajiaan, urheilujärjestöjä ja jopa CAS:n välimiehiä. Erityisesti urheilijoilla ei aina ole riittävästi tietoa oikeuksistaan tai mahdollisuuksista valvoa ihmisoikeuksiensa toteutumista CAS:n käsittelyssä. Tämä johtaa tilanteisiin, joissa urheilijoiden perusoikeudet, kuten oikeus syrjimättömyyteen tai oikeudenmukaiseen käsittelyyn, eivät toteudu täysimääräisesti. Tämä ongelma ei rajoitu ainoastaan urheilijoihin, vaan myös CAS:n välimiehet saattavat olla tietämättömiä tai huonosti valmistautuneita käsittelemään ihmisoikeuskysymyksiä riittävässä laajuudessa. Vaikka CAS:n säännöissä on mainintoja ihmisoikeuksista, koulutusta ja ohjeistusta ihmisoikeusasioiden käsittelystä ei tarjota kattavasti. Tämä johtaa epäjohdonmukaisuuksiin ja siihen, että ihmisoikeusnormit jäävät päätöksenteossa usein toissijaisiksi suhteessa urheilun sääntöihin ja perinteisiin.

Vaikka CAS pyrkii ottamaan huomioon ihmisoikeudet päätöksenteossaan, se kohtaa myös haasteita. Esimerkiksi eri maiden oikeusjärjestelmien erot ja urheilujärjestöjen omat säännöt

voivat vaikuttaa siihen, miten ihmisoikeuksia tulkitaan ja sovelletaan.¹²⁸ Lisäksi urheilussa on usein kyse taloudellisista intresseistä, jotka voivat vaikuttaa päätöksentekoon.¹²⁹ Urheilun kaupallistuminen on lisännyt paineita menestyä, mikä voi johtaa eettisiin ongelmiin, kuten dopingiin ja muihin suorituskykyä parantaviin keinoihin. Urheilijoiden taloudellinen riippuvuus sponsoreista ja seuroista voi myös rajoittaa heidän mahdollisuuksiaan puolustaa omia oikeuksiaan.

Yksi keskeinen kritiikki koskee jo aiemmin mainitusti CAS:n riippumattomuutta urheilujärjestöistä ja valtioista. On väitetty, että CAS on liian läheisissä suhteissa urheilujärjestöihin, mikä voi vaikuttaa sen päätöksiin. Lisäksi on esitetty huoli siitä, että CAS ei aina ota riittävästi huomioon yksittäisten urheilijoiden oikeuksia.¹³⁰ Esimerkiksi CAS:n päätöksenteossa yksilölliset oikeudet, kuten yksityisyyden suoja, saattavat vaarantua dopingrikkomusten käsittelyssä. Urheilijat ovat saattaneet kokea testauskäytännöt ja CAS:n päätöksenteon loukkaavan heidän oikeuttaan yksityisyyteen, mikä on edelleen ajankohtainen kysymys ihmisoikeusnäkökulmasta.

Tulevaisuudessa CAS:n rooli ihmisoikeuksien edistämisessä urheilussa tulee entisestään korostumaan. Globaalin yhteiskunnan muuttuessa ja ihmisoikeustietoisuuden kasvaessa myös urheilun on sopeuduttava uusiin haasteisiin, kuten teknologian kehityksen ja datan käytön lisääntymisen aiheuttamiin ongelmiin. Esimerkiksi geneettiset muokkaukset ja muut suorituskykyä parantavat keinot voivat asettaa uusia kysymyksiä ihmisoikeuksien ja reilun pelin suhteen. CAS:n on jatkuvasti kehitettävä toimintaansa ja varmistettava, että se on ajan tasalla ihmisoikeuslainsäädännön kehityksestä.

Ihmisoikeuksien suojaaminen CAS:n päätöksenteossa vaatii standardien yhtenäistämistä ja selkeyttämistä. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on asettanut merkittäviä kansainvälisiä ihmisoikeusstandardeja, jotka koskevat oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä, syrjimättömyyttä ja yksityisyyttä. On kuitenkin epäselvää, missä määrin CAS on ottanut huomioon EIT:n oikeuskäytäntöä päätöksenteossaan. Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artikla, joka turvaa oikeuden oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, on keskeinen arvioitaessa CAS:n

---

¹²⁸ Gardiner 2001, s. 44–53.

¹²⁹ Esimerkkinä olympialaisten boikotit 1980 Moskovassa ja 1984 Los Angelesissa politisoitumisen johdosta. Ammattimaistumisesta ja kaupallistumisesta Halgreen 2013, s. 21–23 ja Gardiner 2001, s. 44–53. Luokittelun häilyvyydestä urheilussa, kaupallistumisesta, sekä erilaisista intresseistä lisää ks. Halila 2002, s. 813–816, Halila 2006, s. 37, Halila 1998, s. 11, Rauste 1997, s. 70, sekä liikuntalain 3 §:n määritelmä.

¹³⁰ Lenskyj 2018, s. 64 ja 91. Ks. myös tässä työssä omissa kappaleissa käsiteltävät Caster Semenyan tapaus 3.3.2 ja Venäjän dopingskandaali 3.3.3.

päätöksenteon ihmisoikeuslottuvuuksia. Artikla korostaa muun muassa oikeutta julkiseen käsittelyyn ja puolueettomaan tuomioistuimeen, mikä asettaa erityisiä vaatimuksia myös CAS:n välimiesmenettelyille. Vaikka CAS:n prosessit on suunniteltu urheilun erityistarpeisiin, niiden luottamuksellisuus ja suljettu päätöksentekoprosessi voivat joissain tapauksissa olla ristiriidassa EIS:n asettamien standardien kanssa.¹³¹ Jotta CAS voisi täyttää roolinsa ihmisoikeuksia kunnioittavana instituutiona, sen on pyrittävä harmonisoimaan päätöksensä EIT:n asettamien kansainvälisten standardien kanssa. Tämä edellyttää selkeämpiä sääntöjä ja koulutusta välimiehille ihmisoikeusasioissa.

3.3 Ihmisoikeuksiin liittyvät kiistanalaiset tapaukset

Aarnion oikeuslähdeoppi määrittelee tuomioistuinratkaisut oikeuslähteinä heikosti velvoittaviksi.¹³² Tästä huolimatta aikaisemmalle oikeuskäytännölle on mielestäni syytä antaa painoarvoa urheilu-oikeudessa.¹³³ Vahvasti velvoittavien oikeuslähteiden puutteellisuus antaa tilaa riita- ja ongelmatilanteissa oikeudellisesti velvoittavia päätöksiä antavalle osapuolelle mahdollisuuden perustella ratkaisunsa akateemisesti perustelluista ja sallituista lähteistä.¹³⁴ Kansainvälinen urheilun välimiesoikeus on urheilun korkein oikeusinstanssi, jonka päätöksillä on merkittäviä vaikutuksia urheilijoiden elämään ja urheilun tulevaisuuteen. Ratkaisukäytännössä tulee kuitenkin huomioida urheilu-oikeudelle ominaisten yleispiirteiden ja puutteellisen säännösten avulla. Tällöin ratkaisuharkinta on korostuneesti sidonnainen tosiseikastoon. CAS:n historiassa on kuitenkin ollut useita tapauksia, joissa sen päätökset ovat herättäneet laajaa keskustelua ja kritiikkiä ihmisoikeuksien näkökulmasta.¹³⁵

Useat ihmisoikeuksiin liittyvät oikeustapaukset ovat paljastaneet CAS päätöksenteon vaikutukset urheilijoiden oikeuksiin. Esimerkiksi Oscar Pistoriuksen tapaus nosti esiin

---

¹³¹ EIS:n 6 artiklan mukaiset vaatimukset julkisuuden periaatteesta ja tasapuolisesta kohtelusta olivat olennaisia tapauksessa Piersack v. Belgium (EIT 1982, 8692/79). Siinä vahvistettiin, että päätöksenteon puolueettomuus on oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin keskeinen periaate, joka soveltuu kaikkiin oikeudellisiin menettelyihin, mukaan lukien välimiesoikeudet.

¹³² Aarnio 1978, s. 152. Toisaalta, Kolehmainen 2016, s. 116 mukaan heikosti velvoittavan oikeuslähteen sivuuttaminen voi ”aarniolaisen” tavan mukaan johtaa ratkaisun todennäköiseen muuttumiseen ylemmässä oikeusasteessa asianosaisen valittaessa.

¹³³ Lindholm 2019, ”de facto”-ennakotapaukset s. 101.

¹³⁴ Tapaoikeutta ja oikeuskäytäntöä tulisi kirjoittajan mukaan katsoa vahvasti ohjaavana oikeuslähteenä. Ks. Halila - Norros 2017, s.8, jonka mukaan urheilussa tapaoikeus voidaan ymmärtää *lex sportiva*n kautta. Katso myös Halila 1998, s. 13–18, jossa käsitellään urheilun oikeusturvalautakunnan ratkaisujen sitovuutta.

¹³⁵ Tosiseikastoista johtuen oikeudellinen arviointi voi joissain tapauksissa muuttua merkittävästikin, vaikka muutokset saattaisivat vähäisiä olla. Ks. asian käsittelyä Aine 2013, s. 25 ja Aine 2017, s 35 siitä, kuinka oikeusturvalautakunnan ratkaisukäytännössä lajien ominaispiirteitä kurinpitoseuraamusten määrittämisen kannalta on tarkasteltu. Oikeusturvalautakunnan ratkaisukäytäntö tarjoaa mahdollisuuden kurinpitosäännösten ja seuraamusten laillisuusperiaatteen aseman ja kehitysmahdollisuuksien systematisointiin ja jäsentämiseen.

oikeudenmukaisuuden kysymyksiä liittyen urheilijoiden oikeuteen osallistua kilpailuihin, ja Caster Semenyan tapaus haastoi sukupuoleen ja tasa-arvoon liittyviä normeja urheilussa.¹³⁶ Venäjän dopingskandaali herätti puolestaan keskustelua kollektiivisesta syyllisyydestä ja urheilijoiden oikeuksien suojelusta valtion toimien ulkopuolella.¹³⁷ Näissä tapauksissa urheilijoiden oikeudet ovat olleet vakavasti uhattuna, ja ne ovat tuoneet esiin CAS päätösten puutteellisuuksia erityisesti läpinäkyvyyden ja riippumattomuuden osalta. CAS päätökset vaikuttavat usein laajemmin koko urheiluyhteisöön, ei pelkästään yksittäisiin urheilijoihin, mikä tekee päätösten oikeudenmukaisuudesta vielä tärkeämpää.

3.3.1 Oscar Pistorius ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaate

Oscar Pistorius on yksi tunnetuimmista ja monimutkaisimmista esimerkeistä urheilu-oikeuteen liittyvistä kysymyksistä yhdistäen ainutlaatuisella tavalla kysymyksiä ihmisoikeuksista, rikosoikeudellisesta vastuusta sekä urheilullisista oikeuksista. Pistoriuksen tarina herättää pohdintaa siitä, kuinka urheilu-oikeuden päätöksenteossa voidaan tasapainottaa urheilijan oikeudet, rikosoikeudelliset seuraukset ja uhrin asema erityisesti tapauksissa, jotka herättävät suurta julkista huomiota.

Oscar Pistorius, eteläafrikkalainen paraurheilija ja tunnettu sprintteri, nousi julkisuuteen urheilusaavutustensa ansiosta ja teki historiaa osallistumalla terveiden urheilijoiden sarjaan käyttäen hiilikuituproteesejaan. Hänen menestyksensä toi mukanaan myös oikeudellisia kysymyksiä liittyen hänen käyttämiinsä teknisiin apuvälineisiin, kuten hiilikuituproteeseihin. Vuonna 2008 Kansainvälinen yleisurheiluliitto kielsi Pistoriusta osallistumasta olympialaisiin, sillä perusteella, että hänen käyttämänsä proteesit antoivat hänelle merkittävän kilpailuedun muihin, luonnollisilla jaloilla juokseviin urheilijoihin verrattuna.¹³⁸ Kansainvälisen yleisurheiluliiton mukaan proteesit mahdollistivat muun muassa pienemmän ilmanvastuksen ja pidemmän askelpituuden, mikä saattoi vaarantaa kilpailun reilutta ja tasapuolisuutta, jotka ovat kansainvälisen urheilu-oikeuden keskeisiä periaatteita.

---

¹³⁶ CAS 2018/O/5794.

¹³⁷ CAS 2016/O/4684.

¹³⁸ Vuonna 2007 IAAF aloitti tutkimukset Oscar Pistoriuksen proteesien vaikutuksista hänen suorituskykyynsä. Pistorius osallistui Rooman ja Sheffieldin kilpailuihin, joiden tuloksia analysoitiin osana selvityksiä. Marraskuussa 2007 hänet kutsuttiin perusteellisiin biomekaniikan testeihin Kölnin urheilyyliopistoon, joissa todettiin, että hänen hiilikuituproteesinsa vähensivät ilmanvastusta ja paransivat juoksun energiatehokkuutta. Tutkimusta johtanut professori Peter Brüggemann vahvisti, että proteesit antoivat Pistoriukselle merkittävän kilpailuedun. Tulokset johtivat IAAF:n päätökseen kieltää hänet kilpailemasta olympialaisissa vuonna 2008.

Pistorius haastoi Kansainvälisen yleisurheiluliiton päätöksen Kansainväliseen urheilun välimiesoikeuteen. Toukokuussa 2008 CAS kumosi liiton päätöksen ja salli Pistoriuksen kilpailla terveiden urheilijoiden sarjassa. CAS:n mukaan ei ollut riittävästi näyttöä siitä, että proteesit antaisivat Pistoriukselle ratkaisevan kilpailuedun. Tämä päätös herätti laajaa keskustelua siitä, missä määrin teknologia voi vaikuttaa kilpailuolosuhteisiin ja missä määrin urheilussa voidaan sallia teknisten apuvälineiden käyttöä ilman, että kilpailun reiluus vaarantuu. Samalla tapaus herätti kysymyksiä siitä, missä kulkee raja urheilijan oikeudenmukaisen kohtelun ja kilpailun reilouden välillä – teemoja, jotka ovat keskeisiä urheilu-oikeuden kehittämisen kannalta.

Pistoriuksen toinen, erityisen kiistanalainen oikeudellinen tapaus ei liittynyt urheiluun vaan henkilökohtaiseen tragediaan. Vuonna 2013 Pistorius ampui tyttöystävänsä Reeva Steenkampin kuoliaaksi heidän kotonaan Etelä-Afrikassa, ja hänen tapauksensa nousi otsikoihin maailmanlaajuisesti. Alun perin Etelä-Afrikan oikeusjärjestelmässä Pistorius tuomittiin lyhyempään vankeusrangaistukseen,¹³⁹ mutta Etelä-Afrikan korkein vetoomustuomioistuin korotti myöhemmin tuomion 13 vuoteen.¹⁴⁰ Tämä tapaus käsiteltiin kokonaan Etelä-Afrikan rikosoikeudellisessa järjestelmässä, eikä sillä ollut yhteyttä CAS:n toimivaltaan. CAS ei käsittele rikosoikeudellisia kysymyksiä, vaan sen rooli rajautuu urheilukiistoihin ja niihin liittyviin sääntörikkomuksiin. Vaikka CAS ei käsitellyt Pistoriuksen rikosoikeudellista tapausta, urheiluyhteisössä heräsi keskustelua siitä, miten vastaavanlaisissa tilanteissa urheilijan rikosoikeudellisten tekojen tulisi vaikuttaa hänen oikeuteensa kilpailla. Pistoriuksen tapauksessa heräsi myös kysymys siitä, voisiko hän vankeusrangaistuksesta huolimatta osallistua paralympialaisiin. Tämä tilanne nosti esiin eettisen pohdinnan siitä, tulisiko urheilussa ottaa huomioon urheilijan henkilökohtaiset rikkomukset urheilukielloista päätettäessä, vai pitäisikö päätöksenteko rajata tiukasti urheilun sääntöjen rikkomuksiin.¹⁴¹

---

¹³⁹ Yle 2014.

¹⁴⁰ TheGuardian 2015. Tuomio luettiin 3.12.2015. Alkuperäinen tuomari oli tehnyt lainopillisen virheen tulkiten todisteita väärin. Korkeimman oikeuden tuomari totesi tämän virheelliseksi, ja tuomitsi Pistoriuksen syylliseksi murhaan. Marraskuussa 2017 asiaa käsiteltiin jälleen uudelleen Etelä-Afrikan korkeimmassa vetoomustuomioistuimessa. Tällöin Pistorius tuomittiin 15 vuoden vankeuteen (todellinen aika 13 vuotta ja 5 kuukautta, koska suoritettu aika oli otettu huomioon). Hän vapautui tammikuussa 2024 ehdonalaan.

¹⁴¹ Crincoli 2011, s. 133–145, jossa kirjoittaja tarkastelee Pistoriuksen oikeustapausta erityisesti suhteessa urheilun oikeudenmukaisuuteen ja proteesien käyttöön liittyviin teknisiin kysymyksiin. Hän käsittelee myös sitä, kuinka CAS päätyi lopulta sallimaan Pistoriuksen osallistumisen olympialaisiin, vaikka proteesien vaikutuksesta urheilijan suorituskykyyn oli erimielisyyksiä. CAS:n päätös pohjautui siihen, ettei tieteellistä näyttöä urheilullisesta etulyöntiasemasta ollut riittävästi osoitettu, mikä on ollut ratkaisevaa CAS:n päätöksenteon periaatteissa yksittäistapauksissa. Davies 2017, s. 8–10 puolestaan käsittelee Pistoriuksen tapausta esimerkkinä siitä, kuinka CAS:n päätökset voivat vaikuttaa sukupuoli- ja vammaisoikeuksiin urheilussa. Hänen mukaansa Pistoriuksen tapaus toi esiin ongelmia siitä, missä määrin urheilussa tulisi hyväksyä teknologian mahdollistamat

Pistoriuksen tapaukset toimivat esimerkkinä siitä, kuinka urheiluoikeuden päätöksenteossa on usein löydettävä tapauskohtaisia ratkaisuja, joissa otetaan huomioon urheilijan erityistilanne, käytetyt apuvälineet ja toisinaan myös henkilökohtaisen elämän tapahtumat. Esimerkiksi Pistoriuksen proteesien käyttö haastoi urheiluoikeuden säännöt, mutta hänen rikosoikeudellinen tuomionsa puolestaan nosti esille kysymyksiä siitä, miten paljon henkilökohtaiset teot voivat vaikuttaa urheilijan asemaan.

CAS:n rooli keskittyy ensisijaisesti urheilukiistojen ratkaisemiseen ja urheilun sääntöjen soveltamiseen, eikä sillä ole toimivaltaa puuttua urheilijoiden rikosoikeudellisiin asioihin. Tästä huolimatta Pistoriuksen tapaus osoittaa, kuinka CAS:n päätöksillä voi olla merkittävä vaikutus siihen, miten urheilijat, yleisö ja muut sidosryhmät näkevät urheilullisen oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeuksien välisen suhteen. Tämä tapaus herättää laajemman keskustelun siitä, pitäisikö CAS:n ottaa huomioon myös rikosoikeudelliset tekijät, kun se käsittelee urheiluoikeudellisia asioita, vai pitäisikö sen keskittyä ainoastaan urheilun sääntöihin.

Yhteenvedon voidaan todeta, että Pistoriuksen tapaus osoittaa, kuinka urheiluoikeuden päätöksenteossa voi nousta esille ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä, joiden ratkaiseminen vaatii hienovaraisista tasapainottelua. Urheiluoikeuden tulisi toisaalta turvata urheilijan oikeudet ja reilu kilpailu, mutta on myös tärkeää, että laajemmat oikeudenmukaisuuskysymykset ja uhrin näkökulmat otetaan huomioon silloin, kun urheilijan käytös rikkoo yhteiskunnallisia normeja.

3.3.2 Caster Semenya ja sukupuoleen perustuva syrjintä

Caster Semenyan tapaus on nostanut keskusteluun sukupuolen monimutkaisen suhteen urheiluun ja ihmisoikeuksiin. Semenya on eteläafrikkalainen juoksija, jolla on hyperandrogeeninen keho, eli hänen testosteronitasonsa ovat luonnollisesti korkeammat kuin muilla naisilla. Kansainvälinen yleisurheiluliitto sääti vuonna 2018 sääntöjä, jotka vaativat, että Semenyan kaltaisten urheilijoiden tulisi laskea testosteronitasonsa tietyn rajan alapuolelle voidakseen kilpailla naisten sarjassa.¹⁴² Tämä sääntö on herättänyt kysymyksiä sukupuoleen perustuvasta syrjinnästä, ihmisoikeuksista sekä siitä, miten urheilun ja biologisten erojen

---

suorituskykyerot ja miten erot vaikuttavat kilpailun reiluuteen. CAS:n päätös perustui siihen, ettei voitu todistaa Pistoriuksen proteesien antavan selvää hyötyä kilpailutilanteessa, mikä Daviesin mukaan avasi keskustelun teknologian ja urheiluoikeuden välisistä rajoista.

¹⁴² Journal of Medical Ethics 2020, s. 584–590.

yhteensovittaminen voidaan toteuttaa oikeudenmukaisesti. Tämä tapaus on herättänyt kysymyksiä siitä, loukkaavatko Kansainvälisen yleisurheiluliiton säännöt Semenyan ihmisoikeuksia.¹⁴³

CAS tuki liiton sääntöjä ja linjasi, että testosteronin rajoittaminen on perusteltua naisten sarjan reiluuden varmistamiseksi.¹⁴⁴ Tämä päätös johti siihen, että Semenya ei saa kilpailla ilman lääkkeitä, joilla hänen testosteronitasoaan lasketaan. Semenya väitti, että tämä vaatimus rikkoo hänen oikeuttaan ihmisarvoon ja syrjii häntä sukupuoliominaisuuksiensa perusteella. Säännöt, jotka vaativat urheilijoilta lääketieteellisiä toimenpiteitä, ovat paitsi oikeudenmukaisuuskysymyksiä, myös eettisesti haastavia.¹⁴⁵ Semenyan tapaus nostaa esiin myös laajempia kysymyksiä sukupuolen määrittämisestä urheilussa ja siitä, mikä tekee naisurheilijasta kelvollisen kilpailemaan naisten sarjassa. Kiinnostava analyysin aihe olisikin syventyä siihen, riittääkö biologisen sukupuolen tarkastelu, vai tulisiko myös sukupuoli-identiteetin merkitys tunnustaa.

Semenyan tapaus korostaa tarvetta pohtia, ovatko binääriset sukupuolikäsitykset riittäviä vastaamaan biologisten erojen moninaisuuteen.¹⁴⁶ Urheilun reiluuden kannalta on tärkeää, että kilpailu on tasapuolista, mutta samalla tulee varmistaa, ettei kukaan joudu syrjinnän kohteeksi biologisten ominaisuuksiensa vuoksi.¹⁴⁷ Tämä asettaa haasteen urheilun sääntöjen kehittämiseksi, sillä sukupuoleen liittyvät kysymykset vaativat usein hienovaraisuutta ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta.

---

¹⁴³ Kansainväliset ihmisoikeusnormit, kuten YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 2, korostavat syrjimättömyyden periaatetta sukupuoleen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin perustuen. Lisäksi Euroopan ihmisoikeussopimuksen artikla 14 takaa yhtäläiset oikeudet kaikille, mikä asettaa haasteen CAS:n päätöksenteolle soveltaessaan sukupuoleen perustuvia rajoituksia. Tämän tapauksen kautta voidaan arvioida, miten hyvin CAS:n päätökset vastaavat kansainvälisten ihmisoikeusnormien asettamia vaatimuksia ja kuinka sukupuoleen perustuva sääntely voi vaikuttaa urheilijan henkilökohtaisiin oikeuksiin. Cooper 2023, s. 161–163. Cooperin mukaan CAS:n paneeli myönsi syrjinnän olevan ilmeistä, mutta päätyi perustelemaan sen oikeutusta arvioimatta täysin kaikkia kyseessä olevia oikeuksia tai niiden loukkauksen laajuutta. Tämä herättää kysymyksiä säännösten yhteensopivuudesta ihmisoikeusnormien kanssa, erityisesti yksityisyyden ja ihmisarvon osalta.

¹⁴⁴ CAS 2019.

¹⁴⁵ Cooper 2023, s. 169. Cooper korostaa lääketieteellisten toimenpiteiden psykologisia ja kulttuurisia vaikutuksia urheilijoiden itsemääräämisoikeuteen ja identiteettiin, erityisesti Semenyan tapauksessa (CAS 2018/O/5794).

¹⁴⁶ Cooper 2023, s. 160. Cooper tarkastelee sukupuolen määrittelyä koskevia kiistoja Semenyan tapauksessa ja tuodaan esille, kuinka sääntöjen kehitys ei ole riittävästi ottanut huomioon sukupuolen ja biologisten erojen monimuotoisuutta. Tätä analysoidaan erityisesti DSD-sääntöjen kontekstissa.

¹⁴⁷ Cooper 2023, s. 169. Cooperin mukaan reilun kilpailun periaatteen tulkinta ei saisi jättää huomioimatta yksilön oikeuksia, kuten ihmisarvoa ja yksityisyyttä.

Kansainvälisen yleisurheiluliiton sääntöjen mukainen hoito herättää kysymyksiä myös siitä, kuinka kansainväliset ihmisoikeusnormit soveltuvat urheiluun. YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen artikla 2 ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen artikla 14 kieltävät sukupuoleen perustuvan syrjinnän, ja näiden normien valossa Semenyan kohtelu voi vaikuttaa ihmisoikeusloukkaukselta. Toisaalta urheilujärjestöt pyrkivät sääntöjen avulla takaamaan kilpailun reiluuden, mutta Semenyan tapaus osoittaa, että nämä säännöt voivat vahingoittaa urheilijan identiteettiä ja kehollista itsemääräämisoikeutta. Kuvitellaan hypoteettinen tilanne, jossa toinen huippu-urheilija, esimerkiksi nyrkkeilijä Imane Khelif, kohtaisi samankaltaisia vaatimuksia läpikäydä sukupuolen vahvistustestejä voidakseen kilpailla. Jos Khelif joutuisi kokemaan invasiivisia testejä, jotka loukkaisivat hänen yksityisyyttään ja ihmisarvoaan, hän voisi viedä asian CAS:n oikeusturvan hakemiseksi. Tällainen hypoteettinen tapaus valottaisi edelleen, kuinka CAS:n tulisi kehittää toimintatapojaan urheilijoiden oikeuksien suojaamiseksi erityisesti silloin, kun kysymykset liittyvät sukupuolen monimuotoisuuteen.

Semenyan tapaus korostaa tarvetta päivittää ja kehittää urheilun sääntöjä siten, että ne huomioisivat paremmin urheilijoiden oikeudet ja sukupuolen moninaisuuden. Kansainväliset ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja Euroopan ihmisoikeussopimus, tarjoavat perustan sukupuoleen liittyvien päätösten hienovaraiselle ja oikeuksia kunnioittavalle käsittelylle urheilussa. Tämä tapaus avaa tärkeän juridisen keskustelun siitä, miten sukupuoleen perustuvat säännöt tulisi muotoilla ja päivittää ihmisoikeusnäkökulmasta, jotta ne kunnioittavat urheilijoiden oikeuksia ja vastaavat biologisen monimuotoisuuden vaatimuksiin.

3.3.3 Venäjän valtiollinen dopingskandaali: kollektiivinen syyllisyys

Venäjän valtiollinen dopingskandaali on yksi historian suurimmista ja kiistanalaisimmista dopingrikkomuksista, jossa urheilun oikeudenmukaisuus ja syyttömyysolettama ovat joutuneet vakavasti koetukselle. Skandaali paljastui vuonna 2015, kun Maailman antidopingtoimisto käynnisti tutkimukset, jotka paljastivat laajamittaisen ja systemaattisen dopingohjelman Venäjällä.¹⁴⁸ Venäjän valtion tuella toteutettu ohjelma kattoi useita urheilulajeja ja vuosia, ja siihen osallistui satoja urheilijoita. WADA:n tutkimustulosten perusteella Kansainvälinen olympiakomitea ja useat kansainväliset urheilujärjestöt päätyivät

---

¹⁴⁸ McLaren 2016.

antamaan rangaistuksia, joista merkittävin oli Venäjän sulkeminen monista kansainvälisistä kilpailuista.¹⁴⁹

Syyttömyysolettama, keskeinen oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaate, määrittää, että ketään ei pidetä syyllisenä ilman riittävää todistusaineistoa. Tämä periaate on vahvistettu muun muassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6. artiklassa, joka korostaa jokaisen oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Urheilu-oikeudessa syyttömyysolettamaa sovelletaan myös Kansainvälisen urheilun välimiestuomioistuimen sääntöjen mukaisesti, vaikka käytännön toteutus voi vaihdella erityisesti dopingrikkomusten yhteydessä. Venäjän tapauksessa syyttömyysolettama asetettiin koetukselle, kun CAS määräsi kollektiivisen rangaistuksen, joka koski kaikkia venäläisiä urheilijoita riippumatta heidän yksilöllisestä osallisuudestaan dopingjärjestelmään. Vaikka valtion tasolla organisoitu dopingin käyttö oli kiistaton rikkomus, se herättää kysymyksen siitä, oliko oikeudenmukaista rangaista urheilijoita, jotka eivät mahdollisesti olleet tietoisia tai osallisia valtiollisiin dopingohjelmiin.¹⁵⁰ Vaikka valtion tasolla organisoitu dopingin käyttö oli kiistaton rikkomus, herättää epävarmuus siitä, oliko oikeudenmukaista rangaista urheilijoita, jotka eivät mahdollisesti olleet tietoisia tai osallisia valtiollisiin dopingohjelmiin.

Urheilu-oikeudessa sovelletaan usein niin sanottua "strict liability" -periaatetta eli ankaraa vastuuta erityisesti dopingrikkomusten yhteydessä.¹⁵¹ Tämä tarkoittaa, että urheilija on aina vastuussa kehoonsa joutuneista aineista riippumatta siitä, onko aine joutunut sinne tietoisesti vai vahingossa.¹⁵² Maailman antidopingtoimiston¹⁵³ ja Kansainvälisen olympiakomitean¹⁵⁴ sääntöjen mukaan urheilijan ei tarvitse osoittaa aikomusta käyttää kiellettyjä aineita tai

---

¹⁴⁹ Lenskyj 2018, s. 107–114.

¹⁵⁰ Lenskyj 2018, s. 84–91.

¹⁵¹ Ibid. Vaikka ankaraa vastuuta sovelletaan yleisimmin dopingrikkomuksiin, se voi koskea myös muita vakavia sääntörikkomuksia, kuten kilpailun manipulointia tai sääntöjen vakavaa rikkomista, joissa vastuu ulottuu rikkomuksen toteuttaneeseen henkilöön riippumatta tahallisuudesta. Tämä soveltamisala on kuitenkin rajallisempi ja vaihtelee lajiliittojen sääntöjen mukaan. Esimerkiksi Kansainvälisen jalkapalloliiton ja Kansainvälisen yleisurheiluliiton sääntöjen perusteella ankaraa vastuuta voidaan soveltaa myös muihin sääntörikkomuksiin, mutta tulkinnat voivat vaihdella, ja urheilijoilla on usein enemmän mahdollisuuksia puolustautua näissä tapauksissa kuin dopingrikkomusten kohdalla.

¹⁵² Lenskyj 2018, s. 84.

¹⁵³ WADC 2021, artikla 2.1 määrittää selkeästi tämän periaatteen: "It is each Athlete's personal duty to ensure that no Prohibited Substance enters his or her body. Athletes are responsible for any Prohibited Substance or its Metabolites or Markers found to be present in their Samples. Accordingly, it is not necessary that intent, Fault, Negligence or knowing Use on the Athlete's part be demonstrated in order to establish an anti-doping rule violation under Article 2.1."

¹⁵⁴ Kansainvälisen olympiakomitean antidopingmääräykset ovat yhdenmukaiset WADC-säännösten kanssa velvoittaen urheilijat henkilökohtaiseen vastuuseen kielletyistä aineista tai menetelmistä. Näiden sääntöjen mukaan ankara vastuu tarkoittaa käytännössä sitä, että urheilijan on oltava tietoinen siitä, mitä aineita kehoonsa joutuu, riippumatta siitä, oliko käyttö tahallista vai tahatonta.

menetelmiä; pelkkä kielletyn aineen löytyminen riittää täyttämään dopingrikkomuksen tunnusmerkit. Urheilijan vastuu ei siis rajoitu vain tarkoituksellisiin tekoihin, vaan kattaa myös tilanteet, joissa esimerkiksi valmentaja tai lääkäri olisi tietämättään antanut kiellettyä ainetta. Vaikka ankara vastuu tukee "puhtaan urheilun" periaatetta, se voi olla ongelmallinen syyttömyysolettaman näkökulmasta, sillä se heikentää yksilöllistä oikeutta puolustautua.

Esimerkiksi CAS:n päätöksissä kollektiivinen vastuu oli perusteltua järjestelmän laajuuden vuoksi. Toisaalta tämä lähestymistapa on saanut kritiikkiä, sillä se asettaa yksittäiset urheilijat kohtuuttomaan asemaan ilman mahdollisuutta puolustautua omasta syyttömyydestään.¹⁵⁵

Euroopan ihmisoikeussopimuksen artiklan 6 mukaan jokaisella on oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, ja tähän kuuluu syyttömyysolettama – kysymys kuuluukin, rikkoiko kollektiivinen rangaistus tätä oikeutta.

Venäjän dopingskandaalin tapauksessa CAS joutui tekemään päätöksen, joka vaikutti kaikkiin venäläisiin urheilijoihin, eikä yksilöllistä syyttömyyden arviointia voitu käytännössä toteuttaa.¹⁵⁶ Tämä osoittaa kollektiivisten rangaistusten riskit: syyttömät urheilijat voivat joutua kärsimään kollektiivisesta syyllisyydestä ilman mahdollisuutta puolustautua.

Tulevaisuudessa CAS voisi harkita vaihtoehtoisia tutkintamenetelmiä, jotka antaisivat yksittäisille urheilijoille paremmat mahdollisuudet puolustautua. Yksi vaihtoehto voisi olla riippumattoman tutkintapaneelin perustaminen ennen kollektiivisen rangaistuksen määräämistä. Tämä paneeli voisi tarkastella jokaisen urheilijan osuutta tapauskohtaisesti niiden urheilijoiden osalta, joiden osallisuudesta ei ole suoraa näyttöä, ja arvioida, olisiko syyllisyyden osoittamiselle riittävästi perusteita. Jos näyttöä ei löydy, urheilija voisi saada erivapauden kollektiivisesta rangaistuksesta. Tämä yksilöllinen arviointi antaisi myös urheilijoille oikeuden esittää oma puolustuksensa ja tarvittavat todisteet syyttömyytensä tueksi.

Venäjän valtion rooli dopingohjelmassa asettaa urheilu-oikeuden kollektiivisen vastuun käsitteen erityisen tarkastelun kohteeksi. Valtioiden vastuu suhteessa urheilijoidensa toimintaan on haastava oikeudellinen kysymys, joka herättää pohdintaa siitä, kuinka yksittäisten urheilijoiden oikeudet voidaan turvata valtiojohtoisissa dopingjärjestelmissä. CAS:n päätöksenteossa valtion toimilla oli merkittävä vaikutus siihen, miten yksittäisiä

---

¹⁵⁵ Lenskyj 2018, s. 111. CAS:n medialausunto 2023 väitti kuitenkin, että asiassa tutkittiin yksittäisiä tapauksia eikä kysymyksenä ollut valtiojohtoinen dopinghuijaus.

¹⁵⁶ Rauste 2016, s. 82.

urheilijoita kohdeltiin. Tämä nostaa esiin kysymyksen siitä, missä määrin valtion rikkomuksia voidaan kohdistaa yksittäisiin urheilijoihin ilman, että heidän oikeuksiaan vaarannetaan.

Kollektiivisten rangaistusten käyttö urheilu-oikeudessa on herättänyt laajaa keskustelua, ja Venäjän dopingskandaali on vain korostanut tarvetta selkeille ja yksilöidyille tutkimusmenetelmille. Urheilu-oikeudessa olisi tärkeää kehittää ohjeistuksia, jotka huomioivat yksilöiden oikeudet myös silloin, kun kyseessä ovat suuria dopingohjelmia koskevat päätökset. Tämä voisi tarkoittaa tiukempia yksilöllisiä tutkintaprosesseja, joissa varmistetaan, että syyttömät urheilijat eivät joudu kollektiivisen rangaistuksen kohteeksi. CAS:n tulisi jatkossa pyrkiä luomaan päätöksentekojärjestelmiä, jotka takaavat jokaisen urheilijan oikeuden puolustautua ja mahdollisuuden esittää todisteita omasta syyttömyydestään.

3.3.4 Yhteisiä tekijöitä ja tulevaisuuden haasteet

Oscar Pistoriuksen, Caster Semenyan ja Venäjän valtiollisen dopingskandaalin tapaukset tuovat kaikki esiin urheilu-oikeuden kentällä vallitsevan monimutkaisen jännitteen urheilun sääntöjen ja ihmisoikeusperiaatteiden välillä. Näissä tapauksissa on nähtävissä yhteisiä teemoja, jotka ilmentävät urheilu-oikeuden suurimpia haasteita sekä tulevaisuuden kehittämistarpeita.

Ensinnäkin näissä tapauksissa korostuu urheilun sääntöjen soveltamisen ja ihmisoikeuksien välinen ristiriita. CAS:n rooli on usein ollut puolustaa urheilujärjestöjen sääntöjä ja pyrkiä takaamaan reilun kilpailun periaatetta, mutta samalla sen olisi huomioitava ihmisoikeuksien toteutuminen ja yksittäisten urheilijoiden oikeudet. Semenyan tapauksessa tämä jännite ilmeni biologisten erojen ja tasa-arvoisen kilpailun yhteensovittamisessa, kun taas Venäjän dopingskandaalissa kyse oli kollektiivisen vastuun soveltamisesta yksittäisiin urheilijoihin. Pistoriuksen tapauksessa taas korostui urheilijan henkilökohtaisen rikosoikeudellisen vastuun ja urheilullisten oikeuksien tasapaino. CAS:n tuleekin kehittää linjauksia, jotka huomioivat paremmin ihmisoikeusnäkökulmat, jotta urheilun sääntöjen soveltaminen ei johda urheilijoiden oikeuksien loukkaamiseen.

Toiseksi tapauksista nousee esiin kysymys CAS:n riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta. Urheilujärjestöjen ja CAS:n läheiset kytkökset herättävät huolta siitä, voiko CAS todella toimia riippumattomana tuomioistuimena, joka ottaa tasapuolisesti huomioon sekä urheilujärjestöjen että urheilijoiden oikeudet. Mutu v. Switzerland -tapauksessa Euroopan ihmisoikeustuomioistuin otti kantaa CAS:n riippumattomuuteen ja

puolueettomuuteen.¹⁵⁷ EIT totesi, että CAS on periaatteessa kansainvälisesti legitiimi tuomioistuin, mutta kiinnitti samalla huomiota CAS:n ja urheilujärjestöjen läheisiin yhteyksiin, mikä voi heikentää sen puolueettomuutta. Tässä tapauksessa valittaja Adrian Mutu, romanialainen jalkapalloilija, haastoi CAS:n päätöksen, joka oli tehty hänen dopingrikkomuksensa johdosta, ja väitti, että CAS:n menettely ei ollut oikeudenmukainen ja riippumaton. EIT katsoi, että vaikka CAS on legitiimi asema urheilun riitojen ratkaisijana, sen päätöksenteossa on havaittavissa riskejä riippumattomuuden suhteen, erityisesti silloin, kun urheilujärjestöillä on vaikutusvaltaa tuomioistuimen rakenteisiin ja valintaprosesseihin.¹⁵⁸ Tämä tapaus osoittaa, että vaikka CAS:n toimintaa on pidetty oikeudenmukaisena, sen on kiinnitettävä enemmän huomiota riippumattomuuden varmistamiseen, jotta se voi täysimääräisesti toteuttaa oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteet, joita myös Euroopan ihmisoikeussopimus edellyttää.

Kolmas keskeinen teema liittyy urheilijoiden osallistumiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin päätöksenteossa. Nämä tapaukset osoittavat, kuinka tärkeää on ottaa urheilijat aktiivisemmin mukaan sääntöjen kehittämiseen ja päätöksentekoon, jotta heidän oikeuksiaan ja kokemuksiaan voidaan ymmärtää ja arvostaa paremmin. Esimerkiksi Semenyan tapauksessa sukupuolirajoitteisiin liittyvät säännöt vaikuttavat urheilijan oikeuksiin tavalla, jota olisi voitu tarkastella syvällisemmin urheilijan näkökulmasta. Vahvistamalla urheilijoiden roolia päätöksenteossa voitaisiin myös vähentää urheilujärjestöjen ja urheilijoiden välistä jännitettä.

Lopuksi, avoimuus ja läpinäkyvyys ovat keskeisiä haasteita, jotka vaikuttavat luottamukseen CAS:n toimintaa kohtaan. Tapausten päätöksenteon läpinäkyvyys ja prosessien avoimuus ovat ensiarvoisen tärkeitä, jotta sekä urheilijat että yleisö voivat luottaa oikeudenmukaiseen ja puolueettomaan käsittelyyn. CAS:n olisi tärkeää kehittää avoimempia toimintatapoja ja varmistaa päätöksensä julkisuus, jotta sen päätöksiä voidaan arvioida kriittisesti ja jotta oikeusprosessi näyttäytyy oikeudenmukaisena kaikille osapuolille.

Näiden haasteiden ratkaiseminen on elintärkeää, jotta CAS voi säilyttää asemansa oikeudenmukaisena ja luotettavana urheilu-oikeuden instituutiona. Vahvistamalla

---

¹⁵⁷ Euroopan unionin ihmisoikeustuomioistuin 2018.

¹⁵⁸ Euroopan unionin ihmisoikeustuomioistuin 2018. Perusteluissa EIT totesi, että vaikka urheilujärjestöillä on vaikutusvaltaa välimiesten valintamekanismiin, CAS:n laaja välimieslista täyttää itsenäisyyden ja puolueettomuuden vaatimukset, eikä listaa hallitse tahoja, jotka eivät voisi toimia objektiivisesti. EIT:n mukaan CAS:n päätöksillä on sitova oikeudellinen vaikutus Sveitsin tuomioistuimen käsittelyissä, ja ne täyttävät EIS:n 6. artiklan edellytykset oikeudenmukaiselle oikeudenkäynnille, kunhan välimiesten riippumattomuus voidaan taata myös yksittäisissä tapauksissa.

ihmisoikeuslähtöistä päätöksentekoa, parantamalla riippumattomuutta ja läpinäkyvyyttä, sekä kuulemalla urheilijoita aktiivisemmin päätöksenteossa, CAS voi edistää urheilun eettisiä periaatteita ja varmistaa oikeudenmukaisuuden toteutumisen urheilussa.

3.4 Ihmisoikeuksien suoja päätöksenteossa

Tässä kappaleessa keskitytään erityisesti CAS:n nykykäytäntöihin ihmisoikeusnäkökulmasta. Analyysi keskittyy siihen, miten CAS:n päätöksenteko vastaa kansainvälisten ihmisoikeusnormien, kuten Euroopan ihmisoikeussopimuksen, asettamiin vaatimuksiin sekä mitä haasteita sen riippumattomuudelle ja puolueettomuudelle ilmenee päätöksenteossa.

Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden päätöksillä on erityinen merkitys urheilijoiden oikeusturvan kannalta. CAS:n päätökset vaikuttavat suoraan urheilijoiden elämään ja heidän oikeuksiinsa, erityisesti siksi, että ne ovat sitovia ja niitä voidaan harvoin muuttaa valitusmenettelyin. Vaikka CAS on saanut tunnustusta tehokkuudestaan ja kansainvälisyydestään, sen toiminnan oikeudenmukaisuus ja riippumattomuus ovat nousseet toistuvasti oikeudellisen tarkastelun kohteeksi, etenkin ihmisoikeuksien näkökulmasta.¹⁵⁹

Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaate, joka on määritelty Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6. artiklassa, on oleellinen lähtökohta turvaamaan urheilijoiden perusoikeuksia.¹⁶⁰ Vaikka CAS:n päätökset eivät kuulu suoraan EIS:n soveltamisalaan, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä on tulkittu, että oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset ulottuvat myös kansainvälisiin välimiesoikeuksiin.¹⁶¹

Syrjimättömyyden periaate on erityisen haastava toteuttaa CAS:n päätöksenteossa, sillä urheiluun liittyvä sääntely on hyvin tiukkaa ja kilpailullista. Syrjimättömyys on periaate, jota arvioidaan EIS:n 14. artiklan nojalla, ja se kieltää erottelun sukupuolen tai muiden henkilöön liittyvien tekijöiden perusteella. Caster Semenyan tapaus tuo esiin tämän ongelman, sillä Kansainvälisen yleisurheiluliiton asettamat säännöt velvoittivat hyperandrogeniset urheilijat laskemaan testosteronitasojaan voidakseen kilpailla naisten sarjassa. CAS hyväksyi nämä säännöt perustellen niitä kilpailun reiluudella, mutta tätä päätöstä on kritisoitu laajasti syrjimättömyyden näkökulmasta. Oikeudellisesti arvioituna syrjinnän kieltäminen sallii

---

¹⁵⁹ Nafziger 2012(a), s. 56.

¹⁶⁰ Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on Piersack v. Belgium -tapauksessa 8692/79, 1982 korostanut puolueettomuuden ja riippumattomuuden merkitystä välimiesoikeuden toiminnassa, mikä on olennaista oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteen toteutumisessa.

¹⁶¹ Ks. esimerkiksi Mutu v. Switzerland -tapaus kappaleessa 3.3.4.

erottelun vain, jos se on välttämätöntä ja oikeasuhtaista, mutta Semenyan tapauksessa sääntöjen lääketieteelliset vaatimukset voivat olla suhteettomia ja rajoittaa urheilijan itsemääräämisoikeutta. Tällaisissa tapauksissa olisi suositeltavaa, että CAS selkeyttäisi linjansa sen suhteen, millaisissa tilanteissa sukupuolierot voivat oikeudellisesti perustella erilaisen kohtelun urheilussa.

Kollektiivinen vastuu ja syyttömyysolettama ovat myös keskeisiä periaatteita CAS:n päätöksenteossa.¹⁶² Venäjän valtiollisen dopingskandaalin käsittely osoitti, kuinka kollektiiviset rangaistukset voivat asettaa syyttömyysolettaman koetukselle, kun yksittäisiä urheilijoita rangaistaan ilman henkilökohtaista syyllisyyden arviointia. EIS:n mukaan syyttömyysolettamaa on noudatettava, ja CAS:n päätös kollektiivisesta rangaistuksesta herätti kritiikkiä, sillä se kohdistui kaikkiin venäläisiin urheilijoihin, riippumatta heidän yksilöllisestä osallisuudestaan dopingohjelmaan. Ankaran vastuun periaatteen mukaan urheilija on vastuussa kaikista elimistönsä päätyneistä aineista, mutta tämä periaate saattaa aiemmin todetusti heikentää syyttömyysolettaman toteutumista. Jatkossa CAS:n olisi tärkeää kehittää yksilöllisiä tutkintaprosesseja, jotta jokaisella urheilijalla olisi mahdollisuus puolustautua ja esittää todisteet syyttömyydestään.

Läpinäkyvyys ja valvonta ovat CAS:n päätöksenteon haasteita, sillä urheilijoiden valitusmahdollisuudet ovat hyvin rajoitetut. CAS:n päätöksistä voi valittaa Sveitsin liittovaltion tuomioistuimeen vain menettelyvirheiden perusteella, mikä jättää urheilijoille rajallisen oikeusturvan tilanteissa, joissa he kokevat oikeuksiensa tulleen loukatuiksi.¹⁶³ Tämä heikentää CAS:n toimintaa oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takaajana, ja juridisesti arvioiden valvonnan ja valitusmahdollisuuksien puute vähentävät urheilijoiden oikeusvarmuutta ja luottamusta järjestelmään. Parantaakseen valvontaa ja läpinäkyvyyttä CAS voisi esimerkiksi julkaista päätöksensä ja niiden perustelut systemaattisesti, jotta ne olisivat arvioitavissa ja kriittisesti tarkasteltavissa oikeusvarmuuden vahvistamiseksi.

Näiden periaatteiden johdonmukainen huomioiminen olisi olennaista CAS:n uskottavuuden ja oikeudenmukaisen toiminnan kannalta. Ihmisoikeuslähtöisten periaatteiden, kuten oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin, syrjimättömyyden ja syyttömyysolettaman,

---

¹⁶² Ks. WADA 2016.

¹⁶³ Mitten - Opie 2012, s. 189 ja Nafziger 2012(b) s. 253.

varmistaminen edellyttää, että CAS vahvistaa riippumattomuuttaan urheilujärjestöistä ja kehittää menettelyjä, joilla urheilijoiden oikeuksia voidaan suojata paremmin.

3.5 CAS:n päätöksenteon läpinäkyvyys ja osapuolten oikeusturva

Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden asema urheilun ylimpänä oikeusasteena tekee sen päätöksenteon läpinäkyvyydestä ja osapuolten oikeusturvasta keskeisen oikeudenmukaisuuden mittarin.¹⁶⁴ CAS:n toiminta koskettaa laajasti urheilijoiden oikeuksia ja urheilujärjestöjen sääntöjen noudattamista, ja siksi on olennaista, että oikeusprosessit ovat avoimia ja kaikkien osapuolten saatavilla. Avoimuuden ja läpinäkyvyyden vaatimukset ovat erityisen tärkeitä kansainvälisissä oikeusprosesseissa, joissa urheilijoiden urat ja oikeudet voivat olla vaakalaudalla.

Urheilijoiden ja urheilujärjestöjen täytyy voida luottaa siihen, että CAS:n tekemät päätökset ovat objektiivisia ja perustuvat riittäviin todisteisiin. Lisäksi on välttämätöntä, että prosessit ja päätökset ovat ennustettavia ja läpinäkyviä, mikä edistää oikeusvarmuutta ja auttaa osapuolia valmistautumaan menettelyyn asianmukaisesti. Kun päätöksenteko on läpinäkyvää, urheilijoilla ja heidän edustajillaan on mahdollisuus arvioida oikeudellisia prosesseja ja varmistaa, että heidän oikeuksiaan kunnioitetaan.

3.5.1 Läpinäkyvyyden ja oikeusturvan asema

CAS:n päätöksenteon läpinäkyvyys ja osapuolten oikeusturva ovat olennainen osa urheilun oikeudenmukaisuuden varmistamista.¹⁶⁵ Urheilijoiden urat voivat olla lyhyitä, ja oikeusprosessit voivat vaikuttaa heidän tulevaisuuteensa ratkaisevasti. Tämä tekee läpinäkyvyydestä ja oikeusturvasta vielä tärkeämpää. Päätöksenteon puutteet voivat johtaa kohtuuttomiin seurauksiin urheilijoille.

Läpinäkyvyyden puute on CAS:iin kohdistunut kritiikin aihe.¹⁶⁶ Sen menettelyt ovat usein suljettuja yleisöltä, ja päätösten perustelut voivat olla niukkoja aiheuttaen epäilyksiä päätösten oikeudenmukaisuudesta. Esimerkiksi dopingtapauksissa, joissa on kyse urheilijan urasta ja maineesta, julkisuus voisi lisätä luottamusta päätösten oikeellisuuteen. Lisäksi CAS:n päätöksistä voidaan valittaa Sveitsin korkeimpaan oikeuteen, mikä voi pidentää prosessia

---

¹⁶⁴ Lindholm 2019, s. 303.

¹⁶⁵ Lenskyj 2018, s. 161.

¹⁶⁶ Gardiner et al. s. 166.

entisestään.¹⁶⁷ CAS:n toiminnan tehokkuutta ja kustannustehokkuutta on myös arvosteltu.¹⁶⁸ Sen menettelyt voivat olla hitaita ja kalliita, mikä voi asettaa urheilijoita epäedulliseen asemaan. Pitkittyneet käsittelyt voivat aiheuttaa urheilijalle merkittäviä taloudellisia ja henkisiä haittoja. CAS-menettelyjen kesto voi olla useita kuukausia tai jopa vuosia, ja ne voivat maksaa huomattavia summia. Tämä voi johtaa siihen, että varattomammilla urheilijoilla on vähemmän mahdollisuuksia käyttää oikeuttaan CAS:ssa.

Läpinäkyvyyden lisääminen voisi sisältää anonymisoitujen päätösten ja niiden perusteluiden julkaisemisen kaikissa tapauksissa. Tämä käytäntö lisäisi urheilijoiden ja yleisön luottamusta CAS:n toimintaan, koska se mahdollistaisi päätösten arvioinnin ilman, että yksityisyyttä loukataan. Anonymisoidut päätökset auttaisivat myös ennustettavuuden parantamisessa, sillä niiden avulla osapuolet voisivat oppia oikeuskäytännöistä ja valmistautua paremmin tuleviin tapauksiin.

Oikeusturvan takaaminen edellyttää, että osapuolilla on riittävät valitusmahdollisuudet ja että päätökset perustellaan huolellisesti ja selkeästi. Ennustettavuus on tässä ratkaiseva tekijä, sillä kun päätökset perustuvat johdonmukaisiin ja selkeisiin oikeudellisiin perusteisiin, osapuolet voivat arvioida oikeutensa ja toimintansa tehokkaasti. Tällä hetkellä CAS:n päätöksistä valittaminen vain menettelyvirheiden perusteella rajoittaa merkittävästi urheilijoiden oikeusturvaa tilanteissa, joissa he kokevat oikeuksiensa tulleen loukatuiksi. Tämä valitusoikeus on rajoitettu pääasiassa prosessuaalisiin virheisiin,¹⁶⁹ mikä jättää avoimeksi kysymyksen siitä, miten aineelliset oikeudet – kuten oikeus reiluun kilpailuun tai syrjimättömyyteen – voivat tulla suojatuiksi CAS:n päätöksissä. Juridisesti tarkasteltuna Sveitsin liittovaltion tuomioistuimen rooli on erityisesti prosessioikeudellinen, eikä se siten voi arvioida tapausten aineellista sisältöä.¹⁷⁰ Tämä valvonnan puute vahvistaa entisestään tarpeen kehittää CAS:n sisäisiä valitusmekanismeja ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä, jotta urheilijoiden oikeusturva ja oikeusvarmuus voidaan varmistaa.

Oppivan organisaation periaate on myös keskeinen osa läpinäkyvyyttä ja oikeusturvaa. Kun päätökset julkaistaan avoimesti, CAS voi tunnistaa virheitä ja kehittää jatkuvasti

---

¹⁶⁷ Halila - Norros, *Urheiluoikeus* 2017, s. 551.

¹⁶⁸ Lenskyj 2018, s. 146.

¹⁶⁹ PILA 1987, art. 190.

¹⁷⁰ Ibid.

oikeudenkäytännön tasoa. Tämä luo pohjan pitkäjänteiselle kehitykselle ja vahvistaa CAS:n asemaa oikeudenmukaisena ja ammattimaisena oikeusistuimena.

3.5.2 Läpinäkyvyyden ja oikeusturvan kehittämismahdollisuudet

CAS:n läpinäkyvyyden ja oikeusturvan parantamiseksi voidaan toteuttaa useita konkreettisia toimenpiteitä. Ensinnäkin menettelytapojen standardointi on tärkeä askel oikeusvarmuuden edistämiseksi. Menettelytapojen johdonmukainen soveltaminen kaikissa tapauksissa lisää ennustettavuutta ja auttaa osapuolia valmistautumaan paremmin oikeusprosesseihin. CAS:n menettelyjen standardointi takaisi, että kaikissa tapauksissa noudatetaan samoja oikeudellisia periaatteita ja että päätöksenteossa ei esiinny mielivaltaisuutta.

Koulutus on toinen olennainen kehitysalue.¹⁷¹ CAS:n tuomarit ja muu henkilöstö tulee kouluttaa säännöllisesti, jotta he ymmärtävät läpinäkyvyyden ja oikeusturvan merkityksen. Koulutus voi kattaa paitsi urheilu-oikeuden ja ihmisoikeuksien peruseriaatteen, myös uuden teknologian hyödyntämisen tiedon jakamisessa ja prosessien läpinäkyvyyden lisäämisessä. Koulutus auttaa varmistamaan, että tuomarit ovat tietoisia uusimmista oikeuskäytännöistä ja voivat soveltaa niitä oikeudenmukaisesti.

Teknologian hyödyntäminen on kolmas keskeinen kehityskohde.¹⁷² CAS voisi hyödyntää modernia teknologiaa tiedon jakamisessa, mikä parantaisi läpinäkyvyyttä ja helpottaisi päätösten julkistamista. Esimerkiksi verkkopohjaiset alustat voisivat mahdollistaa anonymisoitujen päätösten jakamisen, mikä edistäisi päätöksenteon avoimuutta ja mahdollistaisi laajemman analyysin.

Yhteistyö muiden kansainvälisten organisaatioiden kanssa on myös tärkeä kehittämismahdollisuus.¹⁷³ CAS voisi tehdä tiiviimpää yhteistyötä esimerkiksi YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston kanssa varmistaa, että sen päätöksissä otetaan huomioon kansainväliset ihmisoikeusnormit. Tällainen yhteistyö auttaisi kehittämään toimintaa ja varmistamaan, että sen prosessit vastaavat kansainvälisiä standardeja. Yhteistyö voisi sisältää myös asiantuntijoiden osallistumisen CAS:n päätöksentekoon, mikä parantaisi päätösten laatua ja oikeudenmukaisuutta.

---

¹⁷¹ Gardiner et al. 2012, s. 11.

¹⁷² Gardiner et al. 2012, s. 90.

¹⁷³ Gardiner et al. 2012, s. 202.

CAS:n päätöksenteon läpinäkyvyys ja osapuolten oikeusturva ovat keskeisiä elementtejä urheilun oikeudenmukaisuuden varmistamisessa.¹⁷⁴ Päätösten julkisuus, valitusmahdollisuudet sekä avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisääminen ovat ratkaisevia periaatteita, jotka vahvistavat urheilijoiden luottamusta oikeusjärjestelmään. Jatkuvat pyrkimykset näiden periaatteiden vahvistamiseksi ovat välttämättömiä, jotta CAS voi säilyttää asemansa riippumattomana ja luotettavana tuomioistuimena urheiluriitojen ratkaisemisessa.

---

¹⁷⁴ YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus (1948) takaa oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin (artikla 10), mikä asettaa velvoitteen varmistaa, että kaikki CAS:n päätöksentekoprosessit ovat täysin läpinäkyviä ja oikeudenmukaisia. Avoin päätöksenteko lisää luottamusta siihen, että urheilijoiden oikeuksia kunnioitetaan riitatilanteissa.

4 CAS:n toiminnan tarkastelu kansainvälisten ja kansallisten oikeusnormien näkökulmasta

4.1 Aluksi

CAS:n asema kansainvälisten ja kansallisten oikeusnormien rinnalla on keskeinen tekijä sen legitimitetin ja tehokkuuden kannalta, sillä sen päätöksenteossa ilmenee väistämättä jännitteitä kansallisten oikeusnormien kanssa.¹⁷⁵ Tässä osiossa analysoidaan CAS:n asemaa ja roolia suhteessa kansainvälisiin ihmisoikeusnormeihin sekä kansallisiin lakeihin, erityisesti riippumattomuuden ja puolueettomuuden näkökulmasta. Urheilu-oikeudessa CAS:n toiminnan kansainvälinen ulottuvuus korostuu, kun kyseessä ovat tapaukset, jotka liittyvät valtion ja yksityisen sektorin välisiin kysymyksiin, kuten valtiollinen dopingskandaali Venäjällä.¹⁷⁶ Tämä esimerkki havainnollistaa, miten CAS:n toiminta voi sekä puolustaa että kyseenalaistaa ihmisoikeuksien toteutumista urheilussa, erityisesti, kun valtioiden tai suurten organisaatioiden intressit ovat pelissä. Osiossa pohditaan, missä määrin CAS voi ja tulisi mukautua kansainvälisiin oikeusnormeihin ja kansalliseen oikeuteen ristiriitojen välttämiseksi ja oikeudenmukaisuuden takaamiseksi.

4.2 Oikeudellinen asema suhteessa kansallisiin ja kansainvälisiin normistoihin

Urheilun Kansainvälinen välimiesoikeus toimii ensisijaisena ja usein lopullisena päätöksentekojelimenä urheiluun liittyvissä kiistoissa.¹⁷⁷ Tämä rooli on tunnustettu maailmanlaajuisesti, mutta se herättää kysymyksiä kansallisten oikeusnormien, kansainvälisten ihmisoikeussopimusten ja erityisesti urheilijoiden oikeusturvan näkökulmasta.¹⁷⁸ Tässä luvussa tarkastellaan CAS:n oikeudellista asemaa ja päätöksenteon riippumattomuutta suhteessa kansallisiin ja kansainvälisiin normistoihin, sekä analysoidaan näihin liittyviä kysymyksiä ja kehittämismahdollisuuksia.

CAS:n asema perustuu suurelta osin jo todetusti kansainvälisten urheilujärjestöjen, kuten Kansainvälisen olympiakomitean ja Maailman antidopingtoimiston, mandaatteihin ja sääntöihin.¹⁷⁹ Tämä erityinen asema tekee CAS:n ainutlaatuisen tuomioistuimen, jonka

---

¹⁷⁵ Ks. esimerkiksi Bosman-tapaus EUT C-415/93, 1995.

¹⁷⁶ CAS 2016/O/4684.

¹⁷⁷ CAS 2023, R27, R47 ja R59.

¹⁷⁸ Lenskyj 2018, s. 74.

¹⁷⁹ Ks. kappale 2.1.

oikeudellinen kehys on sidottu urheilun omiin sääntöihin pikemmin kuin perinteisiin kansallisiin lakeihin tai kansainvälisiin ihmisoikeusvelvoitteisiin. CAS:n sääntöjen lähtökohtana on ollut urheilun globaalien eheyden ja reilun pelin turvaaminen, mikä erottaa sen päätöksenteon ja sääntelyn kansallisista oikeusjärjestelmistä.

Kansallisissa oikeusjärjestelmissä tuomioistuinten tehtävänä on turvata yksilön oikeusturva, mukaan lukien ihmisoikeudet, jotka ovat keskeisiä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takaamisessa. Euroopan ihmisoikeussopimus ja YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus edellyttävät, että jokaisella on oikeus oikeudenmukaiseen käsittelyyn. CAS:n prosessiin ja riippuvuuteen kansainvälisistä urheilujärjestöistä liittyvät kysymykset oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteen toteutumisesta ovatkin keskeisiä tarkastelukohteita.

4.2.1 Toimiala ja päätöksenteko: urheilu-oikeuden ja ihmisoikeusnormien jännite

CAS:n toimiala kattaa ainoastaan urheiluun liittyvät riidat, mikä asettaa sen päätöksenteon ja sääntelyn erikoistuneeseen asemaan verrattuna kansallisiin oikeusjärjestelmiin. CAS käsittelee pääasiassa dopingrikkomuksia, kilpailukiistoja ja pelaajasiirtoja, jotka liittyvät urheilun eettisiin ja sääntelyllisiin kysymyksiin. Tämä erikoistuminen tukee urheilun erityispiirteitä mutta asettaa haasteita, kun arvioidaan ihmisoikeuksia, kuten syrjimättömyyttä ja oikeusturvaa. CAS:n päätöksenteko ankarana vastuun (strict liability) periaatteella on esimerkki tilanteesta, jossa ihmisoikeusnäkökulma voi jäädä vajaaksi.

Strict liability -periaatteen mukaan urheilija vastaa kehossaan olevista kielletyistä aineista riippumatta siitä, onko hän käyttänyt niitä tietoisesti. Tämä on urheilun sääntöjen näkökulmasta perusteltu keino estää dopingia, mutta oikeudellisesti se on ongelmallinen, koska se ei täytä syyttömyysolettamaa eikä tarjoa mahdollisuutta puolustukseen. Esimerkiksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on useissa ratkaisuissa korostanut syyttömyysolettaman merkitystä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteena.

Tästä syystä CAS voisi harkita sääntöjen kehittämistä niin, että urheilijoilla olisi realistinen mahdollisuus puolustautua syytöksiä vastaan. De lege ferenda -lähestymistavan mukaisesti strict liability -periaate voisi koskea vain tilanteita, joissa urheilija pystyy esittämään todisteita ulkopuolisten tekijöiden vaikutuksesta.

4.2.2 Riippumattomuus ja puolueettomuus: oikeusturvan toteutuminen CAS:ssa

Riippumattomuus ja puolueettomuus ovat oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin kulmakiviä, joiden varmistaminen on keskeistä myös Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden toiminnassa.¹⁸⁰ CAS:n tiiviit kytkökset suurimpiin kansainvälisiin urheilujärjestöihin, kuten Kansainväliseen olympiakomiteaan ja Kansainväliseen jalkapalloliittoon, ovat herättäneet huolta sen riippumattomuudesta.¹⁸¹ Taloudellinen ja hallinnollinen riippuvuus näistä organisaatioista luo epäilyksiä siitä, pystyykö CAS toimimaan puolueettomasti erityisesti silloin, kun urheilujärjestöt ovat osapuolina kiistoissa.

Merkittävä tapaus, joka on tuonut nämä ongelmat esille, on Claudia Pechsteinin oikeudenkäynti. Pechstein argumentoi, että CAS ei kyennyt takaamaan oikeudenmukaista ja puolueetonta menettelyä, koska sen rahoitus ja tuomareiden valinta ovat osin urheilujärjestöjen hallinnassa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin onkin korostanut puolueettomuuden merkitystä erityisesti tilanteissa, joissa yksilö kohtaa vahvan instituution, kuten kansainvälisen urheilujärjestön. Vaikka EIT vahvisti CAS:n aseman kansainvälisenä välimiesoikeutena, tapaus herätti kysymyksiä siitä, kuinka tehokkaasti urheilijoiden oikeudet toteutuvat tällaisissa rakenteissa.¹⁸²

De lege ferenda -näkökulmasta CAS:n riippumattomuutta voitaisiin parantaa esimerkiksi uudistamalla sen rahoitusmallia. Siirtyminen kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen tai valtioiden tarjoamaan osittaiseen rahoitukseen voisi vähentää sen taloudellista riippuvuutta urheilujärjestöistä. Lisäksi CAS:n hallintorakennetta voitaisiin monipuolistaa niin, että sen päätöksenteossa olisi edustajia useista maantieteellisistä alueista, urheilulajeista ja oikeusjärjestelmistä. Tämä monipuolistaminen voisi lisätä luottamusta CAS:n puolueettomuuteen ja parantaa sen legitimitettiin erityisesti urheilijoiden näkökulmasta.

Toinen keskeinen kehitysalue liittyy päätöksenteon avoimuuteen. Nykyisin CAS ei julkaise kaikkia päätöksiään, mikä heikentää sen toimintaa koskevaa läpinäkyvyyttä ja osapuolten luottamusta. Avoimuuden lisäämiseksi CAS:n tulisi tarjota selkeämmät perustelut päätöksilleen ja varmistaa, että kaikki merkittävät päätökset ovat julkisesti saatavilla. Tämä voisi edistää päätöksenteon ennakoitavuutta ja lisätä urheilijoiden oikeusturvaa.

---

¹⁸⁰ Gardiner et al. 2012, s. 364.

¹⁸¹ Goh & Anderson 2022, s. 247.

¹⁸² Lindholm 2019, s. 241.

Lopuksi, riippumattomuuden ja puolueettomuuden takaaminen edellyttää myös tuomareiden valintaprosessin kehittämistä. Nykyinen järjestelmä, jossa urheilujärjestöt vaikuttavat välimiesten nimityksiin, voi johtaa eturistiriitoihin. Avoimempi ja osallistavampi valintaprosessi, jossa otettaisiin huomioon eri sidosryhmien näkemykset, voisi vahvistaa CAS:n päätöksenteon oikeudenmukaisuutta. Näiden muutosten myötä CAS voisi paremmin vastata sille asetettuihin vaatimuksiin riippumattomana ja puolueettomana urheilun riidanratkaisuelimenä.

4.2.3 Päätösten täytäntöönpano ja muutoksenhaku

CAS:n päätösten täytäntöönpano perustuu ensisijaisesti urheilujärjestöjen vapaaehtoiseen sitoutumiseen noudattaa ratkaisuja,¹⁸³ tämä eroaa merkittävästi kansallisista oikeusjärjestelmistä, joissa tuomioiden täytäntöönpano kuuluu valtiollisten pakkokeinojen piiriin. Kansallisissa tuomioistuimissa päätösten valvonta ja täytäntöönpano perustuvat valtion auktoriteettiin, mikä takaa tehokkaamman oikeusturvan toteutumisen. CAS:n tapauksessa täytäntöönpano ei ole aina yhtä suoraviivaista, mikä voi johtaa oikeusturvan heikentymiseen urheilijoiden näkökulmasta.¹⁸⁴

CAS:n päätösten täytäntöönpano tapahtuu pääsääntöisesti Sveitsin oikeuden kautta, sillä CAS:lla ei ole itsenäistä täytäntöönpanovaltaa.¹⁸⁵ Sveitsin oikeusjärjestelmä tarjoaa CAS:lle oikeudellisen selkänöjan, sillä Sveitsin lainsäädäntö tunnustaa CAS:n päätökset välimiesmenettelyn lopputuloksina.¹⁸⁶ Tämä mahdollistaa päätösten täytäntöönpanon, mutta samalla rajoittaa CAS:n kansainvälistä autonomiaa, koska päätöksiä voidaan haastaa vain Sveitsin korkeimmassa oikeudessa. Tämä täytäntöönpanomekanismi herättää erityisesti kysymyksiä silloin, kun CAS:n päätökset voivat olla ristiriidassa kansallisten

---

¹⁸³ Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan, joka turvaa oikeuden oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, voidaan katsoa asettavan vaatimuksia CAS:n päätösten täytäntöönpanon avoimuudelle ja reilulle. Tämä korostuu erityisesti tilanteissa, joissa päätöksillä on yksilön perusoikeuksia rajoittavia vaikutuksia, kuten urheilukielloissa.

¹⁸⁴ Goh - Anderson 2022, s. 240–242.

¹⁸⁵ Sveitsin vuoden 1987 PILA-laki määrittelee välimiesmenettelyn oikeudellisen pätevyuden ja päätösten täytäntöönpanokelpoisuuden. PILA takaa CAS:n päätösten täytäntöönpanon ja luo siten perustan sen asemaan kansainvälisesti tunnustettuna välimiesoikeutena. Sveitsin liittovaltion tuomioistuin on toistuvasti vahvistanut CAS:n päätösten sitovuuden kansainvälisissä urheiluriidoissa, ks. esim. Sveitsin liittovaltion tuomioistuimen ratkaisu WADA v. Sun Yang 2020.

¹⁸⁶ PILA 1987, art. 176–194. Sveitsin lainsäädäntö vaikuttaa merkittävästi CAS:n toimintaan, sillä Sveitsin liittovaltion tuomioistuimilla on valtuudet käsitellä CAS:n päätöksiä erityisesti niiden sovellettavuuden ja täytäntöönpanon näkökulmasta. Tämä linkki Sveitsin kansalliseen oikeusjärjestykseen antaa CAS:lle oikeudellisen pohjan, mutta samalla herättää kysymyksen sen toiminnan riippumattomuudesta ja kansainvälisestä oikeutuksesta.

oikeusjärjestysten kanssa tai kun ne vaikuttavat kansallisten perusoikeuksien toteutumiseen.¹⁸⁷ Kansallisissa oikeusjärjestyksissä saattaa syntyä tilanteita, joissa CAS:n päätökset tulisi arvioida uudelleen erityisesti silloin, kun päätöksen katsotaan olevan ristiriidassa kansallisten perusoikeuseriaatteiden tai paikallisen oikeuskäytännön kanssa.¹⁸⁸ Tämä herättää kysymyksen siitä, tulisiko CAS:n päätösten olla jossain määrin ehdollisia kansalliselle hyväksynnälle erityisesti perus- ja ihmisoikeuskysymyksissä, jotta oikeusturva toteutuu tasapuolisesti kaikille osapuolille.¹⁸⁹

Valitusmahdollisuuksien rajallisuus mahdollistaa nopean päätöksenteon, mikä on kriittistä urheilussa, jossa päätösten ajoitus voi vaikuttaa kilpailujen lopputuloksiin. Toisaalta, tämä rajallisuus voi johtaa tilanteisiin, joissa urheilijat kokevat oikeutensa jääneen riittämättömästi huomioiduksi, erityisesti ihmisoikeusasioissa. Päätöksistä voi valittaa vain Sveitsin korkeimpaan oikeuteen, ja silloinkin vain hyvin rajoitetuilla perusteilla.¹⁹⁰ Kansallisissa oikeusjärjestelmissä urheilijalla olisi mahdollisuus valittaa ylemmille oikeusasteille, mikä parantaa oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumista.¹⁹¹ Tämä rajallinen valitusmahdollisuus voi erityisesti tapauksissa, joissa on kyse ihmisoikeusloukkauksista, heikentää urheilijoiden oikeusturvaa merkittävästi. De lege ferenda -lähestymistavasta voidaan esittää, että CAS:n päätöksille tulisi mahdollistaa laajempi valitusprosessi, jolloin urheilijalla olisi paremmat mahdollisuudet saada päätös tarkasteltavaksi laajemmin.¹⁹²

---

¹⁸⁷ CAS:n päätökset ovat lopullisia ja sitovia urheiluasioissa, kuten Code of Sports-related Arbitration - säännösten (CAS Code) artikkelit R46 ja R59 määrittävät. Kuitenkin täytäntöönpano tapahtuu pääasiassa Sveitsin lainsäädännön mukaan, sillä CAS sijaitsee Lausannessa, Sveitsissä, ja sen toimintaa säätelee Sveitsin välimieslainsäädäntö. Sveitsin kansallinen lainsäädäntö rajoittaa täytäntöönpanoa tilanteissa, joissa päätös on ristiriidassa Sveitsin julkisen järjestyksen (ordre public) periaatteiden kanssa, erityisesti ihmisoikeuksia koskeissa kysymyksissä. CAS Code R59 mainitsee päätösten "kohtuullisuuden" ja "reilouden", mutta näitä ei määritellä yksityiskohtaisesti, mikä jättää tulkinnanvaraa. New Yorkin yleissopimuksen (New York Convention) Art. V(2)(b) sallii välimiespäätöksen täytäntöönpanon epäämisen, jos päätös on ristiriidassa vastaanottajamaan julkisen järjestyksen periaatteiden kanssa. Tämä periaate on linjassa Sveitsin julkisen järjestyksen suojelun kanssa, mutta käytännössä täytäntöönpanon estäminen tapahtuu vain harvinaisissa ja perustelluissa poikkeustilanteissa.

¹⁸⁸ Venäjän valtiollisen dopingin skandaalissa CAS:n päätökset aiheuttivat laajaa kansainvälistä kritiikkiä, kun niiden täytäntöönpano oli kiinni urheilujärjestöjen yksittäisistä ratkaisuksista, CAS 2016/O/4684.

¹⁸⁹ Ehdollinen hyväksyntä voisi tarkoittaa, että kansalliset tuomioistuimet arvioisivat CAS:n päätöksiä ihmisoikeusstandardien mukaisesti ennen niiden täytäntöönpanoa. Tämä voisi vahvistaa urheilijoiden oikeusturvaa tilanteissa, joissa päätökset näyttäisivät olevan ristiriidassa esimerkiksi syrjimättömyyden tai yksityisyyden suojan kanssa.

¹⁹⁰ PILA 1987, art. 190.

¹⁹¹ Kansalliset tuomioistuimet ovat aiemmin tunnustaneet CAS:n päätökset laajalti, mutta joissain tapauksissa, kuten Pechstein-tapauksessa Saksassa, kansalliset tuomioistuimet ovat asettaneet kyseenalaiseksi CAS:n riippumattomuuden ja puolueettomuuden. Tämä osoittaa, että täytäntöönpano ei ole universaalista, ja päätökset saattavat joutua erilaisten oikeudellisten standardien arvioitavaksi eri maissa.

¹⁹² Laajempi valitusprosessi voisi sisältää erillisen riippumattoman tuomioistuimen, joka käsittelisi vain CAS:n päätöksiin liittyviä muutoksenhakuja. Tämä mekanismi voisi keskittyä erityisesti ihmisoikeuskysymyksiin ja näin parantaa osapuolten luottamusta CAS:n toimintaan ilman merkittävää viivästystä päätöksenteossa.

5 CAS:n tulevaisuudennäkymät ja ihmisoikeuksien rooli

5.1 Aluksi

CAS:n tulevaisuudennäkymiin liittyy keskeisesti kysymys siitä, kuinka tehokkaasti se pystyy takaamaan urheilijoiden oikeudet ja edistämään vastuullista päätöksentekoa. Tässä osiossa pohditaan CAS:n kehitysmahdollisuuksia, kuten mahdollisia rakenteellisia ja periaatteellisia uudistuksia, joiden avulla instituutio voisi omaksua entistä enemmän eettisiä periaatteita ja ihmisoikeusperiaatteita päätöksenteossaan. CAS:n aseman vahvistaminen ihmisoikeuksien suojelijana edellyttäisi sen kykyä yhdistää juridista osaamista eettisiin linjauksiin sekä urheilun erityistarpeisiin. Tähän liittyy myös kysymys siitä, missä määrin CAS voi toimia ihmisoikeuksia edistävänä instituutiona, kun se kohtaa kasvavaa painetta varmistaa läpinäkyvyys, oikeudenmukaisuus ja riippumattomuus päätöksenteossaan. Osiossa tarkastellaan mahdollisuuksia, joiden avulla CAS voisi lisätä yhteistyötä kansainvälisten ihmisoikeusorganisaatioiden kanssa, mikä voisi edistää sen asemaa kestävä ja oikeudenmukaisen urheilun puolustajana.

5.2 Roolin kehitys

Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden rooli on viime vuosikymmeninä kasvanut merkittävästi, erityisesti ihmisoikeuksien edistämässä urheilun maailmassa.¹⁹³ Alun perin CAS perustettiin ratkaisemaan yksinomaan urheiluun liittyviä riitoja, kuten dopingrikkomuksia ja sopimuskiistoja, mutta ajan myötä sen toiminta on laajentunut kattamaan myös monimutkaisempia ihmisoikeuskysymyksiä.¹⁹⁴ Tämä kehitys on ollut välttämätöntä globalisoituvassa maailmassa, jossa ihmisoikeuksien merkitys korostuu yhä enemmän.

Erityisesti globaali tietoisuus ihmisoikeuksista on vaikuttanut CAS:n roolin kasvuun. Kansainvälisten ihmisoikeusnormien, kuten YK:n ihmisoikeusjulistuksen, vaikutus on lisääntynyt urheilumaailmassa, ja urheilujärjestöiltä on alettu odottaa vastuullisempaa toimintaa. Lisäksi urheilun poliittinen ulottuvuus on vahvistunut.¹⁹⁵ Urheilu ei ole enää vain kilpailua ja viihdettä, vaan se kietoutuu tiiviisti yhteiskunnallisiin ja poliittisiin kysymyksiin,

---

¹⁹³ Gardiner et al. 2012, s. 45 ja 138.

¹⁹⁴ Lindholm 2019, s. 289.

¹⁹⁵ Esimerkiksi kansainvälisten ihmisoikeussopimusten, kuten YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen, artikkelit 14 ja 26 korostavat syrjimättömyyttä ja oikeudenmukaista kohtelua.

joissa ihmisoikeuksilla on keskeinen asema. Sosiaalinen media on mahdollistanut ihmisoikeusrikkomusten nopean julkistamisen, mikä on lisännyt painetta urheilujärjestöihin ja CAS:n reagoida ihmisoikeusongelmiin nopeasti ja tehokkaasti.¹⁹⁶

CAS on ottanut käyttöön uusia menettelytapoja ja periaatteita, joilla pyritään tukemaan ihmisoikeuksien edistämistä.¹⁹⁷ Näihin kuuluvat esimerkiksi urheilijoiden aseman ja oikeuksien entistä tarkempi huomioiminen, erityisesti tapauksissa, joissa ihmisoikeudet ovat suoraan vaakalaudalla. Esimerkiksi dopingrikkomusten käsittelyssä urheilijoiden oikeuksia on suojeltava tasapuolisesti samalla kun varmistetaan, että urheilun sääntöjä noudatetaan oikeudenmukaisesti.¹⁹⁸

Kuitenkin samalla kun CAS:n rooli ihmisoikeuksien edistämässä on kasvanut, se on kohdannut myös uusia haasteita. Monimutkaistuvat riidat ovat yksi merkittävimmistä haasteista. Globalisaation ja urheilun monimuotoisuuden kasvu on johtanut siihen, että urheiluriidoissa on usein mukana useita osapuolia eri kulttuuri- ja oikeusjärjestelmistä, mikä tekee päätöksenteosta monimutkaisempaa.¹⁹⁹ Teknologian kehittyminen on tuonut uusia valvontamahdollisuuksia, kuten kehittyneitä dopingtestejä, mutta se on myös herättänyt kysymyksiä yksityisyydensuojasta ja urheilijoiden oikeuksista.²⁰⁰ Lisäksi urheilun poliittisuus voi vaikeuttaa riippumattomien ja puolueettomien päätösten tekemistä, erityisesti kun valtiolliset intressit tai urheilujärjestöjen vaikutusvalta ovat mukana riidoissa.²⁰¹

Näiden haasteiden myötä avautuu myös uusia mahdollisuuksia. Teknologian avulla voidaan kehittää objektiivisempia ja tarkempia päätöksentekoprosesseja, ja globaalit yhteistyöverkostot tarjoavat mahdollisuuksia urheilun ja ihmisoikeuksien integroimiselle. CAS:n tulee kuitenkin tehdä tiivistä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa, kuten kansainvälisten urheilujärjestöjen, hallitusten, ihmisoikeusjärjestöjen ja akateemisten asiantuntijoiden kanssa, jotta ihmisoikeusnäkökulmat voivat kehittyä entistä vahvemmin osaksi urheilua.²⁰² Yhteistyön avulla voidaan luoda kestävämpi ja tehokkaampi järjestelmä ihmisoikeuksien suojaamiseksi urheilussa.

---

¹⁹⁶ Lenskyj 2018, s. 72–73.

¹⁹⁷ CAS 2023.

¹⁹⁸ Lenskyj 2018, s. 81.

¹⁹⁹ Lindholm 2019, s. 251–254.

²⁰⁰ Lenskyj 2018, s. 81.

²⁰¹ Lenskyj 2018, s. 14–17.

²⁰² Lindholm 2019, s. 192.

5.3 Ihmisoikeuksien painoarvon lisääminen päätöksenteossa

Ihmisoikeuksien vahvistaminen CAS:n päätöksenteossa on ratkaisevan tärkeää urheilijoiden oikeusturvan takaamiseksi kansainvälisessä urheilussa.²⁰³ CAS:lla on erityinen asema urheiluriitojen ratkaisemisessa, ja sen päätöksillä on merkittävä vaikutus urheilijoiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.²⁰⁴ CAS:n asema kansainvälisenä, itsenäisenä välimiesoikeutena eroaa kansallisista oikeusjärjestelmistä siten, että sen päätöksistä voi valittaa vain Sveitsin liittovaltion tuomioistuimeen ja silloinkin vain menettelyvirheisiin vedoten.²⁰⁵ Tämä rajoittaa huomattavasti urheilijoiden mahdollisuuksia tuoda esiin aineellisia ihmisoikeusperusteita, jotka koskevat esimerkiksi oikeudenmukaista kohtelua ja syrjimättömyyttä. Toisin kuin monissa kansallisissa oikeusjärjestelmissä, CAS:n päätöksissä ei ole laajaa valitusoikeutta, mikä heikentää urheilijoiden oikeusturvaa tilanteissa, joissa ihmisoikeuksia saatetaan loukata merkittävästi.²⁰⁶ CAS:n päätöksenteossa voidaan kuitenkin edetä huomattavasti kohti ihmisoikeuksia huomioivaa ja oikeudenmukaista käytäntöä parantamalla sääntöjen selkeyttä, lisäämällä läpinäkyvyyttä ja tarjoamalla urheilijoille tehokkaita muutoksenhakukeinoja.

Ensinnäkin CAS:n sääntöihin tulisi sisällyttää selkeät viittaukset keskeisiin kansainvälisiin ihmisoikeusasiakirjoihin, kuten YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen ja Euroopan ihmisoikeussopimukseen. Nämä asiakirjat tarjoavat oikeudellisen perustan ihmisoikeuksien suojelemiselle ja voivat toimia päätöksenteon johdonmukaisena ohjaajana erityisesti tapauksissa, joissa urheilijoiden perusoikeuksia uhataan. Näiden viittausten tuominen selkeästi osaksi CAS:n sääntöjä ei vain vahvistaisi päätöksenteon oikeusvarmuutta, vaan myös parantaisi tuomareiden ja välimiesten mahdollisuuksia turvautua ihmisoikeusasiakirjoihin, jolloin urheiluoikeuden tulkinta nojaa johdonmukaisesti yleisiin kansainvälisiin normeihin.

Konkreettisenä toimenpiteenä CAS voisi ottaa käyttöön sääntöihin integroidun "ihmisoikeusliitteen" tai -osan, jossa vahvistettaisiin oikeus reiluun oikeudenkäyntiin, syrjimättömyyden periaate sekä oikeus yksityisyyteen. Tällainen liite antaisi tuomareille viitekehyksen siitä, miten ja milloin ihmisoikeusperiaatteita tulisi soveltaa urheilukiistoissa.

---

²⁰³ Blackshaw 2011, s. 26.

²⁰⁴ Lindholm 2019, s. 199–203.

²⁰⁵ Ks. kappale 2.2 CAS:n toimivallan määrittelystä; 3.2 ihmisoikeuksien merkityksestä päätöksenteossa; 3.5.1 päätöksenteon läpinäkyvyydestä ja osapuolten oikeusturvasta; sekä PILA 1987, art. 190, erityisesti valitusoikeuden rajoituksista menettelyvirheisiin.

²⁰⁶ Mitten - Opie 2012, s. 189 ja Nafziger 2012(b) s. 253.

Lisäksi tämä antaisi urheilijoille ennakoitavan oikeusturvan perustan, mikä parantaisi luottamusta CAS:n toimintaan ja sen puolueettomuuteen.

Ihmisoikeusnäkökulman integrointi päätöksentekoon läpi koko prosessin olisi toinen merkittävä kehityssuunta. Tämä tarkoittaisi ihmisoikeusstandardien huomioimista jo prosessin alkuvaiheesta aina lopulliseen päätökseen asti, mikä lisäisi päätöksenteon ennakoitavuutta ja yhdenmukaisuutta. Tämän tyyppinen järjestelmällinen lähestymistapa voisi estää päätöksenteossa esiin nousevia ristiriitoja ihmisoikeuksien ja urheilulainsäädännön välillä, jolloin oikeudenmukaisuuden vaatimus toteutuisi kaikissa menettelyn vaiheissa.

CAS voisi toteuttaa tämän käytännössä ottamalla käyttöön erityisen ihmisoikeuslähtöisen tarkistuslistan päätöksentekoprosessin tueksi. Tämä tarkistuslista auttaisi päättäjiä arvioimaan, miten kukin päätös mahdollisesti vaikuttaa urheilijan oikeuteen reiluun oikeudenkäyntiin tai yksityisyydensuojaan. Tällaisen työkalun säännöllinen päivittäminen kansainvälisten ihmisoikeusstandardien ja urheilun erityistarpeiden mukaisesti loisi systemaattisen lähestymistavan ihmisoikeuksien huomioimiseksi päätöksenteossa ja tarjoaisi välineitä tapauskohtaiseen arviointiin.

Erytymenettelyt ihmisoikeusperusteisten väitteiden käsittelemiseksi ovat tarpeellisia, jotta ihmisoikeusnäkökulmat tulisivat riittävällä tarkkuudella huomioituiksi. Syrjintää, epäinhimillistä kohtelua tai vakavia oikeudenmukaisuusongelmia sisältävät tapaukset vaativat usein yksilöllistä käsittelyä, jossa ihmisoikeusnäkökulma on vahvasti läsnä. Caster Semenyan tapaus,²⁰⁷ jossa CAS hyväksyi testosteronirajoitukset hyperandrogenisille naisurheilijoille, herätti kritiikkiä syrjimättömyyden periaatteen osalta.²⁰⁸ Erytymenettely näille ihmisoikeusväitteille olisi voinut tarjota Semenyalle paremman mahdollisuuden esittää perustelut oikeudenmukaisesta kohtelusta ja syrjimättömyydestä. Tällaiset erityismenettelyt loisivat CAS:lle johdonmukaisen tavan käsitellä ihmisoikeustapauksia, joissa tavanomaiset menettelyt eivät riitä urheilijoiden oikeuksien suojaamiseen. Menettelyt mahdollistaisivat perusteellisten ihmisoikeusväitteiden esittämisen ja tukisivat yhdenmukaista ja oikeudenmukaista päätöksentekoa erityisesti syrjintätapauksissa, vahvistaen näin CAS:n asemaa oikeudenmukaisena toimijana kansainvälisessä urheilussa.

---

²⁰⁷ CAS 2018/O/5794.

²⁰⁸ Cooper 2023, s. 161–163.

Koulutuksen ja asiantuntija-avun lisääminen on olennainen osa ihmisoikeusnäkökulman vahvistamista CAS:ssa.²⁰⁹ Koska ihmisoikeuskysymykset voivat olla haastavia ja monitahoisia, CAS:n tuomareiden ja välimiesten tulee saada säännöllistä koulutusta, joka käsittelee ihmisoikeusnormeja, niiden soveltamista urheiluoikeuteen ja erityisesti urheilijoihin kohdistuvien ihmisoikeusriskien arviointia. Tuomareiden on voitava luottaa siihen, että heidän tietämyksensä ihmisoikeuksista on ajantasaista ja kattavaa, jotta he pystyvät tekemään oikeudenmukaisia ratkaisuja myös monimutkaisissa ihmisoikeuskysymyksissä. CAS voisi järjestää esimerkiksi vuosittaisen "ihmisoikeus- ja urheiluoikeuskonferenssin", jossa tuomarit ja välimiehet käsitelisivät ajankohtaisia tapauksia, joissa ihmisoikeuskysymykset ovat olleet keskiössä. Konferenssi tarjoaisi mahdollisuuden vaihtaa tietoa ja asiantuntemusta eri oikeustapausten valossa, mikä tukisi CAS:n linjauksia ihmisoikeuksien suojelussa.

Läpinäkyvyyden lisääminen on keskeinen keino vahvistaa luottamusta CAS:n päätöksenteon puolueettomuuteen ja riippumattomuuteen.²¹⁰ Jotta osapuolet, tutkijat ja yleisö voivat ymmärtää ja arvioida päätösten perusteluita, tulisi CAS:n julkaista kaikki päätöksensä systemaattisesti ja mahdollisimman selkeässä muodossa. Esimerkiksi digitaalinen alusta, jossa päätöksiä käsiteltäisiin analysoiden niiden taustat ja perustelut, voisi olla arvokas työkalu urheiluyhteisölle ja oikeudellisille tutkijoille. Useilla kansainvälisillä välimiesoikeuksilla, kuten International Centre for Settlement of Investment Disputesilla (ICSID), on jo käytössä avoimia päätösrekistereitä, joissa julkaistaan lopulliset ratkaisut sekä perustelut. Tämä käytäntö edistäisi CAS:n päätösten yhdenmukaisuutta ja lisäisi osapuolten oikeusturvaa, koska se antaisi perusteellisemmän käsityksen siitä, millä tavalla ihmisoikeusnäkökohtia on päätöksenteossa arvioitu.

Valitusmahdollisuuksien laajentaminen parantaisi CAS:n päätöksenteon oikeudenmukaisuutta ja tarjoaisi urheilijoille realistisen oikeusturvan. CAS:n päätöksistä valittaminen vain menettelyvirheiden perusteella rajoittaa huomattavasti mahdollisuuksia saada oikeutta esimerkiksi ihmisoikeusloukkauksissa.²¹¹ Aineelliset valitusperusteet, kuten oikeus syrjimättömyyteen ja oikeudenmukaisuuteen, tulisi sisällyttää valitusperusteisiin erityisesti silloin, kun CAS:n päätökset liittyvät ihmisoikeuksiin. Tätä varten CAS voisi perustaa erityisen valituspaneelin, joka käsitelisi ainoastaan ihmisoikeusperusteisia valituksia. Tämän paneelin jäsenet voisivat olla ihmisoikeusasiantuntijoita, jotka tarkastelisivat päätöksiä

---

²⁰⁹ Gardiner et al. 2012, s. 11.

²¹⁰ Lenskyj 2018, s. 42.

²¹¹ Mitten - Opie 2012, s. 189 ja Nafziger 2012(b) s. 253.

kansainvälisten ihmisoikeusstandardien valossa ja varmistaisivat, että kaikki osapuolten oikeuksia koskevat väitteet käsitellään oikeudenmukaisesti.

Riippumattomuuden ja puolueettomuuden vahvistaminen on ehdottoman tärkeää CAS:n uskottavuuden varmistamiseksi. CAS:n riippuvuus kansainvälisistä urheilujärjestöistä on saanut osakseen laajaa kritiikkiä ja herättänyt epäilyjä sen puolueettomuudesta. Ratkaisuksi on ehdotettu, että CAS saisi lisää taloudellista itsenäisyyttä esimerkiksi luomalla riippumattoman rahoitusmekanismin, joka vähentäisi riippuvuutta yksittäisistä urheilujärjestöistä. Yksi mahdollinen rahoitusmalli olisi, että kansainvälinen urheiluyhteisö, kuten olympiakomiteat ja eri urheiluliitot, yhdessä rahoittaisivat CAS:n toiminnan. Tämä hajautettu rahoitus vähentäisi yksittäisten järjestöjen vaikutusvaltaa ja vahvistaisi CAS:n riippumattomuutta, mikä puolestaan parantaisi sen päätöksenteon puolueettomuutta ja läpinäkyvyyttä.

Systemaattinen ihmisoikeusvaikutusten arviointi olisi ratkaiseva keino CAS:n päätöksenteossa, jotta ihmisoikeusnäkökulmat saadaan integroitua osaksi jokaista päätöstä. Tällainen ihmisoikeusvaikutusten arviointi edistäisi päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja varmistaisi, että jokainen ratkaisu käy läpi arvioinnin, jossa tarkastellaan sen vaikutuksia urheilijoiden oikeuksiin ja hyvinvointiin. Tämäntyyppinen arviointi vähentäisi riskiä syrjiville tai kohtuuttomille päätöksille ja parantaisi prosessin luotettavuutta. CAS voisi ottaa käyttöön ihmisoikeusvaikutusten arviointimallin, jossa riippumattomat asiantuntijat tarkastelevat päätösten mahdollisia ihmisoikeusvaikutuksia ja antavat suosituksia, jos riskejä todetaan.

Ulkopuolinen arviointi CAS:n toiminnasta voisi vahvistaa sen riippumattomuutta ja varmistaa ihmisoikeusstandardien noudattamisen. Ulkopuolinen valvontaelin, joka säännöllisesti tarkastaisi CAS:n toimintaa ja antaisi suosituksia sen toiminnan parantamiseksi, olisi konkreettinen askel kohti lisääntynyttä avoimuutta ja riippumattomuutta. Tämä valvontaelin edistäisi kansainvälisen urheiluoikeuden kehitystä ja toisi CAS:n toimintaan kriittistä tarkastelua, mikä parantaisi sen julkisuuskuva ja sitoutumista ihmisoikeuksiin.

Yhteenvetona ihmisoikeusnäkökulman integrointi CAS:n toimintaan tukisi urheilijoiden oikeusturvaa, vahvistaisi CAS:n asemaa riippumattomana ja uskottavana tuomioistuimena sekä edistäisi oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeuksien toteutumista kansainvälisessä urheilussa. Tällä tavoin CAS pystyisi vastaamaan urheilumaailman monimuotoisiin tarpeisiin ja takaamaan, että sen toiminta rakentuu kestävien ja eettisten periaatteiden varaan.

5.4 Urheilijoiden ja sidosryhmien oikeudellisen suojan tehostaminen

Urheilijoiden oikeusturvan vahvistaminen on ensiarvoisen tärkeää CAS:n legitimitettiin ja oikeudenmukaisuuden takaamiseksi, sillä CAS:n päätökset vaikuttavat laajasti urheilijoiden elämään ja heidän urheilullisiin oikeuksiinsa.²¹² Urheilijoiden suojan lisäksi on kuitenkin tärkeää huomioida myös heidän lähipiirinsä ja sidosryhmien, kuten valmentajien, seurojen ja sponsorien, oikeudelliset intressit, sillä nämä tahot ovat olennaisia urheilijan menestymiselle ja jatkuvalle tukemiselle. Sidosryhmien suoja ei saa ohittaa urheilijan oikeuksia, mutta sen huomioiminen voi edistää oikeudenmukaisuuden ja läpinäkyvyyden lisäämistä CAS:n päätöksenteossa.

Ensinnäkin urheilijoiden ja sidosryhmien oikeusturvaa voitaisiin vahvistaa CAS:n päätöksenteossa luomalla selkeämpi oikeudellinen kehys, joka sitoo päätöksenteon kansainvälisiin ihmisoikeusnormeihin, erityisesti oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja syrjimättömyyteen. Urheilijoiden perusoikeuksien, kuten oikeuden puolueettomaan kohteluun, huomioiminen saisi entistä vakiintuneemman perustan, jos CAS sisällyttäisi sääntöihinsä selkeät viittaukset keskeisiin kansainvälisiin sopimuksiin, kuten YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen ja Euroopan ihmisoikeussopimukseen. Sidosryhmien näkökulmasta esimerkiksi EU:n kilpailuoikeus ja ICCPR:n syrjimättömyysartiklat²¹³ voisivat toimia viitekehyksenä taloudellisten ja sopimuksellisten intressien suojaamisessa, jolloin sidosryhmät voisivat luottaa prosessin yhdenvertaisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen myös silloin, kun urheilijan oikeuksia käsitellään.

Toiseksi CAS voisi kehittää erityismenettelyjä, jotka tarjoaisivat urheilijoille ja heidän sidosryhmilleen mahdollisuuden tuoda esiin omat intressinsä tehokkaammin, erityisesti tilanteissa, joissa päätökset voivat vaikuttaa merkittävästi heidän oikeuksiinsa. Urheilijoille suunnatun erityismenettelyn tarkoituksena olisi varmistaa, että heidän oikeutensa oikeudenmukaiseen kohteluun ja yksityisyyteen säilyvät ensisijaisina. Esimerkiksi Caster Semenyan tapauksessa CAS:n päätös testosteronirajoituksista vaikutti merkittävästi hänen kilpailumahdollisuuksiinsa ja yksityisyyteensä, mutta se heijastui myös valmentajien ja sponsoreiden asemaan, jotka ovat sidoksissa hänen uraansa.²¹⁴ CAS voisi toteuttaa sidosryhmien erityismenettelyn, joka antaisi sponsoreille mahdollisuuden esittää

---

²¹² Blackshaw 2011, s. 26.

²¹³ ICCPR artikla 26.

²¹⁴ CAS 2018/O/5794.

näkemyksensä ennen päätöksen lopullista toimeenpanoa silloin, kun päätös voi aiheuttaa heille suoria taloudellisia tappioita tai mainehaittoja.

Kolmanneksi oikeudellisen edustuksen vahvistaminen kaikille asianomaisille olisi tehokas tapa varmistaa urheilijoiden ja sidosryhmien oikeuksien huomioiminen CAS:n prosesseissa. Urheilijoilla ja heidän sidosryhmillään tulisi olla selkeä mahdollisuus edustaa omia näkökulmiaan erityisesti tapauksissa, joissa päätökset voivat johtaa taloudellisiin tai sopimuksellisiin seuraamuksiin. Sponsorit, joilla on merkittävä taloudellinen kytkös urheilijan suoritukseen, tulisi tunnustaa oikeutettuina osapuolina, ja heidän osallistumisoikeutensa voisi auttaa CAS-tuomareita arvioimaan päätöksen vaikutuksia laajemmin. Tämä osallisuus tarjoaisi urheilijoiden oikeusturvaa tukevan väylän, jossa myös sidosryhmät saavat oikeudenmukaisen mahdollisuuden tuoda esiin relevantit näkökulmat.

Nykyisin CAS:n valitusmahdollisuudet koskevat pääsääntöisesti vain urheilijoita tai heidän valtuutettujaan. Urheilijoiden oikeusturvaa parantaisi erityisesti se, että valitusmahdollisuuksia laajennettaisiin siten, että myös heidän intressiinsä kytköksissä olevat tahot voisivat tuoda esille taloudellisia tai sopimuksellisia vaikutuksia. Erityinen valitusmekanismi voisi palvella esimerkiksi sidosryhmiä, jotka kokevat kärsivänsä päätöksistä ilman omaa syytään tai vastuuta. Tämä mahdollisuus olisi erityisen tärkeä tapauksissa, joissa sidosryhmät joutuvat odottamattomasti kohtaamaan esimerkiksi kilpailukieltoja tai urheilun ulkopuolisia sopimuksellisia rajoituksia CAS:n päätösten perusteella. Tällainen järjestely suojaisi ensisijaisesti urheilijan oikeusturvaa mutta ottaisi huomioon myös sidosryhmien taloudelliset riskit.

Riippumattomuuden varmistamiseksi CAS voisi kehittää rahoitusmallia, joka vähentäisi kansainvälisten urheilujärjestöjen vaikutusvaltaa sen toimintaan. Urheilijoiden oikeusturvan säilyminen keskiössä edellyttää, että CAS voi tehdä riippumattomia ja puolueettomia päätöksiä myös silloin, kun päätökset saattavat vastustaa suurten urheilujärjestöjen intressejä. Rahoitus voisi perustua esimerkiksi laajasti kansainvälisen urheiluyhteisön tukemaan rahastoon, johon osallistuisivat erilaiset urheilujärjestöt sekä yksittäiset seurat ja sponsorit. Tämä järjestely hajauttaisi rahoitusvastuuta ja vahvistaisi CAS:n riippumattomuutta, jolloin päätöksenteko keskittyisi urheilijoiden oikeusturvan takaamiseen ilman, että ulkopuoliset tahot voisivat vaikuttaa prosessiin suoraan taloudellisesti.

Lopuksi ulkopuolinen arviointi CAS:n toiminnasta voisi parantaa kaikkien osapuolten luottamusta siihen, että päätöksenteossa huomioidaan kaikkien asianosaisten oikeudet ja

velvollisuudet tasapuolisesti. Ulkopuolinen valvontaelin tarkastaisi säännöllisesti sidosryhmien oikeuksien toteutumista CAS:n prosesseissa ja antaisi suosituksia niiden kehittämiseksi kansainvälisten oikeusstandardien mukaisesti. Tämä menettely tukisi urheilijoiden oikeusturvan säilymistä ensisijaisena tavoitteena mutta tarjoaisi samalla reilut toimintamahdollisuudet sidosryhmille. Valvonnan tuoma läpinäkyvyys edistäisi oikeudenmukaisuutta ja lisäisi urheilyyhteisön luottamusta CAS:n toimintaan.

Yhteenvedona voidaan todeta, että urheilijoiden ja sidosryhmien oikeusturvan parantaminen on keskeinen askel kohti vahvempaa ja läpinäkyvämpää urheilun oikeusjärjestelmää. Urheilijoiden oikeuksien ensisijainen huomioiminen yhdistettynä sidosryhmien taloudellisten ja sopimuksellisten intressien suojeluun vahvistaa CAS:n asemaa kansainvälisesti uskottavana toimijana ja lisää oikeudenmukaisuuden toteutumista urheilun kentällä.

5.5 Yhteistyö ja kumppanuudet

Urheilu-oikeudessa kansainvälinen yhteistyö on ratkaisevaa, jotta voidaan varmistaa, että CAS:n päätöksenteossa otetaan kattavasti huomioon ihmisoikeusnäkökohdat ja sidosryhmien oikeudet.²¹⁵ Tässä yhteydessä yhteistyö eri toimijoiden, kuten kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen, urheilujärjestöjen ja riippumattomien oikeusinstituutioiden kanssa voi tarjota CAS:lle arvokasta tukea ja lisätä sen päätöksenteon oikeudenmukaisuutta sekä kansainvälistä legitimitettä. Kuitenkin on myös tärkeää tunnistaa mahdolliset ongelmat, joita tämä yhteistyö voi tuoda mukanaan, ja tarkastella keinoja, joilla nämä ongelmat voidaan ratkaista.

Ensinnäkin yhteistyö ihmisoikeusjärjestöjen, kuten Amnesty Internationalin tai Human Rights Watchin, kanssa voisi antaa CAS:lle asiantuntijanäkökulmaa ja tukea ihmisoikeuksien arvioinnissa erityisesti syrjinnän, yksityisyyden suojan ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin kysymyksissä.²¹⁶ Tämän yhteistyön haasteena voi kuitenkin olla näiden järjestöjen intressit ja sitoutuminen ihmisoikeusperustaiseen lähestymistapaan, joka saattaa ajoittain olla ristiriidassa urheilulainsäädännön sääntöjen kanssa. Esimerkiksi dopingasioissa, joissa urheilijan yksityisyyden suoja joutuu vastakkain julkisen reilun pelin intressin kanssa,

---

²¹⁵ Lindholm 2019, s. 192.

²¹⁶ Amnesty International ja Human Rights Watch ovat kansainvälisesti arvostettuja ihmisoikeusjärjestöjä, jotka keskittyvät laaja-alaisesti syrjintään, yksityisyyden suojaan ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin liittyviin kysymyksiin (ks. esim. Amnesty International, "Fair Trial Manual," 2014; Human Rights Watch, "World Report," 2023). Näiden järjestöjen asiantuntijaraportit ja analyysit ovat usein perusteena kansainvälisille ihmisoikeustuomioistuimille ja -foorumille.

ihmisoikeusjärjestöjen vaatimukset voivat olla haastavia yhdistää urheiluoikeuden normatiivisiin käytäntöihin.

Ratkaisuna tähän voitaisiin perustaa CAS:n yhteyteen riippumaton ihmisoikeuskomitea, joka toimisi asiantuntijaelimenä ja antaisi suosituksia erityisesti ihmisoikeusnäkökohtiin liittyvissä kysymyksissä. Tämä komitea voisi arvioida, miten CAS:n päätökset vaikuttavat osapuolten oikeuksiin, ja varmistaa, että ihmisoikeusperustainen lähestymistapa on yhteensopiva urheiluoikeuden asettamien reunaehtojen kanssa. Komitean lausunnot olisivat suositusluonteisia, mutta niillä voisi olla merkittävä rooli CAS:lle päätöksenteon oikeudenmukaisuuden varmistamisessa.

Toiseksi, yhteistyö kansainvälisten urheilujärjestöjen, kuten Kansainvälisen olympiakomitean tai Maailman antidopingtoimiston, kanssa tarjoaa CAS:lle mahdollisuuden yhdenmukaistaa ja standardoida kansainvälisiä urheilusääntöjä. Tämä yhteistyö saattaa kuitenkin herättää kysymyksiä CAS:n riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta, erityisesti, jos tietyt järjestöt, kuten Kansainvälinen olympiakomitea, saavat vaikutusvaltaa CAS:n toimintaan rahoituksen tai muiden resurssien kautta.²¹⁷ Urheiluoikeudessa riippumattomuus on keskeinen periaate, ja CAS:n tulisi välttää tilanteita, joissa sen katsotaan toimivan yksittäisten urheilujärjestöjen intressien mukaisesti.²¹⁸

Riippumattomuuden turvaamiseksi CAS voisi luoda erityisen rahoitusmallin, joka perustuu laaja-alaiseen kansainväliseen rahoituspohjaan, johon osallistuisivat useat urheilujärjestöt sekä muita itsenäisiä toimijoita, kuten yksityisiä säätiöitä tai oikeuslaitoksia. Tällainen hajautettu rahoitusjärjestelmä auttaisi takaamaan sen, että CAS voi ylläpitää riippumatonta päätöksentekoa ja tehdä ratkaisuja puhtaasti oikeudellisten ja ihmisoikeusperustaisten standardien pohjalta, ilman yksittäisten toimijoiden vaikutusvaltaa.

Kolmas haaste yhteistyössä liittyy CAS:n toimivallan laajuuteen ja sääntöjen johdonmukaisuuteen.²¹⁹ Esimerkiksi antidopingmääräyksiä sovellettaessa CAS on kohdannut tapauksia, joissa kansalliset käytännöt ovat ristiriidassa kansainvälisten sääntöjen kanssa.²²⁰

---

²¹⁷ Goh & Anderson 2022, s. 247.

²¹⁸ Gardiner et al. 2012, s. 364.

²¹⁹ Haemmerle 2013, s. 299–328.

²²⁰ New Yorkin yleissopimuksen artikla V(2)(b) mahdollistaa välimiesratkaisun täytäntöönpanon epäämisen, mikäli ratkaisu on ristiriidassa täytäntöönpanovaltion julkisen järjestyksen periaatteiden kanssa. Käytännössä täytäntöönpanon epääminen rajoittuu harvinaisiin tapauksiin, joissa siihen on vahvat ja perustellut syyt. Venäjän doping-skandaali (CAS 2016/O/4684) on esimerkki tilanteesta, jossa CAS joutui arvioimaan kansainvälisten ja kansallisten sääntöjen ristiriitaa. Venäjän valtion tukema dopingohjelma johti siihen, että WADA määräsi

Tämä voi luoda epäselvyyttä ja oikeudellista epävarmuutta urheilijoille, jotka joutuvat noudattamaan eri oikeusjärjestelmien sääntöjä.

CAS voisi ratkaista tämän haasteen ottamalla käyttöön menettelyt, joissa se voi kuulla kansallisia asiantuntijoita ja urheilun sidosryhmiä ennen merkittävien sääntöjen soveltamista kansainvälisesti. Tällainen kuuleminen toisi päätöksentekoon eri oikeudellisten ja kulttuuristen näkökulmien huomioimisen, mikä auttaisi luomaan johdonmukaisemmat ja ennakoitavammat säännöt kansainvälisessä urheilussa. Tämän lisäksi CAS voisi tarjota tarkentavia ohjeita siitä, miten kansallisia käytäntöjä voidaan harmonisoida kansainvälisten urheilu-oikeudellisten periaatteiden kanssa.

Esimerkki ongelmallisesta tilanteesta liittyy Venäjän valtiolliseen dopingskandaaliin, jossa CAS joutui soveltamaan kollektiivisia rangaistuksia yksittäisten urheilijoiden oikeusturvan kustannuksella.²²¹ Tämä tilanne herätti kysymyksiä syyttömyysolettaman toteutumisesta ja yksilöoikeuksien suojaamisesta.²²² Ratkaisuksi CAS voisi perustaa erityisen työryhmän, joka arvioisi kollektiivisten rangaistusten oikeudelliset ja eettiset vaikutukset. Tämän työryhmän tavoitteena olisi kehittää selkeät kriteerit sille, milloin ja millä edellytyksillä kollektiivisia rangaistuksia voidaan käyttää urheilu-oikeudessa ilman, että ne vaarantavat yksittäisten urheilijoiden oikeuksia.

Lopuksi yhteistyö oikeustieteellisten tutkimuslaitosten ja asiantuntijajärjestöjen kanssa voisi tarjota CAS:lle tarvittavaa juridista tukea erityisesti monimutkaisissa ihmisoikeuskysymyksissä. Tällainen yhteistyö voisi sisältää esimerkiksi asiantuntijalausuntojen hankkimista tapauksista, joissa urheilijoiden oikeusturva on vaarantunut.²²³ Näin CAS voisi päätöksenteossaan nojata laajempaan asiantuntijanäkemyksen kirjoon, mikä lisäisi päätöksenteon oikeudellista legitimitettä.

Venäjän antidopingtoimiston sääntöjen vastaiseksi ja asetti laajoja osallistumiskieltoja Venäjän urheilijoille kansainvälisiin kilpailuihin. CAS joutui käsittelemään tapausta, kun Venäjä valitti sanktioista, ja päätös rajoitti Venäjän urheilijoiden osallistumista vain neutraalina osapuolena kilpailuihin. Tämä osoitti haasteet CAS:lle, kun kansalliset käytännöt, kuten valtion tukema dopingjärjestelmä, olivat suorassa ristiriidassa kansainvälisten antidopingsääntöjen kanssa.

²²¹ CAS 2016/O/4684.

²²² Lenskyj 2018, s. 84–91.

²²³ CAS:n ja ulkopuolisten asiantuntijatahojen välinen yhteistyö ei ole ollut vakiintunutta, mutta yksittäisissä tapauksissa asiantuntijalausuntoja on käytetty tukena päätöksenteossa. Esimerkiksi Venäjän doping-skandaalin (CAS 2016/O/4684) yhteydessä WADA ja muut kansainväliset järjestöt toimittivat laajoja raporteja, jotka sisälsivät teknisiä ja juridisia näkökulmia. Näitä käytettiin päätöksenteossa arvioitaessa Venäjän antidopingjärjestelmän sääntöjenmukaisuutta ja kansainvälisten normien rikkomista. Tämä tapaus osoittaa, että ulkopuoliset asiantuntijapanokset voivat olla merkittävä lisä CAS:n päätöksenteolle erityisesti tilanteissa, joissa

Yhteenvedona yhteistyö eri kansainvälisten toimijoiden kanssa voisi tarjota CAS:lle keinoja paitsi parantaa päätöksenteon oikeudenmukaisuutta ja ihmisoikeusnäkökulmien huomioimista, myös ratkaista niitä haasteita, joita yhteistyö tuo mukanaan. Kun CAS sitoutuu yhteistyöhön riippumattomuuden, läpinäkyvyyden ja kansainvälisten ihmisoikeusnormien mukaisesti, se voi vahvistaa asemaansa oikeudenmukaisena ja riippumattomana urheilu-oikeuden toimijana kansainvälisessä kentässä.

5.6 Tulevaisuusvisio: Ihmisoikeuksien puolustaja kestävässä urheilussa

CAS:n mahdollisuudet kehittyä ihmisoikeuksien puolustajana ja globaalina esimerkkinä oikeudenmukaisuudesta ovat merkittävät. Urheilun arvojen ja yhteiskunnallisten odotusten muutokset lisäävät painetta muuttaa CAS:n toimintaa siten, että se voi entistä vahvemmin edistää oikeudenmukaisuuden, läpinäkyvyyden ja ihmisoikeuksien periaatteita.²²⁴ Nämä tavoitteet linkittyvät myös sen legitimitettiin vahvistamiseen kansainvälisenä tuomioistuimena, jonka rooli saattaa tulevaisuudessa kattaa entistä laajempia vastuutehtäviä.

Tulevaisuudessa CAS:n aseman vahvistaminen voisi pohjautua pitkälle vietyyn ihmisoikeuslainsäädännön ja kansainvälisten eettisten periaatteiden integrointiin osaksi päätöksentekoa. Tämä vaatisi sitoutumista sääntelylinjauksiin, joissa ihmisoikeudet ja urheilijoiden oikeusturva ovat keskeisiä. CAS voisi pyrkiä kehittämään esimerkiksi ihmisoikeusstrategian, jonka puitteissa se voisi arvioida ja kehittää päätöksenteon ihmisoikeusnäkökulmaa syvällisemmin. Tällainen strategia voisi perustua tiiviiseen yhteistyöhön kansainvälisten ihmisoikeuselinten, kuten YK:n ihmisoikeuskomitean ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen kanssa, jolloin CAS voisi toimia vahvana sillanrakentajana urheilun ja ihmisoikeusnormien välillä. Tämä linjaus ei pelkästään lisäisi oikeudenmukaisuutta päätöksenteossa, vaan vahvistaisi CAS:n uskottavuutta puolueettomana, ihmisoikeuksia kunnioittavana toimijana.

CAS:n rooli voi tulevaisuudessa laajentua ihmisoikeuksien lisäksi myös eettisesti kestäviin periaatteisiin, jotka kattavat muun muassa ympäristöllisen vastuun sekä sosiaalisen vastuullisuuden. Kansainvälisen urheilun vaatimusten kasvaessa on yhä tärkeämpää, että oikeudelliset elimet toimivat esimerkkeinä kestävästä kehityksestä. CAS voisi olla etulinjassa ottamassa käyttöön uusia periaatteita, kuten kestävä kehityksen standardeja, jotka ohjaavat

---

kansalliset käytännöt ja kansainväliset säännöt ovat ristiriidassa. Vaikka tällainen yhteistyö ei ole ollut systemaattista, tapauskohtaiset esimerkit korostavat sen potentiaalia CAS:n toiminnan kehittämisessä.

²²⁴ Lenskyj 2018, s. 160–162.

päätöksiä ottaen huomioon ympäristön, sosiaalisen vastuun ja yhteiskunnalliset vaikutukset. Tällaiset käytännöt korostaisivat entistä vahvemmin sitä, että urheilun arvot ulottuvat fyysistä kilpailua pidemmälle ja että oikeudenmukaisuus on saavutettavissa myös ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla.

Jotta CAS voi vastata tulevaisuuden haasteisiin, sen on kiinnitettävä erityistä huomiota rakenteellisiin uudistuksiin, joilla varmistetaan sen riippumattomuus ja avoimuus. Näitä muutoksia voisivat olla ulkopuoliset valvontaelimet, jotka seuraavat ja arvioivat päätöksentekoa ihmisoikeus- ja vastuullisuusnäkökulmasta. Lisäksi CAS:n sisäinen rakenne voisi kehittyä siten, että urheilijoille, sidosryhmille ja muille osapuolille taataan mahdollisuus saada tietoa päätösten taustoista ja niihin liittyvistä perusteista entistä avoimemmin. Tähän sisältyisi muun muassa päätösperustelujen julkistaminen ja mahdollisuus arvioida päätösten oikeudenmukaisuutta julkisessa foorumissa. Näillä rakenteellisilla muutoksilla voitaisiin vahvistaa CAS:n uskottavuutta oikeuslaitoksena, joka noudattaa kansainvälisiä vastuullisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita.

Jatkossa CAS voisi kehittää entistä osallistavampaa päätöksentekoprosessia, joka ottaa huomioon urheilijoiden ja sidosryhmien näkökulmat jo päätöksenteon varhaisessa vaiheessa. Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi konsultointiprosessia, jossa urheilijat ja sidosryhmät voivat esittää näkemyksiään urheilun ja oikeusturvan ristiriitatilanteista. Tällaisen menettelyn avulla CAS voisi entistä paremmin ymmärtää päätösten kokonaisvaikutukset ja samalla vähentää epäilyksiä siitä, että päätökset tehdään yksinomaan urheilujärjestöjen etua ajatellen. Tämän lisäksi osallistava päätöksenteko voi myös vähentää valitusten ja riitautusten määrää, koska osapuolet kokevat, että heidän näkemyksensä on otettu asianmukaisesti huomioon.

CAS:n tulevaisuuden rooli ei rajoitu pelkästään ihmisoikeuksien puolustamiseen, vaan sen voidaan nähdä osaltaan edistävän globaalin oikeudenmukaisuuden kehitystä. Tämä voi tarkoittaa sitä, että CAS toimii esikuvana, joka kannustaa myös muita urheiluelimiä sekä kansallisia oikeuslaitoksia sisällyttämään ihmisoikeuksia koskevat standardit ja vastuullisuusperiaatteet omaan toimintaansa. Näin CAS voisi levittää oikeudenmukaisuutta koskevia periaatteita myös kansainvälisen urheilukentän ulkopuolelle, mikä vahvistaisi sen asemaa ihmisoikeuksien puolustajana ja edistäisi globaalin urheiluyhteisön oikeudenmukaista ja vastuullista toimintaa.

CAS:n roolin kehittyminen ihmisoikeuksia ja eettisiä periaatteita puolustavaksi instituutioksi edellyttää sitoutumista pitkän aikavälin tavoitteisiin, joilla tähdätään entistä laajempaan

vastuullisuuteen, avoimuuteen ja osallistavuuteen. Tämä lähestymistapa ei pelkästään paranna urheilijoiden oikeusturvaa, vaan antaa CAS:lle aseman globaaleilla areenoilla ihmisoikeuksien ja kestävän kehityksen puolustajana. Näin CAS voi olla suunnannäyttävä oikeudenmukaisuuden ja kestävyysperiaatteiden edistämiseksi, joka vastaa urheilun nykypäivän tarpeisiin ja odotuksiin sekä rakentaa oikeudellista perustaa, joka tukee urheilun arvojen ja ihmisoikeusperiaatteiden harmonista rinnakkaiseloä.

6 Johtopäätökset

6.1 Yhteenveto ja loppupäätelmät

Tämä tutkimus arvioi Kansainvälisen urheilun välimiesoikeuden toimintaa ihmisoikeuksien ja urheilijoiden oikeusturvan näkökulmasta. CAS:lla on keskeinen asema globaalien urheilujärjestelmän oikeudenmukaisuuden ylläpitäjänä, ja sen rooli korostuu erityisesti urheilukiistojen ratkaisijana. Kuten Yi huomauttaa, CAS edustaa yhtä maailman onnistuneimmista yrityksistä luoda järjestystä ylikansallisiin kysymyksiin.²²⁵ Samalla tutkimus toi esiin huomattavia kehitystarpeita, erityisesti liittyen riippumattomuuteen, päätöksenteon läpinäkyvyyteen ja ihmisoikeusnormien huomioimiseen.

Riippuvuus suurista urheilujärjestöistä, kuten Kansainvälisestä olympiakomiteasta ja Kansainvälisestä jalkapalloliitosta, on merkittävä huolenaihe, sillä se voi heikentää CAS:n puolueettomuutta. Tämä ongelma korostuu erityisesti tapauksissa, joissa nämä järjestöt toimivat osapuolina.²²⁶ Riippuvuuden vähentäminen edellyttää rahoitusmallin uudistamista esimerkiksi kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen ja valtioiden rahoituksella. Tällainen uudistus ei vain lisäisi CAS:n institutionaalista autonomiaa, vaan myös vahvistaisi sen legitimitettä välimiesoikeutena.

Läpinäkyvyyden puute päätöksenteossa on toinen keskeinen ongelma, joka vaikuttaa sekä oikeusprosessin uskottavuuteen että osapuolten luottamukseen. Vaikka CAS:n päätökset ovat usein luottamuksellisia, niiden perustelujen kattavampi julkaiseminen parantaisi järjestelmän avoimuutta ja mahdollistaisi päätösten kriittisen arvioinnin.²²⁷ Läpinäkyvyyden lisääminen, kuten anonymisoitujen päätösten julkaiseminen, edistäisi myös oikeuskäytännön johdonmukaisuutta ja osapuolten valmistautumista tuleviin prosesseihin.

Valitusmahdollisuuksien rajallisuus rajoittaa urheilijoiden oikeussuojan toteutumista. Sveitsin liittovaltion tuomioistuin käsittelee valituksia pääasiassa prosessuaalisten virheiden osalta, mikä jättää merkittävät aineelliset kysymykset ilman uudelleentarkastelua.²²⁸ Tämä rajoite on erityisen ongelmallinen ihmisoikeuksia koskevissa tapauksissa, joissa oikeudenmukainen

---

²²⁵ Yi 2006, s. 290. Yi korostaa CAS:n merkitystä ylikansallisten kiistojen järjestämisessä.

²²⁶ Lindholm 2019, s. 241.

²²⁷ Lenskyj 2018, s. 160.

²²⁸ Lindholm 2019, s. 312 ja PILA 1987, art. 190.

käsittely on keskeistä. Valitusmekanismien laajentaminen ja erityisten menettelytapojen kehittäminen voisivat vahvistaa CAS:n oikeudenmukaisuutta.

Tutkimuksen keskeisin suositus liittyy ihmisoikeusnäkökulman systemaattiseen sisällyttämiseen CAS:n toimintaan. Erityisesti sukupuoleen ja dopingtapauksiin liittyvät säännöt ovat osoittautuneet ongelmallisiksi, koska ne eivät aina täytä kansainvälisten ihmisoikeusnormien vaatimuksia. Esimerkiksi Caster Semenyan tapaus nostaa esille sukupuolen määrittelyyn liittyvät säännöt, jotka voivat aiheuttaa merkittäviä psykologisia ja sosiaalisia haittoja urheilijoille.²²⁹ Kuten Cooper analysoi, tällaiset säännöt ovat ristiriidassa syrjimättömyyden ja yksityisyyden suojaa koskevien periaatteiden kanssa.²³⁰ Ihmisoikeusnormien integrointi päätöksentekoon parantaisi sekä CAS:n legitimitettä, että urheilijoiden oikeusturvaa.

Kaiken kaikkiaan tutkimus osoittaa, että CAS on vakiinnuttanut asemansa globaalien urheilun oikeuskäytännön keskiössä, mutta sen on tehtävä merkittäviä rakenteellisia ja toiminnallisia uudistuksia säilyttääkseen uskottavuutensa. Rahoitusmallin uudistaminen, läpinäkyvyyden lisääminen ja valitusmahdollisuuksien vahvistaminen ovat ratkaisevia askelia kohti oikeudenmukaisempaa ja luotettavampaa välimiesoikeutta. Näiden kehitysehdotusten toteuttaminen edistäisi paitsi urheilijoiden oikeusturvaa myös CAS:n legitimitettä globaalissa urheilukontekstissa.

6.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Tutkimuksen tulokset luovat vahvan pohjan jatkotutkimukselle, sillä CAS:n toimintaan liittyy yhä monia kysymyksiä, jotka kaipaavat tarkempaa analyysiä. Yksi keskeinen jatkotutkimuksen suunta voisi olla vertaileva analyysi CAS:n ja kansallisten oikeusjärjestelmien välillä ihmisoikeusnäkökulmasta. Tämä tarkastelu tarjoaisi arvokasta tietoa siitä, miten kansalliset oikeusjärjestelmät integroivat ihmisoikeusnormit päätöksenteossaan, ja voisiko CAS hyödyntää niiden käytäntöjä ihmisoikeuksien huomioimisessa omissa menettelyissään.

CAS:n päätöksenteon ihmisoikeusvaikutusten arviointi on toinen keskeinen jatkotutkimusaihe. Ihmisoikeusvaikutusten arviointimallin käyttö CAS:n päätöksissä antaisi syvällisempää tietoa siitä, miten ratkaisut vaikuttavat urheilijoiden perusoikeuksiin, ja voisi

---

²²⁹ Cooper 2023, s. 169.

²³⁰ Ibid.

samalla tarjota käytännön suosituksia siitä, miten ihmisoikeusnäkökulmat voidaan huomioida prosessin kaikissa vaiheissa. Tämä olisi erityisen hyödyllistä tapauksissa, joissa on kyse yksilön perusoikeuksista, kuten yksityisyydestä ja syrjimättömyydestä.

Päätöksenteon läpinäkyvyyden ja avoimuuden lisääminen on myös tärkeä tutkimuskohde. Läpinäkyvyyden parantaminen voisi vahvistaa osapuolten oikeusturvaa ja lisätä luottamusta CAS:n toimintaan. Lisäksi jatkotutkimus voisi tarkastella, miten osapuolet voisivat saada parempaa tiedonsaantioikeutta ja miten heidän vaikutusmahdollisuuksiaan voitaisiin lisätä päätöksenteossa.

Teknologian hyödyntäminen CAS:n päätöksenteossa on yhä tärkeämpi tutkimusaihe, erityisesti tekoälyn käyttöön liittyen. Jatkotutkimus voisi selvittää, kuinka digitaaliset työkalut voisivat tukea ihmisoikeuksien huomioimista prosessin kaikissa vaiheissa, parantaa ennakoitavuutta ja tarjota tehokkaampia analyysimenetelmiä oikeudellisissa kiistoissa. Tutkimus voisi tarjota työkaluja sekä tehokkuuden lisäämiseen että ihmisoikeuksien toteutumisen edistämiseen urheiluriitojen ratkaisussa.

Taloudellisten ja poliittisten intressien vaikutus CAS:n toimintaan on toinen merkittävä jatkotutkimuksen alue.²³¹ Erityisesti olisi tärkeää selvittää, miten suurten urheilujärjestöjen vaikutusvalta voi mahdollisesti vaarantaa päätöksenteon riippumattomuuden ja millaisia mekanismeja voisi kehittää tämän riskin minimoimiseksi. Tämä tutkimus voisi tuoda esiin rakenteellisia uudistuksia, jotka tukisivat CAS:n riippumattomuutta ja vahvistaisivat sen asemaa puolueettomana toimijana.

Lisäksi olisi hyödyllistä tutkia, kuinka CAS voisi tiivistää yhteistyötään kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen, kuten Amnesty Internationalin tai Human Rights Watchin, kanssa. Näiden järjestöjen asiantuntemus voisi tuoda arvokasta lisäosaamista CAS:n prosesseihin ja tukea ihmisoikeuksien parempaa huomioimista urheilumaailmassa. Tämä yhteistyö voisi auttaa kehittämään CAS:lle tarkempia ohjeistuksia ihmisoikeuskysymysten käsittelyyn ja vahvistaa päätösten oikeudenmukaisuutta.

Yhteenvedona voidaan todeta, että CAS:n keskeinen asema urheilumaailmassa tarjoaa laajoja mahdollisuuksia jatkotutkimukselle. Näiden tutkimusaiheiden syventäminen voisi edistää CAS:n kykyä suojella urheilijoiden oikeuksia ja vahvistaa ihmisoikeuksien toteutumista

---

²³¹ Lindholm 2019, s. 306–307.

globaalissa urheilussa. Näiden teemojen tarkastelu auttaisi luomaan oikeudenmukaisempia ja kestävämpiä käytäntöjä urheilun oikeusjärjestelmässä, mikä olisi hyödyllistä kaikille urheilun sidosryhmille.

Liite 1.

YEAR	Procédures ordinaires / Ordinary procedures	Procédures d'appel / Appeal Procedures	Procédures <i>ad hoc</i> / <i>Ad hoc</i> Procedures	Procédures Anti-Doping/ Anti-Doping Procedures	Procédures de médiation / Mediation Procedures	Procédures consultatives / Consultation Procedures	TOTAL
1986	1					1	2
1987	5					3	8
1988	3					9	12
1989	5					4	9
1990	7					6	13
1991	13					5	18
1992	19					6	25
1993	13					14	27
1994	10					7	17
1995	2	8	0			3	13
1996	4	10	6			1	21
1997	7	11	0			2	20
1998	4	33	5			3	45
1999	8	24	0		1	1	34
2000	5	55	15		0	1	76
2001	10	32	0		2	0	44
2002	9	66	8		1	3	87
2003	61	46	0		1	2	110
2004	9	252	10		2	0	273
2005	9	185	0		3	4	201
2006	17	175	12		3	0	207
2007	22	230	0		1	0	253
2008	26	276	9		4	2	317
2009	25	245	0		4	5	279
2010	49	244	5		6	0	304
2011	71	294	0		1		366
2012	62	301	11		4		378
2013	58	349	0		4		411
2014	68	349	10		6		433
2015	88	410	0		3		501
2016	100	458	28	13	10		609
2017	111	461	0	0	12		584
2018	116	463	15	5	7		606
2019	107	493	0	5	4		609
2020	129	811	0	8	9		957
2021	147	796	15	29	9		996
2022	151	644	12	15	8		830
2023	213	695	0	17	17		942
TOTAL	1764	8416	161	92	122	82	10637